

Aizsardzības ministrija

AIZSARDZĪBAS MINISTRIJAS

2020. GADA PUBLISKAIS

PĀRSKATS

SATURS

1. Aizsardzības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums.....	6
1.1. Aizsardzības ministrijas juridiskais statuss	6
1.2. Politikas jomas, funkcijas un uzdevumi.....	6
1.3. Darbības virzieni, prioritātes, budžeta programmas.....	7
1.4. 2020. gada galvenie uzdevumi.....	8
1.5. Aizsardzības ministrijas padotībā esošās iestādes	8
2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti.....	10
2.1. Aizsardzības ministrijas budžets un tā izlietojums.....	10
Aizsardzības ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (<i>euro</i>).....	10
Aizsardzības ministrijas pārskata gada budžeta programmas.....	11
Valsts budžeta ilgtermiņa saistību projekti	12
2.2. Aizsardzības ministrijas darbības rezultāti 2020. gadā	15
Aizsardzības politika	15
Latvijas aizsardzības spēju stiprināšana	15
Visaptverošas valsts aizsardzības ieviešana.....	17
NATO kolektīvās aizsardzības principa stiprināšana.....	18
Starptautiskā sadarbība Eiropas Savienības ietvaros	19
Baltijas valstu sadarbība	20
Divpusējā un daudzpusējā valstu sadarbība	20
Dalība starptautiskajās operācijās.....	24
Bruņojuma kontroles aktualitātes	25
Ģeotelpiskās informācijas politikas plānošana.....	25
Normatīvo aktu izstrāde valsts aizsardzības nozarē	26
Nodrošinājuma politika	29
Apgādes procesu efektivizācija.....	30
Iepirkumi.....	31
Industrija	32
Infrastruktūra.....	35
Medicīna.....	36
Aizsardzības spēju attīstības projekti.....	36
Nacionālā kibernetikas politika	37
Novērtējums par stratēģijas ieviešanu	38
Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas.....	38
Iekšējais audits	38
Ģenerālinspekcija.....	39
2.3. Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu, t.sk. Nacionālo bruņoto spēku, darbības galvenie virzieni un rezultāti	39
Jaunsardzes centrs.....	39
Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs.....	41
Būvniecība	41

Vide	42
Apsaimniekošana	43
NBS apgāde	43
Iepirkumu dokumentācijas sagatavošana, līgumu administrēšana, kodifikācija.....	44
Atbalsts Covid-19 izplatības ierobežošanai	44
Latvijas Kara muzejs	44
Pētniecības darbs.....	44
Ekspozīcija un īslaicīgās izstādes	45
Krājuma darbs	45
Muzeja pieejamība un izglītojošā darbība	45
Muzeja infrastruktūra	46
Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra	46
Militārās izlūkošanas un drošības dienests	48
Nacionālie bruņotie spēki	49
Galvenās NBS nacionālās un starptautiskās mācības	52
Dalība starptautiskajās operācijās un spēku struktūrās	53
3. Aizsardzības ministrijas personāls	55
4. Komunikācija ar sabiedrību	56
4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi.....	56
4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru	60
5. Aizsardzības ministrijas plāns 2021. gadam.....	62
5.1. 2020. gadā uzsāktie pasākumi, kuri tiks turpināti	62
5.2. 2021. gada galvenie uzdevumi un pasākumi.....	63
5.3. 2021. gadā plānotie sadarbības projekti un pētījumi.....	65
5.4. Aizsardzības ministrijas 2021. gada budžets.....	65
Aizsardzības ministrijas publiskajā pārskatā izmantotie saīsinājumi	66

Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra ievads

Aizvadītais gads nesa pēkšņas un negaidītas ārēju apstākļu radītas pārmaiņas, kas būtiski mainīja ikviena Latvijas iedzīvotāja ierasto ikdienu un joprojām pēc vairāk nekā gada dzīvojam nenoteiktības apstākļos. Mēs visi esam liecinieki tam, ka krīze var atnākt pēkšņi, negaidot un tā var būt ne tikai militāra rakstura, bet arī vīrusa izraisīta pandēmija, kuras dēļ sabiedrība saskaras ar paaugstinātu spriedzi un ierobežojumiem. Aizsardzības ministrija (AM) pērn prezentēja bukletu “Kā rīkoties krīzes gadījumā”, kurā ir ietverta svarīgākā informācija par to, kā cilvēkiem sagatavoties iespējamajai krīzei, kur meklēt palīdzību un informāciju, ko iekļaut ārkārtas gadījumu somā, kādi ir mājās nepieciešamie medikamenti, kādi jautājumi būtu jāpārrunā ar saviem ģimenes locekļiem, lai uzlabotu viņu drošību. Starptautiski atzītais standarts “72 stundas” ir periods, kura laikā katram Latvijas iedzīvotājam būtu jāspēj parūpēties pašam par sevi, tādējādi ļaujot atbildīgajiem dienestiem krīzes pirmajās dienās sniegt palīdzību tur, kur tā visvairāk ir nepieciešama.

2020. gadā Saeimā tika apstiprināta jaunā Valsts aizsardzības koncepcija, kurā noteikts, ka Latvijas valsts aizsardzības stratēģija ir balstīta uz atturēšanu un četriem galvenajiem darbības virzieniem – NBS attīstību un nacionālo paš aizsardzības spēju stiprināšanu, NATO kolektīvās aizsardzības stiprināšanu, starptautiskās sadarbības veicināšanu,

visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu. Visaptverošas valsts aizsardzības sistēma ir jauns elements un tās mērķis ir sekmēt visu Latvijas iedzīvotāju atbildīgāku attieksmi pret valsti un tās drošību, apzinoties, ka Latvijas drošība un aizsardzība nav panākama tikai ar militāriem līdzekļiem, bet ir nepieciešama plašāka sabiedrības iesaiste. Stiprinot katrs savu gatavību, mēs kopīgiem spēkiem stiprinām visas sabiedrības un valsts drošību!

2020. gadā tika apstiprināts Nacionālo bruņoto spēku (NBS) attīstības plāns 2020.–2032. gadam, kurā ir iezīmēts sabalansēts un ilgtspējīgs līdzekļu izlietojums. Arvien lielāks budžeta īpatsvars tiks novirzīts uzturēšanai un nodrošinājumam, lai veicinātu NBS nodrošinājuma un atbalsta jomas attīstību. Pateicoties pakāpeniski pieaugošajam aizsardzības budžetam, bruņotie spēki ir īstenojuši plānveida un visaptverošu modernizāciju, kas ietver gan jauna aprīkojuma iegādi, gan organizatoriskās struktūras maiņu. Investīcijas ir veiktas sauszemes, gaisa un jūras spēkos, kā arī komandvadības modernizēšanā. Pakāpeniski tiek nomainīts novecojušais bruņojums un iepirkts NATO standartiem atbilstošs. Lielākie finanšu resursi pērn tika izlietoti bruņojumam, sakaru un informācijas tehnoloģiju nodrošinājumam, transportlīdzekļiem, jūras un gaisa kuģiem, kā arī munīcijas iegādēm.

Lai mērķtiecīgi plānotu jaunās paaudzes iesaisti valsts aizsardzībā, veicinātu jauniešu patriotismu un pilsonisko apziņu, kā arī lai apmācītu jauniešus rīcībai krīzes situācijā, tiek turpināta valsts aizsardzības mācības priekšmeta ieviešana Latvijas vidējās izglītības iestādēs. 2020. gadā šo programmu varēja apgūt 68 vidējās izglītības iestādēs. AM turpina arī darbu pie pulkveža Oskara Kalpaka profesionālās vidusskolas izveides, tā sniegs konkurētspējīgu un Latvijā unikālu izglītību ar militāru ievirzi 9. klašu absolventiem. Plānots, ka pirmie audzēkņi mācības vidusskolā uzsāks 2021. gada septembrī.

2020. gada martā Latvijā stājās spēkā ar koronavīrusa Covid-19 izplatību saistīti ierobežojumi, kas ietekmēja aizsardzības nozares darbību, vienlaikus

radot nozarei jaunus uzdevumus un izaicinājumus. NBS, tostarp Zemessardze, pērn iesaistījās Covid-19 izplatības ierobežošanā, sadarbojoties ar valsts un pašvaldību institūcijām, tostarp sniedzot atbalstu Valsts robežsardzei Eiropas Savienības ārējās un iekšējās robežas uzraudzībā un nodrošinot praktisku atbalstu sabiedrībai Covid-19 izplatīšanas ierobežošanā, piemēram, sociālās aprūpes centros un pansionātos. NBS nodrošināja arī individuālo aizsardzības līdzekļu transportēšanu un sniedza atbalstu Valsts policijai, lai ierobežotu Covid-19 izplatību Latvijā. Ministru kabineta uzdevumā AM tika izveidota Valsts centralizēto rezervju iepirkumu grupa, un ministrijas padotības iestāde – Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs – veic Covid-19 izplatības ierobežošanai nepieciešamo individuālo aizsarglīdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu centralizētos iepirkumus visu valsts institūciju vajadzībām un nodrošina iegādāto preču uzglabāšanu. AM savukārt koordinē vietējo ražotāju iesaisti individuālo aizsarglīdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu iepirkumos. Covid-19 izplatība turpinās arī 2021. gadā, un aizsardzības nozare turpina sniegt atbalstu sabiedrībai vīrusa pandēmijas pārvarēšanai.

Aizsardzības nozares pamatuzdevumu efektīvā izpildē un stratēģisko mērķu veiksmīgā sasniegšanā būtiska nozīme ir profesionālam, godīgam, atbildīgam un lojālam personālam. Ministrijas vadība patiesi novērtē darbinieku pašai izliedzību, neatlaidību un patstāvību uzdoto uzdevumu un mērķu sasniegšanā. Aizsardzības nozares darbinieki, karavīri, zemessargi, jaunsargi ir pierādījuši savu noturību krīzes apstākļos, jo lielai daļai aizsardzības nozarē strādājošo un dienējošo darba apjoms Covid-19 apstākļos nav samazinājies, bet gluži pretēji – pat būtiski pieaudzis, veicot papildu pienākumus. Esmu pateicīgs aizsardzības nozarē strādājošajiem un dienējošajiem, un mūsu sabiedrotajiem, ka šajos sarežģītajos apstākļos mēs spējam gan nodrošināt valsts aizsardzības spējas, gan sniegt atbalstu sabiedrībai!

Ar cieņu

valsts sekretārs

Jānis Garisons

1. Aizsardzības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums

1.1. Aizsardzības ministrijas juridiskais statuss

AM ir vadošā valsts pārvaldes iestāde valsts aizsardzības nozarē. AM ir augstākā iestāde tās padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

AM darbu vada aizsardzības ministrs, savukārt administratīvo vadību un ministrijas funkciju izpildi nodrošina valsts sekretārs. Saikni starp ministru un Saeimu nodrošina parlamentārais sekretārs.

AM administratīvo vadību 2020. gadā nodrošināja trīs valsts sekretāra vietnieki (politikas jautājumos, nodrošinājuma jautājumos un finanšu jautājumos), 11 departamentu direktori un četri patstāvīgo nodaļu vadītāji.

1.2. Politikas jomas, funkcijas un uzdevumi

Aizsardzības ministrija (AM) izstrādā valsts aizsardzības politiku, organizē un koordinē valsts aizsardzības politikas īstenošanu, valsts politikas īstenošanu ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, militārās izglītības un zinātnes jomā. AM plāno Nacionālo bruņoto spēku (NBS) vidēja termiņa un ilgtermiņa spēju attīstību, tai skaitā infrastruktūru, personālu, finanses un nodrošinājumu ar materiāltehniskajiem līdzekļiem. AM koordinē nacionālo kiberdrošības politiku un veicina nacionālās aizsardzības un drošības industrijas izaugsmi un attīstību. AM nodrošina uzņemošās valsts atbalstu, kā arī aktīvi iesaistās Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) un Eiropas Savienības (ES) aizsardzības politikas veidošanā. Tāpat AM nodrošina sabiedrību ar nepieciešamo informāciju par valsts aizsardzības tematiku, veicina sabiedrības izpratni par Latvijas dalību NATO, kā arī veic citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, AM:

- nodrošina NBS attīstību un atbilstību NATO militārajiem standartiem;

- sagatavo Militāro draudu analīzi, izstrādā Valsts aizsardzības koncepciju, NBS attīstības plānu, Valsts aizsardzības plānu un citus aizsardzības politikas plānošanas dokumentus;
- nodrošina valsts aizsardzībā iesaistītā personālsastāva pārvaldes un militārās izglītības politikas izstrādi un organizē militārās izglītības mācību procesu aizsardzības sistēmā;
- piedalās NATO, ES un citu starptautisko drošības un aizsardzības organizāciju politikas veidošanā;
- veicina sabiedroto valstu atbalstu Latvijas aizsardzības stiprināšanai un nodrošina sabiedroto spēku uzņemošās valsts atbalsta funkcijas;
- atbilstoši noteiktajām valsts aizsardzības politikas prioritātēm nodrošina divpusējo un daudzpusējo valstu sadarbību drošības un aizsardzības jomā;
- plāno NBS dalību operācijās un nodrošina Latvijas līdzdalību starptautiskajos drošības un aizsardzības pasākumos;
- vada NBS mobilizāciju valsts apdraudējuma gadījumā;
- izstrādā vienotu valsts aizsardzības tehniskā nodrošinājuma un apgādes sistēmu;
- normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina sociālās garantijas NBS personālsastāvam;
- normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izsniedz ārvalstu bruņotajiem spēkiem atļauju bruņojuma ieviešanai Latvijas Republikā vai izvešanai no tās, veic ievestā bruņojuma uzskaiti un kontroli, apstiprina ārvalstu bruņoto spēku vienību personāla sarakstu pirms vienības ierašanās Latvijas Republikā;
- koordinē kiberdrošības un kiberaizsardzības politikas plānošanu un īstenošanu;
- koordinē visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu;
- veic citus normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

1.3. Darbības virzieni, prioritātes, budžeta programmas

Par spīti ekonomikas lejupslīdei, kuru izraisīja Covid-19 pandēmija un valdības ieviestie pasākumi tās ierobežošanai, Latvijai 2020. gadā izdevās novirzīt aizsardzības nozarei sākotnēji plānoto līdzekļu apjomu, kas atbilstoši aktuālajai prognozei ir 2,20% no iekšzemes kopprodukta (IKP). Atvēlot aizsardzības izdevumiem ne mazāk kā 2% no IKP apliecinām Latvijas spēju pildīt saistības ar NATO. Papildus aizsardzības nozarei tika piešķirts finansējums atbalsta sniegšanai cīņā ar Covid-19 pandēmiju, kā arī palielināts ārvalstu finanšu palīdzības finansējums, tādējādi palielinot kopējo aizsardzības budžetu vēl par 0,15% no IKP, kas tiešā veidā nav attiecināms uz NATO noteiktajiem 2% no IKP.

Aizsardzības budžeta plānošana Latvijai ne mazāk kā 2% apmērā no IKP ļauj nodrošināt ilgtspējīgu nacionālo aizsardzības spēju attīstības plānošanu, tostarp plānojot nepieciešamos līdzekļus spēju uzturēšanai, sekmīgāk reaģēt uz aktuālo drošības situāciju reģionā un ieguldīt NATO spēju mērķu sasniegšanā.

2020. gadā AM budžets bija sadalīts šādās budžeta programmās:

- Valsts drošības aizsardzība
- Kara muzejs
- Nacionālie bruņotie spēki
- Ģeodēzija un kartogrāfija
- Valsts aizsardzības politikas realizācija
- Militārpersonu pensiju fonds
- Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana
- Jaunsardzes centrs
- Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana
- Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana
- Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti
- Nozaru vadība un politikas plānošana

- Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums

Pērn tika apstiprināts NBS attīstības plāns 2020.–2032. gadam, kurā vidējā termiņa un ilgtermiņa plānošanas periodos ir iezīmēts sabalansēts un ilgtspējīgs līdzekļu izlietojums, ņemot vērā noteiktās NATO vadlīnijas, piešķirot vismaz 20% no aizsardzības budžeta galvenā ekipējuma iegādēm, vienlaikus personālam atvēlot ne vairāk kā 50%. Tāpat arvien lielāks budžeta īpatsvars tiks novirzīts uzturēšanai un nodrošinājumam, lai veicinātu NBS nodrošinājuma un atbalsta jomas attīstību. Vērtējot nacionālās būvniecības industrijas kapacitāti, infrastruktūras attīstībai vidēji paredzēts atvēlēt ap 8% no aizsardzības budžetam piešķirtajiem finanšu resursiem.

2020. gadā aizsardzības budžets veidoja 693,37 miljonus eiro, no tiem 35,74 miljoni eiro izlietoti individuālo aizsardzības līdzekļu iegādei valsts cīņā ar COVID-19 pandēmiju un 657,63 miljoni eiro tikuši ieguldīti NBS spēju attīstībā, tostarp bruņojuma, individuālā un kolektīvā ekipējuma atjaunošanā, personāla piesaistē un izglītošanā un infrastruktūras pilnveidošanā.

Būtiskākās izdevumu pozīcijas 2020. gadā bija:

- Spēju attīstības projektiem 253,61 miljoni eiro;
- NBS vienību atlīdzībām 174,17 miljoni eiro;
- NBS regulāro spēku veidu uzdevumu izpildei, starptautisko operāciju un mācību nodrošināšanai 69,25 miljoni eiro;
- NBS infrastruktūras atjaunošanai, kapitālajiem ieguldījumiem un objektu uzturēšanai 63,29 miljoni eiro;
- militārpersonu pensiju fondam 14,70 miljoni eiro;
- iemaksām starptautiskajās organizācijās 8,82 miljoni eiro;
- Jaunsardzes centram 6,58 miljoni eiro;
- Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūrai 7,77 miljoni eiro.

1.4. 2020. gada galvenie uzdevumi

2020. gada 24. septembrī Saeima apstiprināja AM izstrādāto Valsts aizsardzības koncepciju (VAK) 2020.-2024. gadam, kurā noteikti valsts militārās aizsardzības stratēģiskie pamatprincipi, prioritātes un pasākumi miera, valsts apdraudējuma un kara laikā. Jaunajā VAK tiek turpināts jau iesāktais stratēģiskais kurss, bet jauns elements ir visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešana. Visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas mērķis ir sekmēt visu Latvijas iedzīvotāju atbildīgāku attieksmi pret valsti un tās drošību, apzinoties, ka Latvijas drošība un aizsardzība nav panākama tikai ar militāriem līdzekļiem, bet nepieciešama plašāka sabiedrības iesaiste.

Aizvadītajā gadā veikta NBS operacionālo spēju kodola – Sauszemes spēku (Mehanizētās brigādes un Zemessardzes) un Speciālo uzdevumu vienības – kaujas spēju attīstība un vienību kaujas gatavības celšana, tostarp veicot nepieciešamā individuālā un kolektīvā ekipējuma iegādes.

Pērn veikta NBS kaujas atbalsta spēju pilnveide, turpinot uzsākto spēju projektu īstenošanu un ieviešot bruņojumā saņemto ekipējumu:

- netiešā uguns atbalsta spējai, lai nodrošinātu artilērijas atbalstītu manevra vienību operācijām;
- kaujas inženieru spējai, lai attīstītu NBS vienību mobilitātes un pretmobilitātes spējas;
- pretgaisa aizsardzības un gaisa telpas novērošanas spējai, lai nodrošinātu manevrēšanas vienību un objektu aizsardzību un pilnveidotu gaisa telpas novērošanu, paplašinot zemo lidojumu novērošanas un identifikācijas iespējas un uzlabojot agrīnās brīdināšanas spējas;
- komandvadības spējai, lai nodrošinātu vienību komandieru spēju pilnvērtīgi īstenot pakļauto vienību vadību un kontroli, izveidotu Nacionālo misijas tīklu, pilnveidotu komandpunktu dzīvotspēju, kā arī nodrošinātu apvienotā līmeņa daudznacionālo operāciju izpildi;

taktiskā gaisa transporta spējai, paredzot četru *Black*

Hawk UH-60M helikopteru iegādi, lai nodrošinātu NBS uzticētās meklēšanas un glābšanas funkcijas īstenošanu, stiprinātu medicīniskās evakuācijas spēju un sniegtu atbalstu NBS vienībām;

bezpilota lidaparātu sistēmu ieviešanai (iegāde, apmācība un operacionālā pielietošana) izlūkošanas spēju attīstībai.

Aizvadītajā gadā tika veicināta Latvijas interesēm atbilstoša NATO un ES aizsardzības politikas attīstība, tostarp veicinot sabiedroto klātbūtni Latvijā, plānojot, koordinējot un organizējot divpusējo un daudzpusējo sadarbību, amatpersonu vizītes un citus pasākumus Latvijā un ārvalstīs. Tika nodrošināts uzņemošās valsts atbalsts NATO paplašinātās klātbūtnes (*enhanced Forward Presence - eFP*) kaujas grupai Latvijā. Neskatoties uz Covid-19 izplatību, kaujas grupas sastāvs un kaujas spējas netika ietekmētas. 2020. gada 21. oktobrī Ziemeļatlantijas padome aktivizēja Latvijā izvietoto daudznacionālo divīzijas štābu “Ziemeļi”, tam kļūstot par pirmo NATO spēku struktūras elementu Baltijas valstīs.

2020. gadā Latvija koordinēja un vadīja Baltijas valstu aizsardzības sadarbību. Latvijas vadībā tika pilnveidoti Baltijas valstu sadarbības mehānismi un veicināta Baltijas valstu operacionālā sadarbība. Lai veicinātu sabiedroto valstu amatpersonu, politiķu, drošības un aizsardzības politikas ekspertu, kā arī plašākas sabiedrības izpratni par drošības izaicinājumiem Baltijas reģionā un Latvijai nepieciešamo sabiedroto valstu politisko un militāro atbalstu, AM 2020. gadā īstenoja sadarbību ar ārvalstu domnīcām ASV (*German Marshall Fund of the United States*), Lielbritānijā (*Royal United Services Institute*) un Kanādā (*Macdonald-Laurier Institute*).

1.5. Aizsardzības ministrijas padotībā esošās iestādes

2020. gadā AM padotībā bija:

- Latvijas Kara muzejs (LKM);
- Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra (LĢIA);

- Jaunsardzes centrs (JC);
- Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs (VAMOIC);
- Militārās izlūkošanas un drošības dienests. (MIDD).

CERT.LV (Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija) darbojas AM pakļautībā IT drošības likuma ietvaros.

NBS komandieris ir tieši pakļauts aizsardzības ministram.

Atbilstoši Latvijas Republikas Ministru kabineta 2020. gada 24. novembra noteikumiem Nr. 705

no 2021. gada 1. janvāra darbību uzsāka Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centrs (VALIC). VALIC izveidots VAMOIC strukturālās reorganizācijas rezultātā. VAMOIC atbildībā turpmāk būs aizsardzības infrastruktūras attīstība un pārvaldība, savukārt materiāltehnisko līdzekļu (MTL) iepirkuma funkcijas un uzsāktā nodrošinājuma reforma, tai skaitā izpildē esošie uzdevumi, ir nodoti VALIC. Turpmāk VALIC uzdevums būs nodrošināt pilnu individuālā ekipējuma loģistikas cikla pārvaldību no iegāžu plānošanas līdz MTL utilizācijai.

2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1. Aizsardzības ministrijas budžets un tā izlietojums

Aizsardzības ministrijai no valsts pamatbudžeta līdzekļi tiek piešķirti, pamatojoties uz likumu par valsts budžetu kārtējam gadam, un tie sastāv no:

- dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem;
- ieņēmumiem no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem;
- ārvalstu finanšu palīdzības;
- transfertiem.

Aizsardzības ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	634 448 995	703 685 357	693 367 181
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	616 075 233	690 692 116	686 517 951
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	6 947 849	11 346 170	5 977 831
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	10 759 815	1 033 175	263 046
1.4.	Transferti	666 098	613 896	608 353
2.	Izdevumi (kopā)	634 448 995	703 685 357	693 367 181
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	460 165 354	516 860 958	507 088 792
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	15 863 884	16 221 001	16 220 902
2.1.2.	Starptautiskā sadarbība	8 827 010	8 822 087	8 822 087
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	435 474 460	491 787 870	482 045 803
2.2.	Kapitālie izdevumi	174 283 641	186 854 399	186 278 389

Aizsardzības ministrijas pārskata gada budžeta programmas

Programmas kods	Programmas nosaukums	Plānotais budžets (euro)	Izdevumu izpilde (euro)
06.00.00.	Valsts drošības aizsardzība	22 105 510	22 080 510
12.00.00.	Kara muzejs	1 622 689	1 605 342
22.00.00.	Nacionālie bruņotie spēki	519 933 315	515 277 479
28.00.00.	Ģeodēzija un kartogrāfija	7 667 126	7 545 789
30.00.00.	Valsts aizsardzības politikas realizācija	12 048 436	12 036 949
31.00.00.	Militārpersonu pensiju fonds	14 703 197	14 703 197
33.00.00.	Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana	72 420 123	71 840 182
34.00.00.	Jaunsardzes centrs	6 711 765	6 523 049
62.00.00.	Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana	300 000	300 000
70.00.00.	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	46 599	9 568
73.00.00.	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti	1 487 862	749 221
97.00.00.	Nozaru vadība un politikas plānošana	4 955 789	4 955 780
99.00.00.	Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums	39 682 946	35 740 115
KOPĀ AM		703 685 357	693 367 181

Valsts budžeta ilgtermiņa saistību projekti

- NBS ilgtermiņa saistību projektiem 2020. gadā kopsummā izlietoti 288,21 miljoni eiro no AM kopējā budžeta.
- 2020. gadā AM resorā ir īstenojusi 11 valsts budžeta ilgtermiņa saistību projektus:

Projekts	Pārskata gadā milj. euro
NBS ilgtermiņa līgumi, t.sk.:	288,21
1. Kaujas inženieru spēja	1,09
2. Speciālo uzdevumu spēja	9,35
3. Vidējas kapacitātes kājnieku spēja	44,75
4. Pretgaisa aizsardzības un gaisa telpas novērošanas spēja	0,51
5. Vieglo kājnieku spēja	9,77
6. Netiešās uguns atbalsta un operacionālā un taktiskā līmeņa izlūkošanas spēja	20,90
7. Komandvadības spēja	12,90
8. Taktiskā gaisa transporta spēja	37,40
9. Uzņemošās valsts atbalsta spējas	28,45
10. Nodrošinājums	91,86
11. Infrastruktūra	31,23

Programma “Valsts drošības aizsardzība”

Saskaņā ar Valsts drošības iestāžu likuma 24. panta 5.punktu un 2004. gada 26. oktobra MK noteikumu Nr.887 “Valsts noslēpuma objektu saraksts” 2.5.1.apakšpunktu informācija par šīs programmas izdevumiem ir slepena.

Programma “Kara muzejs”

No programmas “Kara muzejs” tiek finansēta Latvijas Kara muzeja darbība un biedrība “Brāļu kapu komiteja”.

Programma “Nacionālie bruņotie spēki”

Programmā iekļauts finansējums Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem - ir apvienoti visu NBS regulāro spēku vienību un Zemessardzes uzturēšanas izdevumi, un izdevumi starptautisko operāciju un NBS personālsastāva centralizētajam atalgojumam. No programmas tiek finansēti arī izdevumi militārajiem un aizsardzības pārstāvjiem ārvalstīs.

Programma “Ģeodēzija un kartogrāfija”

Programmas finansējums piešķirts Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras funkciju veikšanai, nodrošinot valsts politikas īstenošanu ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā.

Programma “Valsts aizsardzības politikas realizācija”

Programmā iekļauts finansējums dalības NATO pasākumu finansēšanai, informācijas tehnoloģiju drošības veicināšanai Latvijā un iemaksām starptautiskajās organizācijās.

Programma “Militārpersonu pensiju fonds”

Programmas uzdevums ir nodrošināt pensiju izmaksu atvaļinātām militārpersonām, valsts obligātās apdrošināšanas izmaksas, kā arī pabalstu un piemaksu piešķiršanu atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai.

Programma “Aizsardzības pārvaldīšana”

No programmas tiek finansēta Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra darbība, kā arī AM nozares infrastruktūras remonts, būvniecība, valsts militārās aizsardzības objektu apsaimniekošana, iepirkuma procedūru veikšana Aizsardzības ministrijas, tās padotībā esošo iestāžu, tostarp Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām.

Programma “Jaunsardzes centrs”

No programmas tiek finansēta Jaunsardzes centra darbība, t.sk. Jaunsardzes kustība, valsts aizsardzības mācības ieviešana vidusskolās, sabiedrības informēšanas funkcija un atbalsta veicināšana Latvijas aizsardzības politikai, kā arī iekļauts finansējums nevalstiskajām organizācijām.

Programma “Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana”

Programmas finansējums paredzēts, izmantojot Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējuma piesaisti, būvniecības pasākumu organizēšanai energoefektivitātes paaugstināšanai Aizsardzības ministrijas valdījumā esošos nekustamajos īpašumos.

Programma “Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana”

Programmā iekļauts finansējums Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācijai, dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sēdēm. No programmas tiek finansēts arī Eiropas Savienības programmas Erasmus+ (2014.-2020.gadam) projekts Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijai augstākās izglītības mobilitātei.

Programma “Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti”

No programmas tiek finansēta NATO Drošības investīciju programma (NSIP). No programmas tiek finansēti izdevumi projektiem “Lielvārdes militārā lidlauka izveide”, “Gaisa komandvadības un kontroles sistēmas programmnodrošinājuma elementa ieviešana (ASBE)”, “Infrastrukturās nodrošināšana sabiedroto uzņemšanai” un “NATO Kaujas grupas klātbūtnes nodrošināšana”, kā arī nodrošināta drošības investīciju programmas koordinēšana.

Programma “Nozaru vadības un politikas plānošana”

Programmā iekļauts Aizsardzības ministrijas centrālā aparāta darbības nodrošināšanai nepieciešamais finansējums.

Programma “Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”

Programmā iekļauts finansējums saskaņā ar MK 2020. gada 27.aprīļa rīkojumu Nr.220 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem””, lai saistībā ar ārkārtējo situāciju, kas izsludināta Covid-19 izplatības ierobežošanai MK 2020. gada 12. marta rīkojums Nr. 103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu”), segtu institūciju prioritāro vajadzību sarakstā minēto individuālo aizsarglīdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu iegādes un transportēšanas izdevumus.

Pārskata gadā Aizsardzības ministrijas centrālais aparāts atbilstoši ministrijas darbības virzieniem un struktūrai īstenoja šādas budžeta programmas:

- programma “Valsts aizsardzības politikas realizācija”;
- programma “Militārpersonu pensiju fonds”;
- programma “Nozaru vadība un politikas plānošana”.

2. nodaļa

Budžeta programmas “Valsts aizsardzības politikas realizācija” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	12 450 377	12 048 436	12 036 949
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	12 450 377	12 044 936	12 036 949
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi		3 500	
2.	Izdevumi (kopā)	12 450 377	12 048 436	12 036 949
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	12 081 995	11 724 662	11 718 501
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	834 794	774 794	774 794
2.1.2.	Starptautiskā sadarbība	8 827 010	8 882 087	8 822 087
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	2 420 191	2 127 781	2 121 620
2.2.	Kapitālie izdevumi	368 382	323 774	318 448

Budžeta programmas “Militārpersonu pensiju fonds” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	13 477 300	14 703 197	14 703 197
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	13 477 300	14 703 197	14 703 197
2.	Izdevumi (kopā)	13 477 300	14 703 197	14 703 197
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	13 477 300	14 703 197	14 703 197
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	13 477 300	14 703 197	14 703 197

Budžeta programmas “Nozaru vadība un politikas plānošana” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 848 613	4 955 789	4 955 780
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	4 848 568	4 954 377	4 954 368
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	45	1 412	1 412
2.	Izdevumi (kopā)	4 848 613	4 955 789	4 955 780
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	4 837 440	4 954 382	4 954 374
2.2.	Kapitālie izdevumi	11 173	1 407	1 406

2.2. Aizsardzības ministrijas darbības rezultāti 2020. gadā

Aizsardzības politika

2020. gadā AM turpināja veidot aizsardzības politiku saskaņā ar 2016. gadā Saeimas apstiprināto Valsts aizsardzības koncepciju (VAK), vienlaikus izstrādājot un virzot apstiprināšanai Saeimā jauno VAK 2020.-2024. gadam, kura tika apstiprināta 2020. gada 24. septembrī.

Valsts aizsardzības stratēģija ir balstīta uz atturēšanu un četriem galvenajiem darbības virzieniem, t.i., NBS attīstību un nacionālo paš aizsardzības spēju stiprināšanu, NATO kolektīvās aizsardzības stiprināšanu, starptautiskās sadarbības veicināšanu un visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu.

Ņemot vērā pastāvošo reģionālās un starptautiskās drošības izaicinājumu dažādību, veiksmīgai AM un NBS īstenotās atturēšanas politikas realizācijai svarīgi ir visi četri iepriekš minētie darbības virzieni. Starptautiskās kārtības pārmaiņu radītie izaicinājumi liek ne vien turpināt uzturēt sabiedroto valstu vienotību, bet arī stiprināt nacionālās aizsardzības spējas, demonstrējot solidaritāti un ticamu atturēšanas un aizsardzības politiku. Valsts aizsardzība attiecas uz ikvienu Latvijas iedzīvotāju, tāpēc valsts aizsardzības garantēšana ir ne vien valsts varas un pārvaldes institūciju pienākums, bet arī katra sabiedrības locekļa atbildība.

Latvijas aizsardzības spēju stiprināšana

NBS attīstība notiek, ņemot vērā aktuālos drošības riskus un izaicinājumus, kā arī apzinoties reģionā valdošo spēku samēru. Pilnvērtīgai aizsardzības spēju attīstībai būtiski turpināt novirzīt finansējumu ne mazāk kā 20% apmērā no kopējā aizsardzības budžeta. Atbilstošs finansējums ir kritiski svarīgs kaujas un kaujas atbalsta vienību izveidei. Neskatoties uz negatīvajām demogrāfijas tendencēm, ļoti svarīgi ir turpināt karavīru skaita palielināšanu visās kategorijās. Tāpat svarīgi turpināt karavīru

skaita palielināšanu, lai nodrošinātu NBS vienību pilnvērtīgu nokomplektēšanu un gatavību pildīt noteiktos uzdevumus.

2020. gadā tika sagatavots un apstiprināts NBS attīstības plāns 2020.-2032. gadam, kurā noteikti NBS attīstības mērķi, vidējā termiņa un ilgtermiņa rīcību spēju attīstības prioritātes, uzdevumi un izpildes termiņi.

Pērn sasniegts Valsts aizsardzības koncepcijā noteiktais 6500 profesionālā dienesta karavīru skaits. Aizvadītais gads karavīru rekrutēšanas jomā ir bijis vēsturiski visveiksmīgākais – ikgadējais rekrutēšanas pieprasījums pirmo reizi tika pat pārsniegts. Karavīru skaita pieaugumu un noturēšanu dienestā sekmē vairākas iniciatīvas, kas pabeigtas 2020. gadā, - lielu pienesumu ir devusi algu reforma, kas motivē gan esošos karavīrus palikt dienestā un attīstīties savās profesionālajās iemaņās, gan arī ļauj piesaistīt jaunus kandidātus ar konkurētspējīgāku atalgojumu. Veiktas izmaiņas arī Militārā dienesta likumā, paaugstinot maksimālā dienesta vecumu, un tas ļāvis noturēt dienestā pieredzējušus karavīrus, kuri var darboties gan kā eksperti, gan paraugs jaunajiem karavīriem. 2020. gadā NBS ir bijusi platforma, kas sekmējusi ārzemēs dzīvojošo latviešu atgriešanos Latvijā – pērn aptuveni 50 cilvēki, kuri pievienojušies NBS, ir atgriezušies no ārzemēm.

2020. gadā noslēdzās NBS Sauszemes spēku mehanizācijas projekta pirmā kārtā, saņemot visas plānotās bruņutehnikas vienības. Turpinot mehanizācijas otro kārtu, tika saņemtas 25 bruņutehnikas.

NBS Pretgaisa aizsardzības spējas attīstības ietvaros turpinājās atbalsta ekipējuma iegāde, un noritēja darbs, lai vidējā termiņā iegādātos un ieviestu bruņojumā ugunsvadības vadības centrus. Turpinājās darbs pie Pretgaisa aizsardzības koncepcijas pārskatīšanas šīs spējas turpmākai attīstībai ilgtermiņā.

Turpinājās UH-60M helikopteru ieviešanas process, kur sadarbībā ar ASV valdību ir precizēts

2. nodaļa

helikopteru platformu aprīkojums. Ir uzsāktas pirmo inženiertehnisko speciālistu apmācības ASV un sešu pilotu apmācības Spānijā. Pēc pilotu sākotnējās apmācības kursa beigām apmācība tiks turpināta uz *BLACK HAWK* helikopteriem ASV.

Pērn Gaisa spēki pēc kapitālā remonta ir saņēmuši otro transporta lidmašīnu AN-2, kuras uzdevumi ir sniegt atbalstu NBS vienībām, atbalstīt izplētnlēkšanas apmācības uzdevumus, veikt meklēšanas un taktiskās izlūkošanas uzdevumus.

NBS komandvadības spējas attīstības ietvaros tiek turpināta Nacionālā misijas tīkla izveide un materiāltehnisko līdzekļu iegāde komandpunktu dzīvotspējas nodrošināšanai, sakaru un informācijas sistēmu uzturēšanai un attīstībai. Lai nodrošinātu apvienotā līmeņa daudznacionālo operāciju izpildi, tiek ieviests jauns NBS komandvadības sistēmas programmnodrošinājums "*SitaWare*", sekmīgi notikušas "*SitaWare*" testēšanas un demonstrācijas mācības.

Pērn ir uzsākts Jūras spēku IMANTA klases pretmīnu kuģu modernizācijas projekts, kura mērķis ir uzlabot un ilgtermiņā uzturēt kuģu mīnu meklēšanas un neitralizēšanas spēju.

2020. gadā turpināta operacionālās un taktiskās izlūkošanas spējas attīstība, iegādājoties nepieciešamos materiāltehniskos līdzekļus, veicot apmācību un infrastruktūras izbūvi. No ražotājiem Latvijā ir iegādāta un ekipējumā ieviesta Bezpilota lidaparāta sistēma Sauszemes spēku Mehanizētās brigādes un Zemessardzes vajadzībām. Balstoties uz iepriekšējos gados liktajiem pamatiem, tika turpināts darbs, lai centralizēti attīstītu bezpilota lidaparātu spēju visās saistošajās NBS vienībās, kas ietver centralizētu sistēmu iegādi, apmācību un uzturēšanu.

Lai nodrošinātu vienību spējas veikt materiāltehnisko līdzekļu pārvietošanu un apgādi, turpināts darbs pie Brigādes līmeņa nodrošinājuma spējas attīstības, plānojot loģistikas transporta iegādes. Spējas ietvaros turpināts darbs pie Medicīnas atbalsta

spējas attīstības ar mērķi nodrošināt lauka apstākļos izvēršamas medicīnas kapacitātes celšanu, kā arī piemērotu apgādes stratēģiju un medicīnisko nodrošinājumu. Sagatavots redzējums par NBS kaujas nodrošinājuma spēju attīstību, paredzot nepieciešamo transporta nodrošinājumu.

Turpināts darbs pie zemessargu skaita pieauguma veicināšanas, apmācību procesa pilnveides, materiāltehnisko līdzekļu iegādēm un Zemessardzes bataljonu infrastruktūras attīstības. Lai nodrošinātu zemessargus ar atbilstošu individuālo un kolektīvo ekipējumu, veiktas nepieciešamās iegādes. Pērn Zemessardze saņēma dažāda veida bruņojumu, tajā skaitā novērošanas un optiskās ierīces, kā arī formas tērpus. Lai uzlabotu Zemessardzes mobilitātes spējas, ir iegādāta transporta tehnika – īpaši vieglās taktiskā transporta platformas *Polaris* un 6x6 kvadricikli, to piekabes, kā arī vieglās kravas transporta platformas un civilais autotransports.

2020. gadā ir pabeigta jauno Zemessardzes bataljonu bāžu izbūves projektēšana Aizkraukles un Jēkabpils novadā, uzsākts būvniecības darbu iepirkums par Aizkraukles bāzes izbūves veikšanu, noslēgts būvniecības darbu līgums par Preiļu bāzes infrastruktūras attīstību. Pērn pabeigti vairāki objekti Zemessardzes bāzēs (piemēram, "Pipariņi", Valmieras, Daugavpils un Rēzeknes militārajās bāzēs).

Pērn ir notikusi reģionālo poligonu attīstība. Poligona "Mežaine" attīstības vajadzībām turpināta nepieciešamo nekustamo īpašumu atsavināšanas procedūra, uzsākta šautuves kompleksa izbūve, uzsākti administratīvās ēkas atjaunošanas darbi, teritorijas sakopšana. Poligonā "Meža Mackeviči" pabeigta galvenā piebraucamā ceļa un tilta izbūves vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas procedūra, uzsākti iepirkumi par tilta izbūves projektēšanu, divu 300 m šautuvju un granātu mešanas laukumu projektēšanu, kā arī teritorijā uzsākta NATO Drošības investīciju programmas projekta īstenošana. Poligona "Lāčusils" attīstībai ir izsludinātas iepirkumu procedūras par 600 m un

1500 m šautuvju projektēšanu.

Tika attīstīts NBS Zemessardzes Kiberaizsardzības vienības kiberpoligons. Pērn Zemessardzes Kiberaizsardzības vienība turpināja piedalīties Kiberpoligonu federācijas projektā, kas ir Eiropas Aizsardzības aģentūras vadīts projekts, kura ietvaros notiek zināšanu apmaiņa starp projekta dalībvalstīm, izvērtējot iespējas savstarpēji izmantot un apvienot dalībvalstu kiberpoligonu resursus un saistītos servissus lielākas efektivitātes sasniegšanai kibernetikas mācību organizēšanā un līdzekļu ekonomijai ilgtermiņā. Projektā piedalās Latvija, Igaunija, Somija, Zviedrija, Beļģija, Vācija, Austrija un Itālija. Projektā Latvija ir viena no piecām valstīm, kurām ir savs kiberpoligons. Pērn uzsākts darbs pie Kiberaizsardzības nodaļu izveides Zemessardzes brigādēs, šobrīd nodaļa tiek veidota Vidzemes brigādē.

Ādažu militārajā bāzē ir pabeigti vairāki nozīmīgi infrastruktūras objekti – kazarmas, sporta komplekss, bāzes nožogojuma un drošības sistēma, septiņu individuālā ekipējuma noliktavu būvniecība, kā arī veikta nepieciešamās infrastruktūras izbūve daudznacionālajam divīzijas štābam “Ziemeļi”.

Ar ASV finansiālo atbalstu veikta nozīmīga infrastruktūras izbūve Speciālo uzdevumu vienības bāzē. Tās ietvaros tika atklātas četras jaunbūves – mūsdienu militārajām un vides prasībām atbilstoša autotransporta teritorija, helikopteru nosēšanās laukums, transportlīdzekļu apkopes ēka un mūnīcijas izvietojuma laukums.

Lai mērķtiecīgi plānotu jaunās paaudzes iesaisti valsts aizsardzībā un veicinātu jauniešu patriotismu un pilsonisko apziņu, kā arī lai apmācītu jauniešus rīcībai krīzes situācijā, tika turpināta valsts aizsardzības mācības priekšmeta ieviešana Latvijas vidējās izglītības iestādēs. Jaunsardzes centrs mērķtiecīgi paplašināja vidējās izglītības iestāžu tīklu, kurās jauniešiem ir iespēja apgūt valsts aizsardzības mācības priekšmetu (šobrīd 68 vidējās izglītības iestādes), kā arī, ievērojot visus Covid-19

ierobežošanai noteiktos pasākumus, organizēja valsts aizsardzības mācības nometnes. 2020. gada vasarā 10. klašu nometni pabeidza 74 jaunieši, bet 11. klašu nometni – 40 jaunieši. Īstenojot nometni 11. klasēm, noslēdzās 2018. gadā uzsāktais pilotprojekts, kura ietvaros 13 vidējās izglītības iestādes Latvijā pirmās uzsāka īstenot valsts aizsardzības mācību.

Lai stiprinātu valsts aizsardzību un radītu ilgtspējīgu izglītības sistēmu militārajā jomā, 2020. gadā tika turpināts darbs pie militāras ievirzes profesionālās vidusskolas izveides. Plānots, ka vidusskola pirmos audzēkņus uzņems 2021. gada septembrī un katru gadu to absolvēs 50 skolēni, kuriem būs iespēja turpināt studijas Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. Turpinās darbs pie vidusskolas infrastruktūras pārņemšanas no Skrundas pašvaldības, kā arī mācību programmu izstrādes.

Veicinot visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu, no 2020. gada 13. līdz 15. janvārim tika rīkots pirmais valsts aizsardzības seminārs, kurš pulcēja publiskā un privātā sektora vadītājus, lēmumu pieņēmējus un viedokļu līderus. Semināra laikā ar uzaicinātajiem dalībniekiem tika veidots dialogs un attīstīta izpratne par viņu lomu, atbalstu un līdzdalību valsts aizsardzības veidošanā, īpaši – iespējamo krīžu gadījumā. Šādus seminārus plānots organizēt katru gadu, lai veicinātu izpratni par aizsardzības izaicinājumiem sabiedrības viedokļu līderiem.

Visaptverošas valsts aizsardzības ieviešana

Visaptverošas valsts aizsardzības mērķis ir veicināt visas sabiedrības atbildīgu attieksmi pret valsti un tās drošību, padziļinot valsts institūciju savstarpējo sadarbību, ieviešot efektīvus publiskās un privātās partnerības mehānismus un sabiedrības pašorganizēšanās instrumentus krīzes gadījumiem. AM valsts pārvaldes starpinstitutionālajā līmenī organizēja vairākas mācības tiesībsargājošajām un valsts institūcijām, tajā skaitā – ministriju un valdības pārstāvjiem. Mācībās tika pilnveidotas valsts pārvaldes darbinieku praktiskās un teorētiskās

ieņemamās valsts apdraudējuma situācijas pārvarēšanas plānošanā, lēmumu pieņemšanā un plānoto pasākumu izpildē.

Lai sekmētu sadarbību starp publisko un privāto sektoru aizsardzības jomā, AM turpināja organizēt krīzes scenāriju izspēles, kurās nemainīgi lielu atsaucību izrādīja gan nevalstiskās organizācijas, gan vietējie komersanti, Latvijas pašvaldības un izglītības iestādes. AM gada sākumā rīkoja ikgadējo valsts aizsardzības semināru līderiem –iestāžu, uzņēmumu un nevalstisko organizāciju vadītājiem, politiķiem, akadēmiskās vides pārstāvjiem un žurnālistiem, lai sekmētu viņu un viņu pārstāvēto sabiedrības grupu iesaisti visaptverošajā valsts aizsardzībā.

Lai veicinātu sabiedrības noturību pret dažādu veidu krīzēm, AM sagatavoja un elektroniskā formātā sadarbībā ar 72 stundu vēstnešiem izplatīja informatīvo bukletu “Kā rīkoties krīzes situācijā”, lai ārkārtas gadījumos ikviens iedzīvotājs spētu parūpēties par sevi un saviem tuviniekiem pirmās trīs diennaktis jeb 72 stundas no krīzes sākuma brīža.

NATO kolektīvās aizsardzības principa stiprināšana

Kopš 2018. gadā Latvija ir kļuvusi par vienu no nedaudzajām NATO valstīm, kura ir sasniegusi aizsardzības izdevumu vadlīniju aizsardzības izdevumiem veltīt ne mazāk kā 2% no IKP. Apzinoties aizsardzības nozarei nepieciešamā finansējuma nozīmi, it īpaši Covid-19 pandēmijas apstākļos, Latvija dažādos forumos ir aicinājusi arī pārējās NATO dalībvalstis palielināt aizsardzībai atvēlētos līdzekļus. Lai nodrošinātu, ka finanšu apjoma pieaugums tiek ieguldīts aizsardzības spēju attīstībā un bruņoto spēku vienību kaujas gatavības celšanā, vairāk nekā 20% no aizsardzības budžeta ir atvēlēti galvenā ekipējuma iegādēm, bet personāla izmaksas nepārsniedz 50% robežu.

Ņemot vērā vienlīdzīga sloga sadalījuma principus, Latvija starptautiskā mērogā spējusi sevi apliecināt

kā uzticamu sabiedroto, nodrošinot NATO vadlīnijās noteikto aizsardzības finansējumu (2% apmērā no IKP), strādājot pie NATO spēju mērķu ieviešanas, kā arī iesaistoties NATO un ne-NATO operācijās un misijās. 2020. gadā tika uzsākta jaunā NATO plānošanas cikla spēju mērķu sadale starp dalībvalstīm, un 2021. gadā plānots panākt vienošanos NATO dalībvalstu aizsardzības ministru līmenī, tā nodrošinot, ka Alianses rīcībā ir tai nepieciešamie spēki un spējas noteikto NATO politisko vadlīniju izpildei un izvirzītā ambīciju līmeņa sasniegšanai.

Spītējot Covid-19 pandēmijai, NATO turpināja sekmīgi īstenot tās pamatuzdevumu - ar politiskiem un militāriem līdzekļiem sargāt visu dalībvalstu brīvību un drošību, liedzot veselības krīzei pāraugt drošības krīzē. Tika turpināts Alianses pielāgošanās process, lai spētu efektīvi reaģēt uz plašo izaicinājumu spektru, t.sk. Krievijas militāro spēju attīstību.

Turpinājās viens no redzamākajiem sabiedroto klātbūtnes stiprināšanas pasākumiem - NATO Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas misija. 2020. gadā Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas operāciju nodrošināja Polija, Francija, Spānija, Lielbritānija, Vācija un Itālija. Baltijas valstis veica būtisku soli gaisa telpas un novērošanas spēju tālākā attīstīšanā un pilnveidošanā, no 2020. gada 1. janvāra nodrošinot militāro gaisa telpu kontroli un ziņošanu no trīs nacionāliem Kontroles un ziņošanas centriem Karmelavā (Lietuvā), Lielvārdē (Latvijā) un Tallinā (Igaunijā). Līdz ar šo nacionālo spēju attīstīšanu un tiešu nacionālo centru kontaktu ar NATO Apvienoto gaisa operāciju centru un NATO Apvienoto spēku gaisa komponenti Baltijas valstis ir devušas savu ieguldījumu NATO integrētās gaisa un pretraķešu aizsardzības sistēmas spēju stiprināšanā reģionā.

2020. gadā tika nodrošināts uzņemšanās valsts atbalsts NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupai Latvijā. Neskatoties uz Covid-19 izplatību, kaujas grupas sastāvs un kaujas spējas netika ietekmētas. Pērn notika divas nāciju kontingentu maiņas. Kaujas grupa ir veiksmīgi integrējusies NBS Sauszemes spēku Mehanizētajā brigādē, kuras sastāvā tā piedalījies

gan nacionālajās, gan starptautiskajās militārajās mācībās. 2020. gada septembrī eFP kaujas grupai Latvijā ar vienu stratēģiskās komunikācijas ekspertu pievienojās Islande - līdz ar to kaujas grupā ir pārstāvētas 10 nācijas jeb trešdaļa NATO dalībvalstu.

NATO komandvadības spēju attīstība un stiprināšana Baltijas reģionā ir viens no galvenajiem elementiem efektīvai aizsardzībai. 2019. gadā Latvija, Dānija un Igaunija atklāja daudznacionālo divīzijas štābu "Ziemeļi", kura elementi ir izvietoti Latvijā un Dānijā. Lai saglabātu un arī turpmāk attīstītu jau izveidotās trīs ietvarvalstu ciešās sadarbības iestrādes, 2020. gada 13. februārī aizsardzības ministri parakstīja jaunu Saprašanās memorandu, kas atkārtoti apliecina jau izveidotā Štāba pastāvēšanas principu, papildinot ar jauniem, detalizētiem ietvarvalstu sadarbības nosacījumiem. Štāba uzdevumos iekļauta nacionālās un kolektīvās aizsardzības operāciju Baltijas reģionā plānošana un vadīšana. Turpinot Štāba attīstības procesu, pērn Ziemeļatlantijas līguma padome pieņēma lēmumu par Štāba aktivizāciju un iekļaušanu NATO spēku struktūrā. Tiek turpināts darbs, lai sasniegtu NATO spēku struktūrai vajadzīgo spēju un gatavības līmeni, pasludinot sākotnējo gatavību 2021. gada pirmajā pusē, bet pilnu kaujas gatavību plānots sasniegt ne vēlāk kā 2023. gadā.

Latvija kopā ar pārējām NATO dalībvalstīm 2016. gada Varšavas samitā parakstīja Kiberaizsardzības apņemšanos, kurā apņēmās stiprināt nacionālās kiberaizsardzības spējas. AM kā katru gadu turpināja sniegt pārskatu par apņemšanās izpildi, tādējādi Aliansei ir iespēja sekot līdzi dalībvalstu un NATO kopējam progresam apņemšanās īstenošanā un identificēt izaicinājumus.

Starptautiskā sadarbība Eiropas Savienības ietvaros

Ieguldījumi nacionālajā aizsardzībā, kā arī NATO noteikto spēju mērķu sasniegšana 2020. gadā ir bijusi prioritāte, tomēr vienlaikus Latvija arī uzsākusi aktīvāku iesaisti aizsardzības spēju attīstības

centienos Eiropas Savienības (ES) ietvarā. Latvijas dalība ES aizsardzības iniciatīvās, kā arī sadarbības ar sabiedrotajiem stiprināšana sniedz ieguldījumu transatlantiskās drošības veicināšanā un aizsardzības spēju attīstībā. ES loma un ietekme aizsardzības jomā arvien turpina palielināties.

Latvija turpināja piedalīties ES Kopējās drošības un aizsardzības politikā. 2021. gadā sākās nākamais ES Daudzgaļu budžeta posms, tāpēc pērn tika pieņemti lēmumi attiecībā uz ES kopējo budžetu. Pirmo reizi tajā atsevišķā programmā ir paredzēts finansējums aizsardzībai t.i., Eiropas Aizsardzības fondā, 7,9 miljardu eiro apmērā, lai finansētu aizsardzības pētniecību un aizsardzības industrijas uzņēmumus, t.sk. mazos un vidējos uzņēmumus. Vienotā ES instrumenta ietvaros ieplānoti 1,5 miljardi eiro militārās mobilitātes veicināšanai ES. Militāro operāciju un misiju finansēšanas instruments apvienots ar Āfrikas miera instrumentu, paredzot tam 5,5 miljardus eiro nākamajiem septiņiem gadiem palīdzības nodrošināšanai partneriem un militāro operāciju/ misiju finansēšanai.

2020. gadā dalībvalstis vienojās, ka Kopējās drošības un aizsardzības politikas attīstībā vairāk ir jāņem vērā globālās ģeopolitikas tendences un drošības situācija pasaulē, tādēļ dalībvalstis pieņēma lēmumu uzsākt jauna stratēģiska līmeņa dokumenta – Stratēģiskā kompasa – sagatavošanu. Dokumenta mērķis ir noteikt stratēģiski politiskās vadlīnijas ES Kopējā drošības un aizsardzības politikā, izvērtējot arī sinerģiju ar citām politikas jomām. Stratēģiskā kompasa struktūru veido četras daļas: krīžu vadība, noturība, spēju attīstība un partnerība. AM ir iesniegusi Latvijas prioritātes – militāro spēju attīstība, noturības veicināšana, t.sk. ekonomiskā drošība, dezinformācijas novēršana un stratēģiskās komunikācijas stiprināšana. Latvija atbalsta arī ciešākas sadarbības veicināšanu ar ES Austrumu partnerības valstīm.

Pērn Latvija turpināja piedalīties iepriekš uzsāktajās iniciatīvās - Pastāvīgās strukturētās sadarbības (PESCO) projektos, bet Latvijas karavīri turpināja

piedalīties ES misijās un operācijās Vidusjūrā un Āfrikas kontinentā. Vienlaikus Latvijas karavīri kopīgi ar citu dalībvalstu vienībām gatavojas piedalīties kārtējā ES ātrās reaģēšanas vienību (ES Kaujas grupu) dežūrā.

2020. gadā ES publicēja rīkkopu 5G drošībai, kas jāīsteno dalībvalstīm, lai mazinātu kiberdrošības riskus 5G tīklos. Rīkkopa ietver rekomendācijas pasākumiem, kuriem būtu jāpiešķir prioritāte risku ietekmes mazināšanas plānos dalībvalstu un ES līmenī. AM ir apzinājusi esošo situāciju rīkkopas pasākumu īstenošanā un turpina darbu pie mobilo sakaru tīklu drošības veicināšanas.

Pērn Latvija aktīvi iesaistījās darbā ES līmenī, lai tiktu pagarināts Padomes 2019. gada 17. maija lēmuma (KĀDP) 2019/797 par ierobežojošiem pasākumiem pret kiberuzbrukumiem, kuri apdraud Savienību vai tās dalībvalstis, piemērošanas termiņš. Lēmuma piemērošanas termiņš ir pagarināts uz vēl vienu gadu (līdz 2021. gada 18. maijam).

Baltijas valstu sadarbība

2020. gadā Latvija, Lietuva un Igaunija turpināja veiksmīgu sadarbību aizsardzības nozarē, ko raksturoja kopīgs redzējums un politiskie mērķi. Neskatoties uz Covid-19 pandēmijas radītajiem izaicinājumiem un valstu noteiktajiem nacionālajiem pulcēšanās un robežu šķērsošanas ierobežojumiem, pērn Baltijas valstis turpināja aktīvu militāri politisko dialogu un informācijas apmaiņu politiskā un ekspertu līmenī.

Aizvadītajā gadā Latvija bija vadošā valsts Baltijas valstu aizsardzības sadarbības koordinēšanā, organizējot Baltijas valstu aizsardzības ministru, bruņoto spēku komandieru klātienes un attālinātas tikšanās, kā arī aizsardzības sistēmu ekspertu līmeņa tikšanās, nodrošinot savstarpējo informētību par svarīgākajiem nacionālajiem aizsardzības politikas lēmumiem, t.sk. aizsardzības spēju attīstīšanas prioritāriem plāniem. Tika saskaņotas nacionālās pozīcijas aktuālajos NATO un ES aizsardzības

politikas jautājumos, kuros tas bija iespējams.

Baltijas valstis aktīvi turpināja gaisa telpas un novērošanas spēju attīstīšanu un pilnveidošanu, ar 2020. gada 1. janvāri nodrošinot militāro gaisa telpu kontroli un ziņošanu no trīs nacionāliem Kontroles un ziņošanas centriem. Šādi stiprināta Baltijas valstu nacionālo gaisa telpu suverenitāte, gaisa telpas novērošanas, kontroles un vadības spējas, kā arī sniegts ieguldījums NATO integrētās gaisa un pretraķešu aizsardzības sistēmas spēju stiprināšanā reģionā.

2020. gadā Baltijas bataljons (BALTBAT) ar Latviju kā vadošo valsti atradās NATO Reaģēšanas spēku (NRF) dežūras režīmā. Tas nozīmē kopīgu un saskaņotu nacionālu militāro treniņu organizēšanu savos militārajos poligonos, lai attīstītu savstarpējo spēju savietojamību un 60 dienu gatavību doties uzdevumā saskaņā ar NATO lēmumu, pavēlēm.

Baltijas valstis turpināja darbu pie Baltijas Speciālo operāciju spēku izlūkošanas elementa izveides, kas savu darbību uzsāka 2020. gada martā. Centrs atrodas Lietuvā, un tā ietvaros Lietuvas, Latvijas un Polijas, kā arī ASV, Vācijas un Zviedrijas speciālisti sadarbojas izlūkinformācijas apmaiņā un kopīgā analizē. Tas veicina gan šī elementa dalībvalstu, gan reģionā izvietoto NATO dalībvalstu un sabiedroto spēku informētību un izpratni par drošības situāciju, lai spētu plānot un īstenot aizsardzības politiku.

Stratēģiskā līmenī Baltijas valstis koordinēja savu sadarbības un uzņemšanās valsts atbalsta politiku ar Latvijā, Igaunijā un Lietuvā izvietotajām NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupām un to vadošajām valstīm – Kanādu (Latvijā), Apvienoto Karalisti (Igaunijā) un Vāciju (Lietuvā), veicinot arī kaujas grupu vienību dalību Baltijas valstīs notiekošajos militārajos treniņos un mācībās.

Divpusējā un daudzpusējā valstu sadarbība

2020. gadā, neskatoties uz Covid-19 pandēmiju, sadarbība ar Latvijas galveno stratēģisko partneri

– **Amerikas Savienotajām Valstīm (ASV)**
 – saglabājās intensīva – tika uzturēta aktīva komunikācija un meklēti jauni sadarbības virzieni. Neklātienē norisinājās četrpusīgās ASV un Baltijas valstu sarunas, kā arī divpusējās ASV un Latvijas sarunas par sadarbības aktualitātēm un tālākajiem sadarbības plāniem.

Turpinājās ASV īstenotās militārā atbalsta programmas, attīstot NBS profesionalitāti, kaujas spējas un ekipējumu, kā arī uzņemošās valsts atbalsta infrastruktūru. Aizvadītā gada izskaņā ASV Kongress apstiprināja Nacionālās aizsardzības autorizācijas aktu, kurā ir atzīmēta Baltijas valstu nozīmīgā loma Krievijas atturēšanā un NATO formātā. Savukārt ASV Aizsardzības departamenta apropriāciju aktā 2021. gadam Baltijas valstīm ir apstiprināti kopumā 168 miljoni ASV dolāru, kas ļaus īstenot virkni Latvijas un reģiona drošībai nozīmīgu projektu.

2020. gada jūlijā Latvijā rotācijas kārtībā ieradās jauna ASV helikopteru vienība ar 133 karavīriem un 10 helikopteriem un uzturējās līdz 2020. gada oktobrim. Turpinājās ASV karavīru dalība dažādās mācībās Latvijā. Novembrī mācībās “*Winter Shield*” piedalījās ASV kaujas aviācijas brigādes vienība ar kaujas helikopteriem.

Veiksmīgi turpinājās sadarbība ar Mičiganas Nacionālo gvardi ASV Valsts partnerības programmā. Jūlijā NBS karavīri piedalījās Mičiganā notiekošajās “*Northern Strike 2020*” mācībās. Latvija šajās mācībās bija vienīgā starptautiskā partnere, tādējādi izpelnoties īpašu Mičiganas puses atzinību.

Lai veicinātu Latvijas un Baltijas valstu drošības un aizsardzības politikas interešu aktualizēšanu un redzamību ASV politiskajā vidē, tika turpināta AM sadarbība ar ASV Vācijas Māršala fondu (*the German Marshall Fund of the United States*), nodrošinot AM amatpersonu dalību un Latvijas interešu pārstāvību augsta līmeņa starptautiskās konferencēs un forumos.

2020. gadā turpinājās Latvijas sadarbība ar vienu no svarīgākajiem stratēģiskajiem partneriem –

Apvienoto Karalisti (AK).

Arvien aktīvāka izvērsās sadarbība AK izveidotajos Apvienotajos reaģēšanas spēkos (*Joint Expeditionary Force – JEF*). Notika aktīva komunikācija un darbs pie vairāku nozīmīgu stratēģisko dokumentu izstrādes. Vasarā Baltijas jūrā tika īstenotas vērienīgas JEF jūras mācības, kurās piedalījās arī Latvija. Savukārt rudenī Latvijā tikās JEF valstu Aizsardzības ministriju politiskie direktori.

Veiksmīgi noslēdzās Sauszemes spēku kājnieku brigādes 1. kājnieku bataljona mehanizācijas projekta daļa un tika saņemtas visas pamata līgumā atrunātās 123 kāpurķēžu bruņutehnikas vienības. Turpinās darbs pie līguma par papildu bruņutehnikas vienību piegādi.

Igaunijā izvietotajā un AK vadītajā NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupā esošā britu vienība pērn vairākkārt izmantoja Ādažu militārās bāzes sniegtās iespējas. Jūnijā vairāki simti britu karavīru īstenoja kaujas šaušanas mācības, savukārt rudenī piedalījās “*Furious Axe*” mācībās.

Lai pievērstu Lielbritānijas amatpersonu, drošības un aizsardzības politikas ekspertu, kā arī plašākas sabiedrības uzmanību drošības izaicinājumiem Baltijas reģionā un Latvijas drošības un aizsardzība politikas interesēm, pērn AM sadarbojās ar Lielbritānijas Karalisko apvienoto dienestu institūtu.

2017. gadā **Kanādai** uzņemoties vadošo lomu NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupā Latvijā, sadarbība ar Kanādu aizsardzības jomā ir nozīmīgi augusi. Kanādas vadībā kaujas grupā veiksmīgi sadarbojas 10 valstis – Kanāda, Spānija, Itālija, Polija, Slovēnija, Slovākija, Albānija, Čehijas Republika, Melnkalne un Islande. Kaujas grupa ir veiksmīgi iekļāvusies NBS Sauszemes spēku Mehanizētajā brigādē, kuras sastāvā piedalās gan nacionālajās, gan starptautiskajās mācībās.

Kanādas ilgtermiņa atbalstu Latvijai puda premjerministrs Džastins Trudo vizītes laikā

2. nodaļa

Latvijā 2018. gada jūlijā, apliecinot, ka Kanāda būs pārstāvēta Latvijā līdz 2023. gada martam. Pateicoties Kanādas finansiālajam atbalstam uzsākti un īstenoti infrastruktūras objekti, piemēram, pērn ekspluatācijā tika nodota Kanādas bruņoto spēku pavēlniecības Latvijā štāba ēka.

Stiprinot divpusējo sadarbību ar Kanādu, 2020. gadā tika turpināta AM sadarbība ar Otavā bāzēto Kanādas domnīcu “Makdonalda-Lorjē institūts”. 2020. gada martā domnīca rīkoja apaļā galda klātienes diskusiju, bet jūnijā tiešsaistes diskusiju par eFP kaujas grupas Latvijā aktualitātēm un lomu Latvijas drošības garantēšanā. Domnīca aktīvi strādāja pie tā, lai informētu Kanādas sabiedrību par Latvijai sniegto atbalstu un skaidrotu tā nepieciešamību un nozīmi.

Veiksmīgās sadarbības ietvaros gada sākumā Kanāda nodrošināja iespēju NBS pārstāvjiem piedalīties klātienes kursos Kanādā, tādējādi veicinot Latvijas pārstāvju profesionālo izaugsmi.

2020. gadā Baltijas aizsardzības koledžas komandanta vietnieka pienākumus turpināja pildīt Kanādas virsnieks.

2020. gadā Latvija īstenoja aktīvu militāro sadarbību ar **Višegradas valstīm**. Polija, Slovākija un Čehija ir pārstāvētas NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupā Latvijā. Ungārijas bruņotie spēki kā galveno atbalstu NATO austrumu flangam pieņēma lēmumu turpināt dalību Baltijas gaisa patrulēšanas misijā līdz 2022. gadam.

Nozīmīgs reģionālais partneris Baltijas valstīm ir **Polija**. ASV karavīru izvietošana Polijā ir nozīmīga visam reģionam. Latvijai un Polijai ir izveidojusies plaša militārā sadarbība, īpaši jāuzsver pērn Polijā, Deblinas Gaisa spēku Aviācijas Universitātē akreditētā Gaisa atbalsta kontrolieru programma. Polija apmāca Latvijas tuvā gaisa atbalsta kontrolierus-instruktorus un uztur kvalifikāciju Latvijas gaisa atbalsta kontrolieriem, nodrošinot ar Polijas armijas gaisa kuģiem un apmācību vietām.

Ar **Ziemeļvalstīm** pastāvīgi noritēja dialogs par reģionālās drošības situāciju un iespējamajiem kopīgajiem aizsardzības sadarbības projektiem. Sadarbībā ar Somiju tika parakstīts līgums par kopīgas 6x6 bruņumašīnu sistēmas pētniecību un izstrādi uz “*Patria*” transportlīdzekļu bāzes.

Aizvadītā gada pirmajā pusgadā Latvija bija vadošā valsts Ziemeļu grupā. Visu gadu Ziemeļu grupas aizsardzības ministri pastāvīgi diskutēja pa reģionālās drošības situācijas izaicinājumiem un tādiem nozīmīgiem tematiem kā sadarbība kiberdrošības, moderno tehnoloģiju un ekonomiskās drošības jomās.

2020. gadā Latvija turpināja augstākā līmeņa militāri politisko dialogu ar lielākajām Eiropas valstīm **Franciju** un **Vāciju**.

Latviju apmeklēja vairākas **Francijas** augstākās amatpersonas: Francijas prezidenta padomnieks Krievijas dialoga jautājumos, Francijas prezidenta delegācijas sastāvā ieradās arī Francijas aizsardzības ministre, lai pārrunātu abu valstu turpmāko sadarbību un citas aktualitātes aizsardzības jomā. Francijas Gaisa spēki aizvadītajā gadā piedalījās Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanā.

Vācija ir Eiropas lielvalsts un Latvijai nozīmīgs reģionālais sadarbības partneris. Vācija pēdējos gados ir daudz ieguldījusi reģiona drošības stiprināšanā (vada NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupu Lietuvā, pastāvīgi piedalās Baltijas valstu gaisa patrulēšanas misijā, NATO valstu pretmīnu grupā u.c. iniciatīvās). Pērn abu valstu augstāko amatpersonu līmenī notika sarunas par to, kā attīstīt praktiskās sadarbības projektus industrijas, tehnoloģiju un iegāžu jomā, tādējādi stiprinot Eiropas austrumu robežu.

Noritēja arī pastāvīgs divpusējais dialogs ar **Beniluksa** valstīm, īpaši ar **Luksemburgu**, kas sniedza finansiālu atbalstu Latvijai militārās infrastruktūras attīstīšanai un piesārņojuma mazināšanai.

Lai stiprinātu sadarbību ar **Turciju**, pērn tika strādāts pie divpusējo sadarbības plānu īstenošanas. Latvijas un Turcijas bruņoto spēku karavīri kopā ar sabiedrotajiem piedalās NATO Sevišķi ātrās reaģēšanas vienības (*VJTF*) dežūrā. Aizvadītajā gadā attīstījās Latvijas un Turcijas dialogs aizsardzības industrijas jomā. Nozīmīgs notikums bija Turcijas Gaisa spēku gatavība piedalīties 2020. gada 18. novembra valsts svētku pārlidojumā.

Aizvadītajā gadā tika stiprināta sadarbība ar **Balkānu valstīm**, īpaši ar **Albāniju** un **Melnkalni**, kas ir NATO *eFP* kaujas grupas Latvijā sastāvā un solījušas saglabāt savu dalību tajā arī turpmāk. Rietumbalkāni ir Latvijai nozīmīgs reģions. 2021. gadā plānota NBS dalība starptautiskajā misijā Kosovā (*KFOR*), tādēļ ir būtiski uzturēt konstruktīvas divpusējās attiecības ar tās kaimiņvalstīm. Ar Melnkalni notiek aktīvs divpusējais dialogs. Tika parakstīts Latvijas Republikas valdības un Melnkalnes valdības līgums par klasificētas informācijas aizsardzību. Notika vairākas divpusējas vizītes, tai skaitā Melnkalnes valsts prezidenta vizīte Ādažu militārajā bāzē.

Latvija veido paplašinātu divpusējo dialogu ar **Slovēniju**. Slovēnija ir NATO *eFP* kaujas grupas Latvijā sastāvā, un 2021. gadā apritēs Latvijas un Slovēnijas diplomātisko attiecību nodibināšanas 30. gadadiena.

Ukraina ir viena no Latvijas prioritātēm Eiropas kaimiņu politikā un Austrumu partnerībā. Kopš 2014. gada Krievijas agresijas Ukrainā Latvija aktīvi iesaistās dažāda veida palīdzības sniegšanā Ukrainas bruņotajiem spēkiem. Kopš 2016. gada Latvijas karavīri nodrošina Ukrainas regulāro spēku instruktoru apmācības, kursus un pieredzes apmaiņas seminārus, atbalstot ilgtermiņa militārās reformas un pietuvinot Ukrainas bruņotos spēkus NATO standartiem, kā arī stiprinot Ukrainas iekšējās aizsardzības spējas. Īstenojot šīs apmācības, Latvija apliecina, ka gan militārās sadarbības ietvaros, gan arī politiski, NATO diskusiju ietvaros, atbalsta Ukrainas centienus integrēties eiroatlantiskajā telpā. Latvijas aizsardzības nozare jau sesto gadu sniedz arī

humāno un psiholoģisko palīdzību militārā konflikta rezultātā cietušajiem Ukrainas karavīriem un viņu ģimenēm.

Aizvadītajā gadā Latvija atbalstīja arī **Gruzijas** centienus integrēties eiroatlantiskajā telpā. Aizsardzības nozare apņēmas piedalīties NATO Aizsardzības kapacitātes celšanas Trasta fonda aktivitātēs, novirzot finansiālos līdzekļus Gruzijas iesniegto projektu realizācijai. Latvija apmācīja Gruzijas bruņoto spēku instruktorus un ieņēma aktīvu lomu NATO-Gruzijas paplašinātās sadarbības vienošanās ietvaros, sniedzot atbalstu Gruzijas bruņoto spēku apmācībā, aizsardzības nozares iepirkumu procedūru un kontroles uzlabošanā, kā arī Jūras spēku robežsardzes spēju attīstībā.

2020. gadā Latvija sekoja līdzi notikumiem kaimiņvalstī **Baltkrievijā**. Aizvadītā gada sākumā Baltkrievijā mainījās militārā vadība, turpinot rīkot neplānotas kaujas gatavības pārbaudes, notika plaši militārie manevri un spēku koncentrācija pierobežā. Baltkrievijas prezidenta vēlēšanas, kurās pēc oficiālajiem rezultātiem sesto pilnvaru termiņu pēc kārtas nodrošināja ilggadējais prezidents Aleksandrs Lukašenko, padziļināja Baltkrievijas politisko krīzi, radot plašus iedzīvotāju protestus un Baltkrievijas varas iestāžu vēršanos pret miermīlīgajiem protestētājiem, un viņu pakļaušanu vardarbīgām represijām. Latvija neatzīst 2020. gada 9. augustā notikušo Baltkrievijas prezidenta vēlēšanu rezultātus. Latvijas interesēs ir neatkarīga Baltkrievijas valsts, kurā pastāv likuma vara, kas var aizstāvēt Baltkrievijas iedzīvotāju pamattiesības.

2020. gadā nemainīgi nozīmīga turpināja būt sadarbības dialoga stiprināšana ar Āzijas valstīm (Dienvidkoreju, Japānu, Singapūru, Ķīnu). Notika vairākas augsta līmeņa tikšanās ar šo valstu pārstāvjiem. 2020. gadā Latvijā pirmo reizi tika akreditēts Dienvidkorejas aizsardzības atašejs ar rezidences vietu Varšavā, Polijā.

Lai gan sadarbība ar **Centrālāzijas** valstīm ir mazāk aktīva, pērn AM turpināja uzturēt pragmatisku

dialogu ar Centrālāzijas valstīm, tiekoties ar šo valstu pārstāvjiem.

Aizvadītajā gadā tika uzsākts dialogs ar **Bahreinas Karalisti**, lai izveidotu Latvijas Republikas valdības un Bahreinas Karalistes valdības saprašanās memorandu par militāro sadarbību.

Lai veicinātu kontaktu veidošanu un informācijas apmaiņu starp abām valstīm, 2020. gadā Latvijā atjaunoja divus rezidējošus aizsardzības atašejus: Varšavā, Polijā un Maskavā, Krievijas Federācijā.

Dalība starptautiskajās operācijās

2020. gadā Latvija piedalījās sešās starptautiskajās operācijās – NATO apmācību operācijā Afganistānā “*Resolute Support Mission*”, NATO misijā Irākā “*NMI*”, ES apmācību operācijā Mali “*EUTM MALI*”, ES jūras spēku operācijās Vidusjūrā “*IRINI*” (iepriekš līdz 2020. gada 31. martam “*SOPHIA*”), ANO stabilizācijas operācijā Mali “*MINUSMA*”, kā arī pretterorisma operācijā Irākā “*Inherent Resolve*” – kopumā pastāvīgi nodrošinot līdz 50 karavīru dalību tajās.

Vislielākais Latvijas pienesums bija NATO misijā “*Resolute Support Mission*” Afganistānā, kurā bija kontingents līdz 42 karavīriem, kas tika izvietots dažādās šīs teritorijas vietās. Misijas mērķis ir sniegt atbalstu vietējiem afgāņu drošības spēkiem stiprināt un attīstīt savas aizsardzības spējas.

2020. gada novembrī Latvija uzsāka dalību NATO misijā Irākā “*NMI*”, kurā piedalījās ar 33 karavīriem. Irākā ir apmācību un padomu došanas misija, kas neietver kaujas uzdevumu funkciju izpildi. NBS kontingenta uzdevums ir nodrošināt spēku aizsardzību, fokusējoties uz bāzes aizsardzības nodrošināšanu un “*NMI*” padomnieku drošas pārvietošanās nodrošināšanu misijas rajonā.

Tuvajos Austrumos Latvijas kontingents Irākā piedalījās arī ASV vadītās globālās koalīcijas operācijā “*Inherent Resolve*”, kuras mērķis ir cīņa

ar terorismu, konkrēti cīņa pret *ISIS*. Atbalstot šī mērķa sasniegšanu, Latvija šajā operācijā fokusējās uz vietējo Irākas drošības spēku spēju stiprināšanu un attīstīšanu. Latvija līdz 2020. gada februārim operācijā piedalījās ar sešiem karavīriem, kuri bija integrēti Dānijas kontingentā un izvietoti Al Asad gaisa spēku bāzē Irākas rietumos. Šobrīd Latvija aktīvi nav iesaistīta operācijas uzdevumu izpildē, taču ņemot vērā, ka operācija turpinās un ir būtisks elements starptautiskās sabiedrības cīņai pret terorismu, atkarībā pēc operācijas vajadzībām nākotnē tiks turpināts izvērtēt tālākās iesaistes iespējas šajā operācijā.

2020. gadā NBS turpināja dalību arī ES jūras spēku operācijā Vidusjūrā “*SOPHIA*”, kura 2020. gada 31. martā tika aizstāta ar ES jūras spēku operāciju Vidusjūrā “*IRINI*”. Gada sākumā Latviju pārstāvēja viens karavīrs, savukārt gada otrajā pusē uz operāciju tika nosūtīti divi karavīri, no kuriem viens bija dislocēts operācijas štābā Romā, bet otrs uz operācijas kuģa Vidusjūrā. Būtiskākā atšķirība operāciju galvenajos mērķos ir tā, ka “*SOPHIA*” mērķis bija palīdzēt likvidēt nelegālo migrāciju uz Eiropu un cilvēku tirdzniecību, savukārt “*IRINI*” mērķis ir nodrošināt ANO noteikto ieroču embargo Lībijai.

“*EUTM*” Mali Latvija piedalījās ar četriem karavīriem. 2020. gada pirmajā pusē Covid-19 uzliesmojuma dēļ no misijas uz laiku tika atsaukta puse no visiem “*EUTM*” Mali karavīriem. Gada otrajā pusē situācija normalizējās un visi NBS karavīri atgriezās operācijas rajonā. Šīs apmācību misijas mērķis ir veicināt pašpietiekamu Mali bruņoto spēku nostiprināšanos, kas spētu rūpēties par iedzīvotāju un teritorijas drošību.

2020. gadā Latvija turpināja dalību arī ANO vadītajā miera uzturēšanas misijā Mali “*MINUSMA*”. Šajā misijā NBS piedalījās ar vienu karavīru, izlūkošanas speciālistu, kurš bija izvietots misijas štābā Bamako. Šīs misijas galvenie uzdevumi ir nodrošināt stabilitāti un drošību, aizsargāt civilos iedzīvotājus, atbalstīt nacionālo politisko dialogu, asistēt valsts pārvaldes

un drošības iestāžu darbības atjaunošanā.

2020. gada 2. pusgadā Latvija nosūtīja deviņus karavīrus uz Vācijas vadīto Eiropas Savienības Kaujas grupu (*EUBG*). Tā kā 2021. gada 1. pusgadā radās *EUBG* spēju iztrūkums, Vācija pagarināja savu dežūru līdz 2021. gada 31. martam. Latvija atbalstīja šo iniciatīvu un turpināja dežūru Vācijas vadītajā Kaujas grupā. *EUBG* galvenais uzdevums ir sniegt palīdzību ES dalībvalstīm gan ārēju, gan iekšēju nemieru, konfliktu vai militāru draudu gadījumā. Pieņemot lēmumu ES līmenī, šāda veida palīdzību, izmantojot *EUBG*, iespējams sniegt arī citām valstīm, kuras lūdz atbalstu.

Pagājušajā gadā Latvija turpināja uzturēt NBS vienību rotāciju NATO reaģēšanas spēkos (*NATO Response Force - NRF*). *NRF* mērķis ir nodrošināt NATO gatavību nekavējoties iesaistīties pilna spektra operācijās jebkurā reģionā. Dalībai *NRF* spēkos 2020. gadā bija nodrošināta vieglo kājnieku rota, speciālo uzdevumu vienība, inženieru vads, nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vads, štāba kuģis, kā arī vienība Baltijas bataljona dežūrai *NRF* (*BALTBAT 2020*).

Tāpat pagājušajā gadā Latvija turpināja piedalīties Apvienotās Karalistes vadītajā Apvienoto reaģēšanas spēku (*Joint Expeditionary Force – JEF*) struktūrā, kurā līdzdarbojās ar mehanizēto kājnieku rotu. Apvienoto reaģēšanas spēku mērķis ir izveidot ātri reaģējošus, apmācītus un ekipētus spēkus, kuri spētu reaģēt uz jebkāda veida konfliktiem galvenokārt Baltijas, Ziemeļu un Ziemeļatlantijas reģionos, kā arī citos krīžu reģionos, ja tas būtu nepieciešams.

Bruņojuma kontroles aktualitātes

Lai veicinātu atklātību un drošību Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (*EDSO*) reģionā, Latvija piedalās bruņojuma kontroles un uzticību veicinošu pasākumu īstenošanā.

Drošības dialoga un bruņojuma kontroles mehānisms – Vīnes dokuments paredz ikgadēju brīvprātīgu

militārās informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un informācijas pārbaudes mehānismu – inspekcijas un novērtējuma vizītes. Latvija katru gadu sniedz informāciju par bruņoto spēku kapacitāti, budžetu, personālu, bruņojumu, aizsardzības plānošanu u.tml. Atvērto debesu līgums sniedz iespēju iegūt informāciju par dalībvalstu bruņotajiem spēkiem, militārajiem objektiem un aktivitātēm, veicot filmēšanas pārlidojumus virs līguma dalībvalstu teritorijām.

Covid-19 pandēmijas ietekmē 2020. gadā bruņojuma kontroles inspekcijas un novērtējuma vizītes, kā arī Atvērto debesu līguma pārlidojumi netika veikti.

Būtisks notikums konvencionālās bruņojuma kontroles jomā pērn ir ASV izstāšanās no Atvērto debesu līguma, kas izrietēja no Krievijas sistemātiski veiktajiem bruņojuma kontroles līgumu pārkāpumiem. Latvija iestājas par pilnīgu bruņojuma kontroles saistību izpildi saskaņā ar līguma noteikumiem un uz to atkārtoti ir aicinājusi arī Krieviju, lai veicinātu atklātību starpvalstu attiecībās.

Starptautisko drošības vidi veido arī stratēģiskā jeb kodolbruņojuma kontrole. Latvija atzinīgi vērtē Jaunā stratēģisko kodolieroču neizplatīšanas līguma (*START*) sarunas, kas vainagojās ar līguma pagarināšanu 2021. gada sākumā. Atsevišķu valstu centieni paplašināt un attīstīt savas kodolieroču programmas rada būtisku izaicinājumu starptautiskajai drošībai, līdz ar to nozīmīgi ir izstrādāt mūsdienu situācijai atbilstošu kodolbruņojumu regulējošu vienošanos, kurā iesaistās ne tikai tradicionālās kodolvalstis Krievija un ASV, bet arī Ķīna. Tas sekmētu ne tikai Eiropas un Latvijas drošības stiprināšanu un uzticēšanos valstu starpā, bet arī pavērtu tālākas iespējas kodolieroču neizplatīšanas jomā, taktisko kodolieroču kontroles jomā u.c.

Ģeotelpiskās informācijas politikas plānošana

AM organizē un koordinē valsts politikas

īstenošanu ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā militārām un civilām vajadzībām. AM sadarbojas ar tās padotībā esošo Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūru par ģeotelpiskās informācijas produktu sagatavošanu un NBS par militārās ģeotelpiskās informācijas nodrošināšanu bruņoto spēku vienībām.

2020. gada 6. maijā un 24. septembrī notika kārtējās Ģeotelpiskās informācijas koordinācijas padomes sēdes. Šīs padomes darba galvenais mērķis ir nodrošināt starpinstitūciju sadarbību ģeotelpiskās informācijas, tai skaitā ģeodēzijas un kartogrāfijas, plānošanā un politikas īstenošanā. Īpaša uzmanība sēdēs tika veltīta Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 14. marta Direktīvai 2007/2/EK, ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (*INSPIRE*).

Aizvadītajā gadā AM sadarbībā ar citām institūcijām ir uzsākusi tiesiskā regulējuma izstrādi, lai izveidotu kontrolētu pieeju valstij svarīgu objektu ģeotelpiskajai informācijai, kuras publiskā pieejamība var radīt apdraudējumu valsts drošībai.

AM sadarbojas ar ministrijām un to padotības iestādēm, kuras izmanto, kā arī iegūst, apstrādā un uztur ģeotelpiskos pamatdatus. AM, koordinējot darbības ģeotelpiskās informācijas jomā, sadarbojas arī ar akadēmiskosektoru – Latvijas Universitāti, Rīgas Tehnisko universitāti un Latvijas Lauksaimniecības universitāti, kā arī ar profesionālajām nevalstiskajām organizācijām – Latvijas Mēriņu biedrību, Latvijas Kartogrāfu un ģeodēzistu asociāciju, Latvijas ĢIS biedrību un Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federāciju.

Normatīvo aktu izstrāde valsts aizsardzības nozarē

2020. gadā tika pieņemti astoņi AM virzītie likumi:

2020. gada 5. novembra likums “Militārās disciplinārbildības likums”, kas vienkopus regulē karavīru un zemessargu militārās disciplīnas

jautājumus, nosakot disciplinārbildības pamatu, karavīriem un zemessargiem piemērojamās disciplinārsodus, kā arī kārtību, kādā karavīri un zemessargi saucami pie disciplinārbildības. Likums stājās spēkā 2020. gada 1. decembrī un aizstāj Ministru kabineta 2010. gada 5. oktobra noteikumus Nr. 947 “Karavīru un zemessargu militārās disciplīnas reglaments”.

2020. gada 5. novembra likums “Grozījumi Militārā dienesta likumā”, ar kuru novērsta atsevišķu normu dublēšanās ar Valsts aizsardzības mācības un Jaunsardzes likuma, Militārās disciplinārbildības likuma un Ieroču aprītes likuma regulējumu. Tāpat ar likumu palielināts kareivju, instruktoru un jaunāko virsnieku maksimālais dienesta vecums rezervē no 55 gadiem līdz 60 gadiem, savukārt augstāko virsnieku maksimālais dienesta vecums rezervē palielināts no 65 gadiem līdz 70 gadiem. Likums stājās spēkā 2020. gada 1. decembrī.

2020. gada 5. novembra likums “Grozījumi Latvijas Republikas Zemessardzes likumā”, ar kuru Latvijas Republikas Zemessardzes likuma normas salāgotas ar Militārās disciplinārbildības likuma un Militārā dienesta likuma normām. Tiek precizēti gadījumi, kad zemessargam var tikt atņemtas tiesības valkāt karavīra formas tērpu. Likums stājās spēkā 2020. gada 1. decembrī.

2020. gada 3. decembra likums “Grozījums likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu””, kas paredz, ka Eiropas pilsoņu iniciatīvas tiešsaistes sistēmas atbilstības sertifikāta izsniegšanas funkciju turpmāk veiks Digitālās drošības uzraudzības komiteja. Likums stājās spēkā 2020. gada 31. decembrī.

2020. gada 3. decembra likums “Valsts aizsardzības mācības un Jaunsardzes likums”, kas nosaka kārtību, kādā bērni un jaunieši tiek izglītoti valsts aizsardzībā, tostarp kārtību, kā tiek organizēta Jaunsardze un īstenota jaunsargu interešu izglītības programma un kā tiek īstenots valsts aizsardzības

mācības priekšmets vidējās izglītības standartā. Likums stājās spēkā 2021. gada 5. janvārī.

2020. gada 17. decembra likums “Grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā”, kas paredz, ka karavīri, kuriem ir piešķirti dienesta dzīvokļi, nesaņem kompensāciju par dzīvojamās telpas īri un komunālajiem maksājumiem, jo šiem karavīriem no Aizsardzības ministrijai piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem valsts apmaksās dzīvojamās telpas īres maksu, izdevumus par nekustamā īpašuma nodokli (ja tāds tiek piemērots), siltumenerģijas izdevumus un koplietošanas elektroenerģijas izdevumus, proti, komunālos pakalpojumus, kas nesaraunami saistīti ar dienesta dzīvojamo telpu un nav atkarīgi no īrnieka personīgā patēriņa. Likums stājās spēkā 2020. gada 30. decembrī.

2020. gada 17. decembra likums “Grozījumi Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likumā”, kas ar 2021. gada 1. februāri nosaka izņēmumu no apdrošināšanas pienākuma attiecībā uz Latvijas Nacionālo bruņoto spēku speciālo militāro tehniku, kas reģistrēta Nacionālo bruņoto spēku reģistrā. Likums stājās spēkā 2021. gada 12. janvārī.

2020. gada 17. decembra likums “Par Latvijas Republikas valdības, Igaunijas Republikas valdības un Lietuvas Republikas valdības vienošanos par Baltijas gaisa telpas novērošanas tīkla un kontroles sistēmas konfigurāciju”, ar kuru tika pieņemta un apstiprināta Latvijas Republikas valdības, Igaunijas Republikas valdības un Lietuvas Republikas valdības vienošanās par Baltijas gaisa telpas novērošanas tīkla un kontroles sistēmas konfigurāciju. Likums stājās spēkā 2021. gada 12. janvārī.

2020. gadā tika pieņemti AM virzītie 25 Ministru kabineta (MK) noteikumi, tostarp:

MK 2020. gada 14. janvāra noteikumi Nr. 26 “Noteikumi par karavīra formas tērpiem un

atšķirības zīmēm”, ar kuriem vienkopus tika noteikts Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīra kaujas, ikdienas, svētku un ceremoniālo formas tērpu apraksts, to komplektējošās sastāvdaļas un papildu elementi, kā arī pie karavīra formas tērpa nēsājamo kokaržu, dienesta pakāpju un uzvārda atšķirības zīmju apraksts.

MK 2020. gada 11. februāra noteikumi Nr. 89 “Par Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Dānijas Karalistes Aizsardzības ministrijas un Igaunijas Republikas Aizsardzības ministrijas saprašanās memorandu par Daudznacionālā divīzijas štāba “Ziemeļi” izveidošanu un darbības pamatprincipiem”, ar kuriem tika pieņemts un apstiprināts Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Dānijas Karalistes Aizsardzības ministrijas un Igaunijas Republikas Aizsardzības ministrijas saprašanās memoranda par Daudznacionālā divīzijas štāba “Ziemeļi” izveidošanu un darbības pamatprincipiem projekts.

MK 2020. gada 24. marta noteikumi Nr. 156 “Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumos Nr. 279 “Ceļu satiksmes noteikumi””, kas precizē speciālās militārās tehnikas pārvietošanās veidus, paredzot, ka papildu pastāvošajai kārtībai tā varēs patstāvīgi pārvietoties arī, ja speciālajai militārajai teknikai deg priekšpusē baltu gaismu izstarojošs lukturis vai lukturis, aizmugurē sarkanu gaismu izstarojošs lukturis vai lukturis un papildus mirgojoša oranža (dzeltena) bākuguns, kura redzama gan no priekšpuses, gan aizmugures.

MK 2020. gada 9. jūnija noteikumi Nr. 378 “Grozījums Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumos Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi””, kuri paredz, ka dabas lieguma teritorijā ir atļauta atmežošana ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju izbūvei, kas nepieciešama valsts drošības un suverenitātes nodrošināšanai.

MK 2020. gada 19. jūnija noteikumi Nr. 380 “Noteikumi par prioritāro institūciju un vajadzību sarakstā iekļautajām institūcijām nepieciešamajiem epidemioloģiskās drošības nodrošināšanas resursiem”, kuri tika izstrādāti, lai sekmētu epidemioloģisko drošību un nodrošinātu nepārtrauktu, prognozējamu nepieciešamo individuālo aizsardzības līdzekļu un medicīnisko ierīču centralizētu iegādi prioritāro institūciju un vajadzību sarakstā iekļauto institūciju vajadzībām arī pēc ārkārtējās situācijas beigām saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatību valstī. Noteikumi nosaka iegādājamo individuālo aizsardzības līdzekļu un medicīnisko ierīču kategorijas un to apjomu, individuālo aizsardzības līdzekļu un medicīnisko ierīču iegādes, uzglabāšanas un izsniegšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā tiek uzglabāti un izsniegti jau centralizēti iegādātie epidemioloģiskās drošības nodrošināšanas resursi, un iegāžu drošības kritērijos balstītu atvieglotu atbilstības novērtēšanas kārtību individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un medicīniskām ierīcēm, ko ir tiesības iegādāties publisko personu organizētajos iepirkumos.

MK 2020. gada 18. augusta noteikumi Nr. 521 “Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 8. novembra noteikumos Nr.837 “Noteikumi par mobilizācijas gatavības pārbaudēm un mobilizācijas mācībām””, ar kuriem tika papildināts atlīdzināmo zaudējumu un kaitējumu veidu uzskaitījums, tādējādi aptverot visus iespējamus zaudējumu un kaitējuma gadījumus, par kuriem iestāde, kas organizējusi mobilizācijas gatavības pārbaudes vai mobilizācijas mācības, atbild un uzņemas to atlīdzināšanas pienākumu. Tāpat tika precizēts un vienkāršots zaudējumu atlīdzināšanas process, sinhronizējot to ar Administratīvā procesa likumā noteikto administratīvā akta izdošanas procedūru.

MK 2020. gada 24. novembra noteikumi Nr. 704 “Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumos Nr. 1418 “Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra nolikums””, ar kuriem tiek precizētas

VAMOIC funkcijas un izdevumi. Grozījumi veikti saistībā ar atsevišķu VAMOIC kompetencē esošo funkciju un uzdevumu nodošanu VALIC.

MK 2020. gada 24. novembra noteikumi Nr. 705 “Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centra nolikums”, kuri reglamentē jaunas iestādes – VALIC – darbības pamatus, padotību, funkcijas, uzdevumus un kompetenci u. c. jautājumus.

2020. gadā tika pieņemti seši aizsardzības nozarei būtiski Saeimas lēmumi:

Saeimas 2020. gada 23. janvāra lēmums “Par termiņa pagarināšanu Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalībai pret teroristisko organizāciju *ISIL/Da'esh* vērstajā starptautiskās koalīcijas militārajā operācijā Irākā”, ar kuru Saeima nolēma pagarināt termiņu Latvijas NBS karavīru dalībai pret teroristisko organizāciju *ISIL/Da'esh* vērstajā starptautiskās koalīcijas militārajā operācijā Irākā tās militāro spēku apmācībai Irākas Republikas teritorijā uz laiku līdz 2022. gada 1. februārim.

Saeimas 2020. gada 3. septembra lēmums “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vadītajā starptautiskajā operācijā Kosovā (*KFOR*)”, ar kuru Saeima nolēma nosūtīt Latvijas NBS karavīrus dalībai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vadītajā starptautiskajā operācijā Kosovā (*KFOR*) uz laiku līdz 2023. gada 31. decembrim.

Saeimas 2020. gada 17. septembra lēmums “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Ziemeļatlantijas līguma organizācijas misijā Irākā (*NATO Mission Iraq*)”, ar kuru Saeima nolēma nosūtīt Latvijas NBS karavīrus dalībai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas misijā Irākā (*NATO Mission Iraq*) uz laiku līdz 2022. gada 1. novembrim.

Saeimas 2020. gada 17. septembra lēmums “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Eiropas Savienības militārajā operācijā

Vidusjūras reģionā *EUNAVFOR MED IRINI*", ar kuru Saeima nolēma nosūtīt Latvijas NBS karavīrus dalībai Eiropas Savienības militārajā operācijā Vidusjūras reģionā (*EUNAVFOR MED IRINI*) uz Eiropas Savienības Padomes (KĀDP) 2020. gada 31. marta lēmuma Nr. 2020/472 par Eiropas Savienības militāro operāciju Vidusjūras reģionā (*EUNAVFOR MED IRINI*) 15. panta 2. punktā noteikto laiku.

Saeimas 2020. gada 24. septembra lēmums "Par Valsts aizsardzības koncepcijas apstiprināšanu", ar kuru Saeima nolēma apstiprināt AM izstrādāto Valsts aizsardzības koncepciju 2020.-2024. gadam, kurā noteikti valsts militārās aizsardzības stratēģiskie pamatprincipi, prioritātes un pasākumi miera, valsts apdraudējuma un kara laikā.

Saeimas 2020. gada 10. decembra lēmums "Par termiņa pagarināšanu Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalībai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vadītajā operācijā Afganistānā", ar kuru Saeima nolēma pagarināt termiņu Latvijas NBS karavīru dalībai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vadītajā starptautiskajā operācijā "*Resolute Support Mission*" Afganistānā Ziemeļatlantijas līguma organizācijas spēku sastāvā līdz 2021. gada 31. decembrim.

2020. gadā tika pieņemti vairāk nekā 40 AM virzīti Ministru kabineta rīkojumi, tostarp:

MK 2020. gada 4. marta rīkojums Nr. 81 "Par finansējuma piešķiršanu nevalstiskajām organizācijām projektu īstenošanai", ar kuru paredzēts no budžeta programmas 34.00.00 "Jaunsardzes centrs" piešķirt finansējumu 47 530 *euro* (kopsummā) Latvijas Nacionālo karavīru biedrības, Latvijas Nacionālo partizānu apvienības, Latviešu strēlnieku apvienības un Latviešu virsnieku apvienības projektu īstenošanai. Projekti veicinās jaunatnes patriotisko audzināšanu un palīdzēs saglabāt militārās vēstures liecības.

MK 2020. gada 5. jūnija rīkojums Nr. 306 "Par konceptuālo ziņojumu "Par profesionālās vidējās

izglītības iestādes izveidi", ar kuru konceptuāli atbalstīta Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālās vidusskolas izveide AM padotībā.

MK 2020. gada 22. septembra rīkojums Nr. 530 "Par iemaksu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) programmas "Partnerattiecības mieram" Trasta fondā Moldovai", ar kuru AM atļauts 2020. gadā no budžeta programmā 30.00.00 "Valsts aizsardzības politikas realizācija" paredzētajiem līdzekļiem iemaksāt 1000 eiro Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) programmas "Partnerattiecības mieram" Trasta fondā Moldovai Austrumu partnerības valstu iesaistīšanai kopējās drošības un aizsardzības politikas darbībās.

MK 2020. gada 21. decembra rīkojums Nr. 782 "Par dezinfekcijas līdzekļu piešķiršanu NATO trasta fondam Covid-19 izplatības ierobežošanai", ar kuru atbalstīts AM priekšlikums par virsmām paredzēto dezinfekcijas līdzekļu piešķiršanu NATO Pandēmijas atbalsta trasta fondam ne vairāk kā 50 000 eiro vērtībā.

Nodrošinājuma politika

2020. gadā nodrošinājuma un aizsardzības investīciju prioritātes bija apgādes procesu efektivizācija, iepirkumu sistēmas pilnveide, atbalsta sniegšana inovācijām, militārās industrijas normatīvā regulējuma pilnveidošana, infrastruktūras attīstība un uzturēšana, kā arī medicīniskā nodrošinājuma attīstība. Apgādes procesu efektivizācijas nolūkos tika īstenota nodrošinājuma reforma, kas ietver Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra (VAMOIC) reorganizāciju un Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centra (VALIC) izveidi. Tāpat tika strādāts pie elektronisko risinājumu ieviešanas nodrošinājuma jomas digitalizācijai. Tika aizsākta arī transporta nodrošinājuma sistēmas optimizācija.

Īstenoto iepirkumu rezultātā 2020. gadā ir saņemts bruņojums, sakaru un informācijas tehnoloģijas, transportlīdzekļi, jūras un gaisa kuģi, kā arī dažāda

veida munīcija NBS vajadzībām. Iepirkumi tika īstenoti atsevišķu iegāžu formātā gan NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūras (*NSPA*) ietvaros, gan veicot kopīgus iepirkumus ar citām valstīm. Tāpat pērn aizsardzības nozarei tika uzticēta individuālo aizsardzības līdzekļu iepirkumu īstenošana, tā rezultātā ir sniegts atbalsts sabiedrībai Covid-19 izplatības ierobežošanai un seku pārvarēšanai.

2020. gadā tika sniegts atbalsts aizsardzības industrijai, inovācijām un izpētei. Tika īstenoti tādi pasākumi kā komersantu licencēšana, veidota grantu sistēma industrijas atbalstam, rīkoti specifisku nozares inovāciju pasākumi, kā arī īstenoti citi industrijas atbalsta un informatīvie pasākumi.

Infrastruktūras attīstība ir iezīmējama ar militāro bāžu, poligonu un administratīvo ēku būvniecību un uzturēšanu. Infrastruktūras būvniecība īstenoja gan par nacionālā aizsardzības budžeta līdzekļiem, gan ar NATO un sabiedroto valstu finansiālo atbalstu. Infrastruktūras turpmākās attīstības nolūkos ir strādāts pie īpašumu pārņemšanas un atbalsta sniegšanas pašvaldībām.

Apgādes procesu efektīvizācija

Apgādes procesu efektīvizācija tika īstenoja, pamatojoties uz Valdības rīcības plāna uzdevumu Nr. 204 “Valsts pašaizsardzības spēju nostiprināšanai nepieciešams veikt ilgtermiņa ieguldījumus NBS kaujasspēju attīstībā – spēju attīstības, personālsastāva un moderna materiāltehniskā nodrošinājuma jomā. Nepieciešams nodrošināt materiāltehniskās iegādes funkciju civilo un militāro nodalījumu miera laikā”. Turpinājās NBS (t.sk. Zemessardzes), kā arī Jaunsardzes centra miera laika materiāltehnisko līdzekļu aprites efektīvizēšana. Tendence nodot karavīriem neraksturīgu administratīvo un loģistikas uzdevumu izpildi civilajam sektoram šobrīd ir vērojama lielākajā daļā NATO dalībvalstu, kā arī attīstītāko Ziemeļvalstu bruņotajos spēkos. Viens no nodrošinājuma reformas un apgādes procesu efektīvizācijas mērķiem aizsardzības nozarē ir civilo funkciju pārņemšana no militārās vides.

Uz šo brīdi jau ir pārņemta karavīru individuālā ekipējuma iepirkumu procesa īstenošana, ekipējuma izsniegšana, uzturēšana un utilizācija. Civilie eksperti veic arī tādas funkcijas kā atsavināšana, infrastruktūras uzturēšana un daudzas citas. Mērķis ir panākt situāciju, kad militārais personāls plāno tikai tādas (pār)apgādes funkcijas, kas tieši saistītas ar militāru uzdevumu izpildi un spēju attīstību.

Mērķis ir arī panākt maksimālu procesu centralizāciju, tādējādi mazinot administratīvo slogu, kas rodas funkciju dublēšanās rezultātā. Šo mērķu sasniegšana nodrošinās lielāku kontroli un caurspīdīgumu visā resorā, uzlabos finanšu līdzekļu plūsmas un iepirkumu plānošanas spēju. Paredzams, ka, koncentrējot iepirkumu kompetenci vienā iestādē, tiks nodrošināta līdzekļu ekonomija personāla sagatavošanas un apmācības jomā, t.sk. veidojot uz civilā resursa balstītu loģistikas organizāciju (profesionāls kompetences centrs), primāri tiks nodrošināta procesu centralizācija un sniegts atbalsts bruņotajiem spēkiem.

2020. gadā nodrošinājuma reformas ietvaros tika veikta VAMOIC reorganizācija, atsevišķās iestādēs nodalot iepirkumu un materiāltehnisko līdzekļu pilna dzīvescikla uzturēšanu no infrastruktūras būvniecības un apsaimniekošanas. Šobrīd reformas ietvaros izveidotā iestāde – VALIC, kur darbinieki pārsvarā pārcelti no VAMOIC, jau īsteno NBS, t.sk. Zemessardzes, apgādi ar individuālo ekipējumu (formas tērpu, ekipējumu, piemēram, mugursomām), kā arī nodrošina šī ekipējuma pilnu dzīves ciklu (plānošanu, iepirkumu, uzturēšanu, utilizāciju). Nodrošinājuma reforma paredz noliktavu sistēmas pārņemšanu no militārā sektora uz civilo un modernizāciju gan procesu, gan mūsdienu prasībām atbilstošu digitālu risinājumu jomā.

Papildus nodrošinājuma reformai paralēli tiek plānota digitālu risinājumu arvien plašāka ieviešana, primāri aptverot to jautājumu loku, kas saistīts ar nodrošinājuma procesu efektīvizēšanu. Lai pilnvērtīgi īstenotu apgādes procesu centralizāciju, administratīvā sloga mazināšanu, kā arī darba

produktivitātes celšanu, aizsardzības nozare jau izmanto vai arī plāno ieviest papildus gan valstī centralizēti pieejamos erisinājumus, gan pilnveidot esošās sistēmas atbilstoši nozares specifiskajām vajadzībām.

Pērn ir uzsākta arī transporta nodrošinājuma sistēmas optimizācija, īpaši akcentējot transporta remontu un apkopju sistēmas uzlabošanu. Drošības un stratēģisko pētījumu centrs ir izstrādājis novērtējuma ziņojumu par esošās sistēmas problēmām, tā rezultāti tiks izmantoti transporta nodrošinājuma sistēmas vadlīniju izstrādē 2021. gadā. Ir uzsākta procesu digitalizācija, piemēram, darbs pie automehāniķu remonta darbu lapu digitalizēšanas, lai padarītu procesu ātrāku un pārskatāmāku.

Iepirkumi

Covid-19 izraisītā pandēmija ietekmēja daudzus procesus aizvadītajā gadā, un pašreizējai situācijai tika pielāgoti arī aizsardzības iepirkumu plāni, lai sniegtu atbalstu sabiedrībai krīzes pārvarēšanā. 2020. gadā aizsardzības nozarei tika uzdots veikt individuālo aizsardzības līdzekļu iepirkumus un transportēšanu, tā rezultātā ir iepirkti roku un virsmu dezinfekcijas līdzekļi 1,4 miljonu eiro vērtībā, KN95, FFP3 un FFP2 respiratori 5 miljonu eiro vērtībā, vienreizlietojamās medicīniskās maskas 988 tūkstošu eiro vērtībā, sejas ekrāni 216 tūkstošu eiro vērtībā, aizsargbrilles 170 tūkstošu eiro vērtībā, medicīniskie cimdi 926 tūkstošu eiro vērtībā un citi individuālie aizsardzības līdzekļi kopumā 35 686 683,12 eiro vērtībā. Papildus 53 431,66 EUR 2020. gadā tika izmantoti brokeru pakalpojumiem, muitas procedūrām, masku un respiratoru testēšanai un transportēšana uz Itāliju, Sanmarino, Spāniju. Individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes un transportēšana tiek turpināta arī 2021. gadā.

Pateicoties pakāpeniski pieaugošajam aizsardzības budžetam, NBS ir īstenojis plānveida un visaptverošu modernizāciju, kas ietver gan jauna aprīkojuma iegādi, gan organizatoriskās struktūras maiņu. Investīcijas ir veiktas sauszemes, gaisa un ūdens

transportā, kā arī komandvadības modernizēšanā. Pakāpeniski ir nomainīts novecojušais bruņojums un iepirkts NATO standartiem atbilstošs. 2020. gadā pabeigta arī Valsts robežsardzes pārāpbruņošana, un 2021. gadā plānots turpināt robežsardzes apgādi ar cita veida ekipējumu.

Lielākie finanšu resursi 2020. gadā tika izlietoti bruņojumam, sakaru un informācijas tehnoloģiju nodrošinājumam, transportlīdzekļu, jūras un gaisa kuģiem, kā arī munīcijas iegādēm. Par 20,6 miljoniem eiro tika veikta IMANTAS klases kuģu modernizācija, tika iepirkta nakts redzamības ierīces – monokli un brilles 12,7 miljonu eiro vērtībā, tāpat 6,1 miljons eiro tika atvēlēts individuālā ekipējuma – 90 litru mugursomu – iegādei, kā arī veiktas 15 miljonu eiro iemaksas *Black Hawk* helikoptera iepirkuma līguma ietvaros. Par 1,4 miljoniem eiro tika iepirkta *Harris* sakaru sistēmas, tika iegādātas NBS komandvadības programmas 13,4 miljonu eiro vērtībā un iepirkta dažāda veida munīcija par 10 miljoniem eiro. 2021. gadā paredzēts iegādāties loģistikas transportlīdzekļus ar kravnesību līdz 5 tonnām, kravas transportlīdzekļus ar hidromanipulatoru, degvielas vedējus, mērķu izlūkošanas ekipējumu, 4x4 taktiskos vieglos vidējos transportlīdzekļus, sakaru konteinerus, netiešās uguns atbalsta vadības sistēmas, 4x4 vieglā pašlietojuma automašīnas, dažāda veida munīciju un citu ekipējumu.

Kopīgi iepirkumi ir efektīvs instruments, lai samazinātu pieaugošās aizsardzības jomas izmaksas, kā arī nodrošinātu aprīkojuma savstarpējo savietojamību starp NATO dalībvalstīm, it īpaši Baltijas valstīm. Kopīgie iepirkumi ļauj samazināt iepirkumu administratīvās un loģistikas izmaksas, kā arī veicināt sadarbību starp valstīm un nodrošināt vienotiem standartiem atbilstoša aprīkojuma iegādi.

2020. gadā tika parakstīta starpvaldību vienošanās ar Somiju par 6x6 bruņoto mobilitātes platformu programmas uzsākšanu, vēlāk projektam pievienojās Igaunija. Sarunas ar Somiju un Igauniju par iespējamo 6x6 platformu izstrādi un iegādi tika uzsāktas 2019.

gadā, bet pērn starp Latviju un Somiju tika parakstīts izpētes un izstrādes līgums, pēc kā uzsākts darbs pie transportlīdzekļu dizaina izstrādes. 2020. gadā veikts 6x6 bruņoto platformu prototipa iepirkums 1 miljona eiro vērtībā. Projekts tiek turpināts arī 2021. gadā, un sagaidāms, ka pirmās platformas tiks piegādātas 2021. gada beigās vai 2022. gada sākumā. Sagaidāms, ka Latvijā tiks ražotas un komplektētas bruņumašīnu sastāvdaļas ne mazāk kā 30% apmērā no kopējās pasūtījuma vērtības. Šis ir līdz šim lielākais AM uzsāktais projekts.

Cieša sadarbība iepirkumu jomā īstenota arī Baltijas valstu starpā. 2020. gadā tika noslēgta iepirkuma procedūra par kopīgu gāzmasku iegādi ar Lietuvu. Latvija kopā ar Lietuvu plāno iegādāties gāzmaskas un komplektējošās sastāvdaļas par 1,8 miljoniem eiro. Piegādes plānotas trīs gadu laikā, un pirmie pasūtījumi ir jau saņemti. Gāzmaskas nepieciešamas gan profesionālā dienesta karavīriem, gan zemessargiem, lai nodrošinātu aizsardzību pret ķīmiskajiem, bioloģiskajiem un radioaktīvajiem piesārņojumiem, kā arī apmācības procesa īstenošanai.

2020. gadā ir parakstīts kopīgs mācību granātu iepirkuma līgums starp Latviju un Igauniju un veikti pasūtījumi 1,4 miljonu eiro apmērā. Pēc Igaunijas iniciatīvas uzsākts darbs pie kopīga Baltijas valstu aizsardzības lādiņu iepirkuma, ir parakstīta tehniskā vienošanās par iepirkuma veikšanu, un plānots, ka Igaunija izsludinās iepirkumu. Ar Igauniju ir veikts arī kopīgs M-14 durkļu iepirkums par 10 tūkstošiem eiro, atbilstoši līgumam piegādes tika īstenotas 2020. gada maijā.

2020. gadā veikts pasūtījums 1,3 miljonu eiro vērtībā par kopīgu *Carl Gustaf* M4 granātmetēju iepirkumu ar Igauniju vispārīgās vienošanās ietvaros, kas noslēgta starp Zviedriju, Igauniju un Latviju 2018. gadā. Sadarbība aizsardzības jomā Baltijas un Ziemeļvalstu starpā ir īpaši būtiska, ņemot vērā kopīgos reģionālos apdraudējumus.

Pērn ir īstenoti vairāki iepirkumi starptautisko organizāciju un starpvalstu iniciatīvās. ASV

pārdošanas programmas FMS ietvaros iegādātas nakts redzamības ierīces, kā arī saņemts atbalsts citās ASV īstenotās iniciatīvās.

Līdzīgi kā citas NATO dalībvalstis arī Latvija ir aktīvi izmantojusi NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūras (NSPA) partnerību sniegtās iespējas materiāltehnisko līdzekļu iepirkumu veikšanai. Latvija 2020. gadā iesaistījās sešās NSPA partnerībās. Munīcijas atbalsta partnerības ietvaros pērn ir pasūtītas granātas, 155mm munīcijas kapses, zemstobra granātmetēju munīcija, snaiperu munīcija un 120mm lādiņi 4,4 miljonu eiro vērtībā. Operacionālajā loģistikas atbalsta partnerībā pērn ir veikti divi izvēršamās infrastruktūras pasūtījumi. Pirmā pasūtījuma ietvaros ir iegādātas 65 teltis vada līmeņa vienību izmitināšanai, kas piemērotas gan siltiem, gan vēsiem laikapstākļiem, 11 izvēršamie noliktavu angāri ekipējuma izvietojšanai, kā arī apsildes un gaisa kondicionēšanas ekipējums un iekraušanas tehnika. Otrajā iepirkumā pasūtīti septiņi izvēršamie noliktavu angāri, piecas ēdināšanas teltis, viena administratīvā telts, kā arī iekrāvēji. NATO Loģistikas biržas ietvaros ir iepirkts karavīru individuālais un kolektīvais ekipējums, tehnikas vienību rezerves daļas un cits aprīkojums 2,1 miliona eiro apmērā.

Industrija

Viens no būtiskiem AM uzdevumiem industrijas jomā ir komersantu licencēšana darbībai ar stratēģiskās nozīmes precēm. 2020. gadā komercdarbībai ar stratēģiskas nozīmes precēm ir licencēti 59 Latvijas Republikā reģistrēti komersanti, savukārt militārā ražotāja sertifikāts ir izsniegts trīs militārajiem ražotājiem un izvērtēšanā ir vēl trīs šādu sertifikātu pieteikumi. Katru gadu licencēto komersantu skaits palielinās par aptuveni 20 %, kas liecina par industrijas attīstību un iesaisti aizsardzības nozarē. Pērn tika organizēts seminārs un veiktas konsultācijas licencēšanas jautājumos komersantiem, kuri ir iesaistīti 6x6 bruņoto mobilitātes platformu programmā. Viena projekta ietvaros AM ir izsniegusi licences sešiem komersantiem un saņēmusi vairākus

iesniegumus militārā ražotāja sertifikāta saņemšanai.

Īstenojot industrijas attīstības atbalsta politiku, AM primārie mērķi ir NBS uzdevumu izpildei nepieciešamo materiāltehnisko līdzekļu un pakalpojumu piegādes drošības sekmēšana, kā arī NBS mobilizācijai pieejamo mobilizācijas resursu bāzes paplašināšana. Vienlīdz būtisks ir arī aizsardzības nozares veikto investīciju pienesums nacionālās tautsaimniecības izaugsmē, to veicinot gan caur Latvijā ražotas produkcijas un vietējo pakalpojumu iegādi, gan caur nacionālās industrijas iesaisti starptautiskos militārās produkcijas attīstības un iegādes projektos AM pērn ir īstenojusi virkni industrijas attīstības atbalsta pasākumu.

2020. gadā darbu turpināja AM izveidotā grantu sistēma militāra vai divējāda lietojuma produktu attīstības atbalstam. Iepriekšminētā industrijas atbalsta instrumenta trešā uzsaukuma ietvaros pērn tika saņemts 31 inovatīvu produktu attīstības projektu pieteikums, kuriem kopumā jaunu produktu attīstībai pieejams aizsardzības nozares līdzfinansējums 500 tūkstošu eiro apmērā. Iesniegtie projektu pieteikumi piedāvāja risinājumus dažādās jomās – sākot ar sakaru līdzekļiem, sakaru drošības un militārpersonu apmācību risinājumiem, līdz bezpilota sistēmām un dažādiem transporta, infrastruktūras un pārtikas risinājumiem nodrošinājumā. No iesniegtajiem projektiem atbalstīti deviņi, kā prioritāros nosakot projektus militārā transporta un bezpilota sistēmu jomās. Pārējie atbalstītie projekti attiecas uz citiem nodrošinājuma jomas virzieniem, piemēram, munīciju, inženiertehniskajiem risinājumiem, 3D drukas tehnoloģijām. Dažos no aizsardzības industrijas piedāvātajiem izpētes virzieniem, piemēram, pārtika (militārpersonu uztura bagātināšana, svaigi gatavoti ēdieni un veiktspēja militāro apmācību un operāciju laikā), munīcija (munīcijas degšanas produktu nelabvēlīgās ietekmes uz veselību novērtēšana), Latvija atbalsta arī NATO Zinātnes un tehnoloģiju organizācijā, deleģējot tās darba grupās vairākus Latvijas pētniekus no Rīgas Stradiņa universitātes un Latvijas Lauksaimniecības universitātes.

Sadarbībā ar industriju un pētniecības iestādēm uzsākta specifisku nozares inovāciju pasākumu rīkošana (*hackathon* vai *makeathon*). AM piešķirot atbilstošu līdzfinansējumu un nodrošinot nepieciešamo aizsardzības nozares ekspertu iesaisti, Latvijā pirmais šāda veida pasākums 2020. gada februārī tika organizēts Rīgas Tehniskās universitātes Dizaina fabrikas (Ķīpsalā, Rīgā) telpās. Tas pulcēja vairāk nekā 160 dalībniekus, kuri, pasākumam sākoties, iesniedza 35 projektu idejas (attīstību turpināja 14). AM aicinājumam dalībai pasākumā aktīvi atsaucās arī pārstāvji no Igaunijas un Lietuvas, kā arī Baltijas valstīs studējošie vai strādājošie citu valstu tehnisko profesiju pārstāvji. 2020. gada decembrī tika rīkots jau otrais – šoreiz virtuālais – aizsardzības inovāciju pasākums jeb hakatons, kura ietvaros aizsardzības nozares nodrošinājuma un krīzes vadības jomas eksperti, kā arī 48 Latvijas pārtikas komersantu pārstāvji profesionālu mentoru vadībā sniedza priekšlikumus inovatīviem pārtikas apgādes risinājumiem NBS ar mērķi rast tādus risinājumus, kas atbilstu ne tikai ikdienas pārtikas apgādes vajadzībām, bet iezīmētu arī rezervju veidošanas vai garantēšanas iespējas. Šos priekšlikumus plānots testēt iepirkumu procesa ietvaros, jau sākot ar 2021. gadu. Iecerēts, ka šādu pasākumu rīkošana tiks turpināta arī nākotnē, atbilstošākos formātus un norises biežumu koordinējot ar industrijas un pētniecības iestāžu pārstāvjiem.

2020. gada 12. novembrī Ādažu militārajā bāzē tika atklāts Baltijā pirmais 5G aizsardzības inovāciju poligons un militāro inovāciju konsorcijs. Jaunā 5G pilotteritorija Ādažu bāzē ļaus attīstīt un izmēģināt dažādu sensoru, aizsardzības sistēmu un platformu (t. sk. bezpilota) risinājumus, būtiski veicinot strauju militārās nozares tehnoloģisko attīstību un Latvijas tehnoloģiju uzņēmumu eksportspēju.

Neraugoties uz izaicinājumiem saistībā ar Covid-19 izplatību un tās radītajiem ierobežojumiem, 2020. gadā AM izdevās sarīkot arī divus no ikgadējiem aizsardzības industrijas informatīvā atbalsta pasākumiem, kas tiek rīkoti sadarbībā ar Latvijas Drošības un aizsardzības industrijas federāciju. 10.

septembrī notika Latvijas Industrijas diena NATO un ES, kurā tiek sniegta informācija par iespējām Latvijas uzņēmumiem piedalīties NATO aģentūru iepirkumos un Eiropas Aizsardzības fonda projektos. Savukārt 2. oktobrī norisinājās Industrijas diena, kas tradicionālā formātā vietā šoreiz Ādažu militārajā bāzē notika Latvijas uzņēmēju spēju demonstrācijas pasākums, sniedzot uzņēmējiem iespēju iepazīstināt NBS un sabiedroto spēku pārstāvjus ar saviem Latvijā ražotajiem produktiem un pakalpojumiem. Savukārt 10. novembrī ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) un Altum atbalstu tika rīkots vebinārs aizsardzības industrijas uzņēmējiem par valsts atbalsta iespējām uzņēmumiem eksportam, inovācijām, energoefektivitātei “Aktuāli atbalsta instrumenti uzņēmumu konkurētspējas celšanai”.

Lai nodrošinātu efektīvāku iepriekšminēto inovāciju instrumentu atbalstu NBS iekšienē, kā arī veicinātu straujāku jauno tehnoloģiju testēšanu un ieviešanu NBS bruņojumā, 2020. gada 11. novembrī pieņemts lēmums par Aizsardzības tehnoloģiju un inovāciju centra izveidi Nacionālās aizsardzības akadēmijas ietvaros. Centrs tiek veidots uz nozares iekšējo resursu bāzes. Centrs prioritāri pievērsīsies tādām jaunajā Valsts aizsardzības koncepcijā noteiktajām tehnoloģiju jomām kā dažāda veida bezpilota sistēmas un to apkarošanas risinājumi, modernas sakaru un datu pārraides tehnoloģijas, inovatīvs karavīru individuālais ekipējums u.c.

Starptautiskā līmenī AM atbilstoši savam mandātam turpināja atbalstīt un koordinēt nacionālās industrijas iesaistīšanos Eiropas Komisijas (EK) jaunveidotā Eiropas Aizsardzības fonda (EAF) projektos. Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programma izveidota, lai atbalstītu Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovētspēju. Pārskata periodā ir saņemts apstiprinājums par vienu EK atbalstītu EAF projektu ar Latvijas industriālo līdzdalību – Igaunijas vadīts *iMUGS* projekts modulāru bezpilota sauszemes sistēmu izstrādei, Latvijas industriju projektā pārstāv nacionālo uzņēmumu konsorcijs SIA “Latvijas Mobilais Telefons” vadībā. Papildus iepriekšminētajam EK

ietvaros turpinās vēl piecu EAF iesniegto projektu izvērtēšana, kuros ar AM tiešu vai pastarpinātu iesaisti ir nodrošināta Latvijas industrijas un pētniecības iestāžu pārstāvniecība. Tostarp Latvijas vadītais VireTS projekts virtuālās/papildinātās realitātes medicīnas traumu simulatora izstrādei (projektā vadošais ir Latvijas uzņēmums SIA “Exonicus”). Beļģijas vadītais MIRICLE projekts nākotnes jūras pretmīnu spēju attīstībai (Latvijas industriju projektā pārstāv SIA “Belss”). Dānijas vadītais AI4DEF projekts mākslīgā intelekta balstītu aizsardzības tehnoloģiju izstrādei (Latvijas industriju projektā pārstāv SIA “Tilde”). Somijas vadītais FAMOUS projekts nākotnes mobilitātes platformas izstrādei (Latvijas industriju projektā pārstāv SIA “Latvijas Mobilais Telefons”). Francijas vadītais SEANICE projekts pretzemūdeņu karadarbības risinājumu izstrādei (Latvijas industriju projektā pārstāv Latvijas Jūras akadēmija).

Atbilstoši Zinātniskās darbības likuma 35. panta mandātam, valdības rīcības plānam un Valsts aizsardzības koncepcijā noteiktajam AM 2020. gadā veica Valsts pētījumu programmas aizsardzības nozarē sagatavošanas un izstrādes darbus. Pētījumu programmas izstrādē pērn veiktas konsultācijas ar Latvijas Zinātnes padomi, kā arī Latvijas pētniecības iestāžu pārstāvjiem. Pētījumu programma darbību uzsāks ar 2021. gadu, atbalstot Latvijas pētniecības iestāžu veiktos pētījumus turpmāko trīs gadu garumā, ik gadu šim mērķim atvēlot 500 tūkstošus eiro no aizsardzības nozarei paredzētajiem valsts budžeta līdzekļiem (kopumā 1,5 miljoni eiro).

Visos lielākajos AM un NBS ārvalstu iepirkumos tiek izvirzītas piegādes drošības apsvērumos balstītas prasības vietējo apakšuzņēmēju iesaistei. Pateicoties šādām AM prasībām, Latvijas uzņēmumi ir ieguvuši ievērojamus pasūtījumus tādās jomās kā ieroču sistēmu elektronisko komponentu ražošana, kuģubūve, mašīnbūve u.c. 2020. gadā uzskatāmākais piemērs ir Latvijas un Somijas kopīgi uzsāktais 6x6 bruņumašīnu pētniecības un izstrādes (R&D) projekts, kas tiek veikts sadarbībā ar Somijas uzņēmumu *Patria Land Oy*. Projektam veiksmīgi

attīstoties, ir sagaidāms, ka Latvijā tiks ražotas un komplektētas 6x6 bruņumašīnu sastāvdaļas ne mazāk kā 30% apmērā no kopējās Latvijas pasūtījuma vērtības. Uzņēmums *Patria Land Oy* 2020. gadā ir veicis sākotnējo sadarbības partneru atlasīšanu Latvijā, slēdzot atbilstošus sadarbības līgumus par iesaisti *Patria Land Oy* piegādes ķēdēs. Jānorāda, ka šāds industriālās sadarbības modelis turpināsies visā šo bruņumašīnu izstrādes un iegādes ciklā, Latvijas industrijai nodrošinot sastāvdaļu un rezerves daļu ražošanu citu *Patria Land Oy* līgumu izpildei.

Balstoties uz piegādes drošības apsvērumiem, AM aktīvi strādā pie stratēģiskās partnerības koncepta izveides un nostiprināšanas līgumu slēgšanai ar Latvijas industriju NBS kara laika veikspējai sevišķi kritiskās nodrošinājuma jomās. Uzskatāmi piemēri varētu būt risinājumi vietējās izcelsmes munīcijas ražošanai, kaujas transporta uzturēšanai un modernizēšanai Latvijā, vietējām bezpilota sistēmām, inovatīviem sakaru risinājumiem (piemēram, 5G tehnoloģiju testa vides izveidei Ādažu poligonā sadarbībā ar LMT).

Aizsardzības nozare ir turpinājusi stratēģiski nozīmīgu līgumu īstenošanu ar nacionālo industriju NBS vajadzībām specifiski pielāgotu bezpilota aparātu attīstības, piegādes un uzturēšanas jomā. Tāpat ir uzsāktas līguma sarunas par NBS piegādes drošībai līdzvērtīgi būtiskām Latvijā ražotas strēlnieku munīcijas piegādēm.

Lai nodrošinātu un pilnveidotu nacionālās aizsardzības industrijas attīstībai nepieciešamo normatīvo regulējumu, AM pērn ir izstrādājusi virkni būtisku tiesiskā regulējuma projektu. Arī jaunajā Valsts aizsardzības koncepcijā ir uzsvērtā nacionālās industrijas loma NBS piegādes drošības stiprināšanā, kā arī NBS nodrošinājuma sistēmas uzturēšanai nepieciešamo zināšanu pārnēsē un uzturēšanā.

Infrastruktūra

2020. gadā militārās infrastruktūras attīstībai tika atvēlēti 75,3 miljoni eiro, kas ļāva turpināt NBS

nepieciešamās infrastruktūras izbūvi Rīgā, Ādažos, Lielvārdē un citviet Latvijā.

Tika turpināta sadarbība ar pašvaldībām, kuru teritorijās atrodas lielākie militārie objekti, AM piešķirot pašvaldībām ministrijas budžeta līdzekļus atbalsta infrastruktūras, piemēram, pašvaldības autoceļu pārbūves projektēšanas, darbu veikšanai (Krustpils novada pašvaldībai un Daugavpils novada pašvaldībai), autoceļa pārbūves darbu veikšanai (Amatas novada pašvaldībai), kā arī sadarbībā ar Gulbenes novada pašvaldību tika veikti pašvaldības infrastruktūras pielāgošanas darbi NBS vajadzībām.

Latvija ir saņēmusi nozīmīgu sabiedroto atbalstu infrastruktūras attīstībai. Būtiska finansējuma daļa investēta Ādažu militārajā bāzē, kur pabeigtas divas daudzfunkcionālās kazarmas ar NATO Drošības investīciju programmas (NSIP) līdzfinansējumu, sporta komplekss, izbūvēts bāzes nožogojums un drošības sistēmas, kā arī nodrošināta infrastruktūra Daudznacionālā divīzijas štāba "Ziemeļi" vajadzībām. Bāzē turpināta septiņu kolektīvo ekipējuma noliktavu būvniecība.

Atbilstoši starptautiskajiem līgumiem tiek turpināta Amerikas Savienoto Valstu (ASV) finansēto objektu būvniecība, kas papildu nacionālajam finansējumam sniedz būtisku ieguldījumu militārajā infrastruktūrā. Finansējuma mērķis ir nodrošināt un stiprināt Latvijas kā uzņemošās valsts atbalsta spējas. Lielākā daļa finansējuma infrastruktūras attīstībai tiek ieguldīta NBS bāzēs Rīgā, Ādažos un Lielvārdē. NBS bāzē Rīgā tika atklātas četras jaunbūves Speciālo operāciju pavēlniecības vajadzībām, tostarp mūsdienu militārajām un vides prasībām atbilstoša autotransporta teritorija, helikopteru nosēšanās laukums, transportlīdzekļu apkopes ēka un munīcijas izvietojuma laukums, kas īstenots ar ASV līdzfinansējumu Eiropas Attīrības iniciatīvas projektu ietvaros. 2020. gadā atbilstoši starptautiskajiem nolīgumiem veikta arī Kanādas bruņoto spēku finansētās infrastruktūras izbūve.

2020. gada februārī tika noslēgts saprašanās

memorands ar Luksemburgas Aizsardzības ministriju, kas paredz līdzfinansējuma piešķiršanu vides attīrīšanas darbiem militāros objektos Latvijā, stiprinot Latvijas uzņemošās valsts atbalsta spēju. Saskaņā ar saprašanās memorandu Luksemburga Latvijai piešķirs finansējumu 1,2 miljonu eiro apmērā laika posmā no 2020. līdz 2023. gadam. Izmantojot minēto finansējumu, pērn tika uzsākta Zemessardzes 1. Rīgas brigādes 19. kaujas nodrošinājuma bataljona teritorijas sanācija par kopējo summu 406 000 eiro, kuras pabeigšana plānota 2023. gada 1. ceturksnī. Papildu tam aizvadītā gada beigās Luksemburgas puse informēja par lēmumu piešķirt papildu 5,7 miljonus eiro Lielvārdes bāzes teritorijas piesārņojuma attīrīšanai.

Uzņemošās valsts atbalsta funkciju nodrošināšanai tiek īstenoti arī infrastruktūras būvniecības darbi, izmantojot NATO drošības investīciju programmas finansējumu. Pērn Ādažu militārajā bāzē tika pabeigta infrastruktūras attīstība, t.i., tika nodota izvēršamā infrastruktūra (teltis un konteineri), kas nodrošinās papildu kapacitāti sabiedroto spēku uzņemšanai. Tāpat ar NATO finansējumu tika pabeigta remontzonas, transportlīdzekļu izkraušanas platformas, konteineru laukuma izbūve.

Medicīna

Medicīnas nodrošinājuma attīstība bija būtiska, ņemot vērā Covid-19 izraisīto pandēmiju. Īstenota intensīva sadarbība un koordinēti jautājumi ar veselības nozari par Covid-19 testēšanas iespējām, algoritmiem, epidemioloģiskās drošības nosacījumu piemērošanu un Covid-19 vakcinācijas organizēšanu aizsardzības nozarē.

Pērn tika apstiprināta arī NBS Medicīniskā nodrošinājuma koncepcija 2031.

Aizsardzības spēju attīstības projekti

Spēju attīstības projektiem 2020. gadā izlietoti:

- NBS Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes spēju attīstībai 44,8 miljoni eiro;

- NBS nodrošinājumā, t.sk. pārābruņošanā un munīcijas krājumu veidošanā, individuālā ekipējuma attīstībā 91,0 miljoni eiro;
- taktiskā gaisa transporta spējas attīstībā 37,4 miljoni eiro;
- netiešā uguns atbalsta, operacionālā un taktiskā līmeņa izlūkošanas spēju attīstībā 20,4 miljoni eiro;
- komandvadības un sakaru nodrošinājuma attīstībā krīzes situācijas vadīšanai 12,5 miljoni eiro;
- vieglo kājnieku (Zemessardzes) spējas attīstībā 9,8 miljoni eiro;
- Speciālo uzdevumu vienības spēju attīstībā 7,7 miljoni eiro;
- kaujas inženieru spējas attīstībā 1,1 miljons eiro;
- gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības spēju attīstībā 0,5 miljoni eiro;
- paaugstinātas gatavības spēku un sabiedroto klātbūtnes nodrošināšanā 28,4 miljoni eiro.

NBS Sauszemes spēku Kājnieku brigādes Mehanizācijas projekta ietvaros tika saņemtas atlikušās 17 bruņutehnikas CVR(T) vienības, noslēdzot kopumā 123 pilnībā atjaunoto bruņutehniku CVR(T) piegādi. 2019. gadā noslēgtā līguma par papildu 82 CVR(T) iegādi ietvaros pērn tika saņemtas 25 CVR(T).

Tika turpināts darbs pie Netiešās uguns atbalsta spējas vienību nodrošinājuma ar nepieciešamo munīciju, sakaru līdzekļiem, transporta platformām, ieroču sistēmām un mērķa noteikšanas ekipējumu.

NBS komandvadības spējas projekts tika turpināts kopējās NBS komandvadības spējas kontekstā saskaņā ar NBS attīstības plānu un tam pakārtotiem dokumentiem. Tika turpināta Nacionālā misijas tīkla attīstība, sekmīgi pabeigts NBS komandvadības sistēmas programmnodrošinājuma *SitaWare* ieviešanas 1.posms, kā arī turpinātas sakaru un informācijas sistēmu MTL iegādes izvēršamo komandpunktu nodrošināšanai.

NBS gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības spējas attīstības ietvaros tika veikta atbalsta ekipējuma iegāde, turpināts darbs pie gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības sakaru un komandvadības spēju uzlabošanas, kā arī infrastruktūras attīstības.

Turpinājās operacionālās un taktiskās izlūkošanas spējas attīstība, iegādājoties nepieciešamos materiāltehniskos līdzekļus, nodrošinot speciālistu apmācības.

NBS vieglo kājnieku spējas attīstības ietvaros, turpinot Zemessardzes attīstību, zemessargi tika nodrošināti ar atbilstošu individuālo un kolektīvo ekipējumu, t.sk. tika veiktas nepieciešamās iegādes vieglo kājnieku rotu, paaugstinātās gatavības vienību attīstībai katrā bataljonā (snaiperšautenes, sakaru līdzekļi, munīcija, novērošanas un ugunsvadības aprīkojums, kolektīvais ekipējums u.c.).

Turpinājās NBS kaujas inženieru spēju ieviešana saskaņā ar apstiprināto Kaujas inženieru spēju attīstības projektu. Pretmobilitātes spēju stiprināšanas ietvaros tika iegādāta konstrukciju inženieru tehnika (buldozeri, universālie traktori, iekrāvēji un cita zemes darbu tehnika ar ASV atbalstu), kā arī papildināti NBS mīnu krājumi. NBS mobilitātes spēju paaugstināšanai ieviesta ceļu attīrīšanas spēja. Pilnveidotas improvizēto spridzināšanas ierīču neitralizēšanas spējas vispārējā inženieru atbalsta sekmēšanai kā NBS vienību, tā arī civilā sektora atbalstam.

Tika turpināta AM un ASV valdības noslēgtā līguma par helikopteru UH-60M iegādi izpilde. Uzsākts Militārās aviācijas administrācijas darbs pie nepieciešamo dokumentu un procedūru sagatavošanas valsts militārās aviācijas uzraudzības īstenošanai UH-60M helikopteru ekspluatācijas un lidotspējas jomā. Izstrādāta angāra (helikopteru izvietojumam, tehniskai apkopei un remontam, rezerves daļu uzglabāšanai) būvniecības ieceres dokumentācija un tehniskās specifikācijas. Pērn uz apmācībām ASV ir nosūtīti pirmie tehniķi. Pilotu pamatapmācību ir

uzsākuši karavīri, kuri turpinās apmācības ASV, lai iegūtu UH-60M pilotu kvalifikāciju.

Turpinājās darbs pie gaisa komandvadības un kontroles sistēmas (*ASBE – Air Command and Control*) Balss sakaru sistēmas galējās pieņemšanas, tika vērtēti programmatūras turpmākie iespējamie attīstības scenāriji.

Īsviļņu radio sakaru apraides sistēmas (*BRASS/BLOS Broadcast and Ship to Shore/Beyond Line of Site*) projekta ietvaros AM un NBS sadarbībā ar NATO Komunikāciju un informācijas aģentūru uzsāka vadlīniju dokumentācijas izstrādi projektēšanas un būvniecības prasībām.

Nacionālā kiberdrošības politika

2020. gadā aizsardzības ministra pakļautībā esošā Digitālās drošības uzraudzības komiteja, ievērojot Fizisko personu elektroniskās identifikācijas likumā noteiktās prasības, pieņēma lēmumu saglabāt valsts akciju sabiedrības “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” statusu kā kvalificētam paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzējam un tās sniegtajiem elektroniskās identifikācijas pakalpojumiem eID karte, eParaksts karte, eParaksts karte+ un eParaksts (*Mobile*).

Nacionālās informācijas tehnoloģiju drošības padome pērn turpināja darbu informācijas tehnoloģiju drošības politikas izstrādes koordinēšanā. Padome diskutēja par tādiem aktuāliem jautājumiem kā attālināta darba drošības riski un piemērotākie risinājumi to novēršanai, kā arī eParaksta un e-Identitātes pieaugošo nozīmi pandēmijas apstākļos. Tāpat tika aktualizēts un paplašināts padomes sastāvs, attiecīgi sagatavojot jaunu Ministru prezidenta rīkojumu.

Aizvadītajā gadā ES institūcijas panāca politisku vienošanos par 2018. gadā Eiropas Komisijas pieņemto Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Eiropas Kiberdrošības industriālo, tehnoloģisko un pētniecisko kompetenču centru un Nacionālo koordinācijas

centru tīklu. Regulas priekšlikums paredz sekmēt Eiropas kiberdrošības tehnoloģisko un industriālo ekosistēmu, kā arī atvieglot iespējas izmantot šādi iegūtu lietpratību. AM aktīvi iesaistījās regulas priekšlikuma redakcijas izstrādē un saskaņošanā. AM sākusi gatavot informatīvo ziņojumu par kompetento iestāžu noteikšanu Nacionālā koordinācijas centra funkciju nodrošināšanai.

Novērtējums par stratēģijas ieviešanu

2020. gadā apstiprinātajā Valsts aizsardzības koncepcijā 2020.-2024. gadam ir noteikti valsts militārās aizsardzības stratēģiskie pamatprincipi, prioritātes un pasākumi miera, valsts apdraudējuma un kara laikā. Jauns elements ir visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešana, kuras mērķis ir stiprināt valsts institūciju sadarbību, nodrošināt efektīvu publiskās un privātās partnerības mehānismu izstrādi un padziļināt sabiedrības izpratni par iespējām aizsargāt sevi, savu ģimeni un Latvijas valsti krīžu gadījumos. Visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ietvaros ir veikts būtisks darbs pie sabiedrības informēšanas, normatīvo aktu pilnveidošanas un sabiedrības iesaistes valsts aizsardzībā veicināšanas.

Aizsardzības stratēģijas ieviešana ir nepārtraukts process. Atturēšanas politika Latvijā primāri balstās uz nacionālajām aizsardzības spējām jeb nacionālo militāro spēju pilnveidošanu un visaptverošas aizsardzības ieviešanu, NATO kolektīvo aizsardzību jeb sabiedroto politisku un militāru spēku gatavību atbalstīt Latvijas aizsardzību gan miera, gan kara laikā un sabiedroto klātbūtni. Abi šie virzieni ir cieši saistīti. NATO ir kolektīvās aizsardzības aliance, bet vienlaikus tās līguma 3. pants skaidri norāda, ka katras valsts pienākums ir rūpēties par savu aizsardzību.

Aizvadītajā gadā AM un NBS īstenotā drošības un aizsardzības politika atbilda Valsts aizsardzības koncepcijā noteiktajiem stratēģiskajiem pamatprincipiem, prioritātēm un pasākumiem miera laikā.

Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

Iekšējais audits

Pārskata gadā Audita nodaļas darba apjomā bija iekļautas aizsardzības nozares 11 pamatdarbības sistēmas un apakšsistēmas un septiņas vadības un atbalsta funkciju sistēmas. Pamatdarbības sistēmu un apakšsistēmu auditu īpatsvars ir 61%, vadības un atbalsta funkciju sistēmas – 39% no kopējā auditējamo sistēmu skaita.

2020. gada auditos tika secināts, ka iekšējās kontroles sistēma darbojas, lai gan ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi. Lai arī konstatēti atsevišķi kontroles trūkumi, kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas. Tās sniedz pietiekamu pārlicību par to, ka nozares riski tiek vadīti un mērķi sasniegti.

Audita nodaļas auditori ir veiksmīgi strādājuši, lai veicinātu iekšējā audita sistēmas attīstību, padarītu to efektīvāku un racionālāku, pilnveidotu AM, tās padotības iestāžu, t.sk. NBS, darbību, sekmētu mērķu sasniegšanu aizsardzības resorā, kā arī sniegtu pietiekamu pārlicību par izveidoto iekšējās kontroles efektivitāti auditējamajās sistēmās, ka riski tiek vadīti un iestādes mērķis tiks sasniegts.

2020. gadā ir notikušas trīs AM Iekšējā audita padomes sēdes, kurās izskatīta nedrošo (šaubīgo) debitoru parādu norakstīšana un saskaņošana.

Pārskata gadā ir sniegti 22 audita ieteikumi iekšējās kontroles sistēmas uzlabošanai. 2020. gada beigās datu bāzē pēcauditu apkopošanas rezultātā bija 77 audita ieteikumi. No 54 audita ieteikumiem, kuriem izpildes termiņš bija 2020. gads, 52 (96%) audita ieteikumi ir izpildīti. Par diviem audita ieteikumiem no atbildīgajiem lūgts termiņa pagarinājums, ņemot vērā, ka 2020. gadā mainījās prioritātes un norit darbs pie jaunu noteikumu izstrādes sadarbībā ar drošības iestādēm.

Audita nodaļas auditori pārskata gadā turpināja nozīmīgu darbu, veicot uzraudzību par NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūras (*NSPA - NATO Support and Procurement Agency*) projektu vadību un realizāciju, NSPA izvirzītajiem riskiem un pārliecinoties par izvirzīto mērķu sasniegšanu.

Pērn noritējusi sekmīga sadarbība ar Valsts kontroles darbiniekiem, kā arī nodrošināta Valsts kontroles iepriekšējo gadu revīziju ieteikumu ieviešanas uzraudzība.

Pārskata gadā Starptautiskā pretkorupcijas organizācija (*Transparency International*) sagatavoja Latvijas pretkorupcijas indeksa novērtējumu, kurā Latvija ir saņēmusi vērtējumu B – zems korupcijas risks. AM plāno turpināt uzlabot pretkorupcijas indeksa novērtējumu, gan ieviešot jaunas procedūras AM un NBS, gan sadarbībā ar citām ministrijām veicot grozījumus atsevišķos likumos.

Vienlaikus svarīgi ir ieviest labo praksi un kontrolēt tās realizāciju, nodrošinot korupcijas un interešu konflikta risku samazināšanu. Šajā jomā AM darbojas divos virzienos, izglītojot darbiniekus un ieviešot iekšējās izmeklēšanas procedūras. Svarīgi, lai iestādes darbinieki būtu informēti un apmācīti korupcijas un interešu konflikta novēršanas jomā, rīkotos atbilstoši iestādes vērtībām, stiprinātu tās reputāciju, kā arī veicinātu sabiedrības uzticēšanos aizsardzības nozarei.

Ģenerālinspekcija

Pārskata gadā Ģenerālinspekcija ir izskatījusi 15 karavīru un fizisku personu iesniegumus, sagatavojot attiecīgus atzinumus un AM atbildes iesniedzējiem. Papildus ir sniegtas konsultācijas karavīriem par interesējošiem jautājumiem saistībā ar dienesta gaitu un tiesību ievērošanu.

Nodrošinot karavīru dienesta apstākļu, savstarpēju attiecību un militārās disciplīnas pārkāpumu izvērtēšanu, ir veiktas arī karavīru aptaujas atsevišķās NBS vienībās, kā arī aptaujas pēc karavīru

dalības starptautiskajās operācijās, sagatavojot priekšlikumus konstatēto problēmu risināšanai.

Nodrošinot dienesta pārbaudes AM centrālajā aparātā, citās AM padotībā esošajās iestādēs un NBS, ir vadītas un veiktas 22 dienesta pārbaudes, viena disciplinārlietas izmeklēšanas komisija un sagatavoti ziņojumi/atzinumi. Ģenerālinspekcijas personāls ir bijis iesaistīts arī kaujas gatavības pārbažu veikšanā NBS.

AM trauksmes celšanas sistēmā 2020. gadā tika saņemts viens atbilstoši noformēts trauksmes cēlēja iesniegums, taču pēc faktu pārbaudes iesniegums netika atzīts par trauksmes cēlēja ziņojumu.

2020. gadā uzsākts darbs pie AM iekšējās kontroles sistēmas korupcijas riska novēršanai izveides. Veiktajās pārbaudēs ir vērtēts resorā īstenoto iepirkumu process, t.sk. iepirkumu norises, noslēgto līgumu un vispārīgo vienošanos izpildes, sagatavoti priekšlikumi risku un trūkumu novēršanai.

2.3. Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu, t.sk. Nacionālo bruņoto spēku, darbības galvenie virzieni un rezultāti

Jaunsardzes centrs

Jaunsardzes centrs (JC) izglīto jaunatni valsts aizsardzības jomā, īstenojot Jaunsargu mācību paraugprogrammu un valsts aizsardzības mācības programmu.

2020. gada septembrī tika uzsākta aktualizētas Jaunsargu interešu izglītības programmas īstenošana. Ieviešot kvalitatīvu jaunsargu apmācības īstenošanas programmu, ievērojot izglītojamo vecumposmus, nosakot katram vecumposmam atļautos nodarbību veidus un apgūstamo prasmju secīgumu, par prioritāru prasību nodarbību organizēšanā nosakot drošību, tika izstrādāti nodarbību plāni katram līmenim. Jaunsargu interešu izglītības programma tika īstenota 283 mācību vietās 596 grupās. 2020. gada nogalē Jaunsardzē iesaistījās un programmu apguva 6125 jaunsargi.

Pērn jaunsargiem tika organizēti 2103 pasākumi, kuros kopā piedalījās 30 902 dalībnieki. Tostarp 371 nometne ar 5217 dalībniekiem, 464 pārgājieni ar 5370 dalībniekiem, astoņi starptautiskie pasākumi ar 103 dalībniekiem, 189 pilsoniskās un patriotiskās audzināšanas pasākumi ar 3943 dalībniekiem, 167 ekskursijas ar 2669 dalībniekiem, 189 sporta sacensības, spēles ar 3633 dalībniekiem, 21 militarizētā šķēršļu josla ar 367 dalībniekiem, 267 paaugstinātas un augstas bīstamības nodarbības, šaušanas ar mazkalibra ieročiem – 4425 dalībniekiem, 427 citi pasākumi ar 5175 dalībniekiem.

Izpildot Saeimas 2018. gada 7. jūnija lēmumu “Par valsts aizsardzības mācības iekļaušanu valsts vidējās izglītības standartā”, līdz 2020. gada maijam JC sadarbībā ar pirmajām 13 iesaistītajām izglītības iestādēm no visas Latvijas īstenoja valsts aizsardzības mācības (VAM) pilotprojektu. Pilotprojekts ietvēra divus mācību gadus un divas vasaras brīvprātīgas nometnes. Tā laikā JC testēja mācību gada nodarbību saturu, nometņu nodarbību saturu, JC un izglītības iestāžu sadarbības procesus. JC pilotprojekta laikā organizēja izvērtējuma seminārus gan instruktoriem, gan iesaistīto izglītības iestāžu pārstāvjiem un Izglītības un zinātnes ministrijas mācību priekšmeta ieviešanas koordinatoriem.

2020. gada vasaras mēnešos VAM kursa 1. un 2. mācību gada skolēniem bija iespēja brīvprātīgi piedalīties praktisko iemaņu nometnēs, kur praksē tika nostiprināts VAM kursā apgūtais un uzlabota fiziskā sagatavotība. VAM 1. mācību gada nometnē piedalījās 73 skolēni, bet VAM kursa 2. mācību gada nometnē piedalījās 41 skolēns. Nometnes dalībnieki bija 25 pilngadīgi un 16 nepilngadīgi skolēni. Nometnē uzmanība tika pievērsta dažādām motivācijas formām, līdera īpašību attīstīšanai praktisko uzdevumu laikā un militārās vadības elementu izmantošanai, kā arī kontaktu ar vienaudžiem veidošanai. Nometnes praktisko nodarbību laikā dalībnieki apguva ieroču mācību, šaušanas mācību, ierindas mācību, sakaru mācību, militāro topogrāfiju un lauka kaujas iemaņas. 2020. gada 23. septembrī noritēja noslēdzošais seminārs ar

pilotprojektā iesaistīto skolu pārstāvjiem.

2020. gada 1. septembrī VAM kursa 1. mācību gadu uzsāka īstenot 58 izglītības iestādēs. Mācību procesa īstenošanā tika iesaistīts 51 jaunsargu instruktors un priekšmetu uzsāka apgūt 1370 skolēni. VAM kursa 2. mācību gadu turpināja apgūt 50 izglītības iestādēs, šo priekšmetu apguva 720 skolēni, un mācību procesa īstenošanu nodrošināja 41 jaunsargu instruktors.

Darbu turpināja Jaunsargu pašpārvalde, kas aktīvi darbojās sociālajos tīklos, prezentēja Jaunsardzi dažādos pasākumos. Jaunsargu pašpārvaldei tika organizēti semināri, kuru galvenais uzdevums bija sniegt informāciju par Jaunsardzes aktualitātēm, attīstīt līderismu, uzlabot informācijas apriti starp jaunsargiem. 2020. gada 5. decembrī tika ievēlēta 5. Jaunsargu pašpārvalde, kuras darbības mērķis ir panākt jaunsargu un JC interešu saskaņošanu, jaunsargu aktīvu iesaistīšanos patriotiskās audzināšanas un mācību procesā, kā arī sabiedriskā darba organizēšanā.

2020. gadā JC organizēja sadarbību ar sporta federācijām, sporta skolām un pašvaldībām, iespēju robežās nodrošinot jaunsargus ar sporta veidam nepieciešamo specifisko ekipējumu un atbalstot jauniešu dalību sacensībās. Jaunsargiem bija iespēja piedalīties fiziskās sagatavošanas nodarbībās kvalificētu speciālistu vadībā, kā arī piedalīties orientēšanās sacensībās, “*Rogaining*”. Pērn veiksmīgi turpinājās sadarbība ar Latvijas biatlona federāciju, kur divās organizētās biatlona sacensībās piedalījās 139 jaunsargi. 2020. gadā Lietuvā notika Lietuvas atklātais čempionāts virves vilkšanā telpās. Latviju pārstāvēja JC 2. novada nodaļas jaunsargu komanda, kura ieguva 1. vietu un kļuva par 2020. gada Lietuvas čempioni virves vilkšanā telpās jauniešiem vecumā līdz 18 gadiem. Tradicionāli norisinājās ikgadējais “Vējiņa kauss”, kurā piedalījās 70 jaunsargi. 20 jaunsargi piedalījās NBS Baltijas karavīru ziemas sporta spēlēs, uzrādot labus rezultātus.

Cieša sadarbība JC ir ar NBS, organizējot Jaunsargu

mācību programmā paredzētās praktiskās nodarbības. NBS savu iespēju robežās piedāvā infrastruktūru praktisko nodarbību un nometņu organizēšanai, kā arī atbalsta Jaunsardzes aktivitātes ar materiāli tehniskajiem līdzekļiem un personālu. Sadarbībā ar NBS tiek mērķtiecīgi organizēta jaunsargu instruktoru apmācība.

Pērn JC turpināja sadarbību ar radniecīgajām jauniešu organizācijām – “Kodututred”, “Noored Kotkad” (Igaunija), “Šauliu sajunga” (Lietuva), “Army Cadet Force” (Lielbritānija). Starptautiskā sadarbība tika organizēta arī ar aizsardzības nozares pārstāvjiem no Zviedrijas, Polijas un Itālijas. Tika noslēgts ikgadējais starptautiskās sadarbības protokols starp piecām sadarbības organizācijām, tā mērķis ir veicināt starpvalstu sadarbību un pieredzes apmaiņu, kā arī attīstīt jauniešos līdera prasmes. 2020. gada 12. janvārī Viļņā, Lietuvā, jaunsargi piedalījās piemiņas skrējienā par godu 1991. gada janvārī bojā gājušajiem barikāžu dalībniekiem, šajā skrējienā bija pieteikušies vairāk nekā 6000 dalībnieku no Lietuvas, Latvijas, Igaunijas un Polijas. 2020. gadā noslēdzās pasākumu cikls “Latviešu karavīrs laikmeta griežos”, kas 10 gadus tika rīkots ar mērķi veidot jauniešos dziļāku izpratni par Lāčplēša dienas un 18. novembra nozīmi Latvijas vēsturē, skaidrot armijas un karavīra lomu vēsturē un mūsdienās.

Lai veiktu jaunsargu instruktoru apmācību saskaņā ar apstiprināto kvalifikācijas kursu saturu, JC pērn organizēja divus jaunsargu instruktoru seminārus un koordinēja instruktoru profesionālās kvalifikācijas celšanu. 2020. gada janvāra seminārā tika iekļauts ABC bloks – aktuālas tēmas darbā ar bērniem un jauniešiem, nodrošinot instruktoru tālākizglītību un profesionālo pilnveidi. Programmas piedāvājums tika veidots saskaņā ar jaunās Jaunsargu interešu izglītības programmas ieviešanas noteiktajiem mērķiem, izmantojot daudzveidīgas mācību formas. Šāda veida apmācības tika īstenotas pirmo reizi. Mācību procesā instruktori tika motivēti izmantot līdzšinējo pieredzi, izteikt viedokļus, veidot dialogus un apgūt jaunu pieredzi. Uzmanība tika pievērsta patstāvīgajam/grupu darbam, liekot uzsvāru uz

zināšanu, prasmju praktisko izmantošanu. Instruktoru paškontrolei lektori bija sagatavojuši dažādus praktiskos uzdevumus, kas ļāva pārliacināties par instruktoru izpratni par apgūstamo tēmu. Aizvadītajā gadā jaunsargu instruktori turpināja iegūt augstāko izglītību Latvijas augstskolās: Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā studēja 43 JC jaunsargu instruktori un darbinieki, bet citās augstskolās – deviņi jaunsargu instruktori.

2020. gada 3. decembrī tika pieņemts likums “Par valsts aizsardzības mācību un Jaunsardzi”, ar kuru noteikts, kā tiek organizēta Jaunsardze, kā arī ieviests jauns mācību priekšmets vidējās izglītības pakāpē – valsts aizsardzības mācība.

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs (VAMOIC) ir atbildīgs par AM valdījumā esošā nekustamā īpašuma, valsts militārās aizsardzības objektu un valsts militārās aizsardzības vajadzībām nomātā nekustamā īpašuma apsaimniekošanu un vides aizsardzības pasākumu veikšanu tajos, kā arī valsts militārās aizsardzības objektu būvniecības organizēšanu.

2020. gada nogalē AM valdījumā bija 237 nekustamie īpašumi, t. sk. 271 zemes vienība 19,76 tūkstošu ha kopplatībā un 1263 būves. Vienlaikus īstenota 36 nekustamo īpašumu pārņemšana valsts aizsardzības vajadzībām un trīs AM valdījumā esošo nekustamo īpašumu nodošana pašvaldībai.

Būvniecība

Pērn VAMOIC nodrošināja pilna cikla būvniecības procesa organizēšanu un projektu vadību visā valsts teritorijā esošajos valsts aizsardzības objektos – ēku un būvju apsekošanu, projektēšanas uzdevumu izstrādi, projektēšanas darbu uzraudzību, būvdarbu autoruzraudzību un būvuzraudzību, objektu pieņemšanu ekspluatācijā un konsultēšanu garantijas termiņa laikā.

2020. gadā nekustamo īpašumu atjaunošanai, pārbūvei un būvdarbiem (līgumu ietvaros) tika izlietoti 75,75 milj. eiro, t. sk. NSIP būvniecības projektu nacionālās izmaksas segšanai 14,41 milj. eiro.

Nozīmīgākie pabeigtie būvniecības objekti 2020. gadā: NBS Ādažu militārajā bāzē – sporta kompleksa izbūve, bāzes ārējā nožogojuma un kontrolpunktu būvniecība, NATO Bataljona kaujas grupas izvietojuma C laukuma izbūve, NATO Ziemeļdivīzijas štāba ēkas pārbūves darbi, kolektīvā ekipējuma noliktavu kompleksa būvniecība. NBS Alūksnes militārajā bāzē – MVP Kājnieku skolas bruņojuma noliktavu izbūve. NBS Liepājas militārajā bāzē – Jūras spēku Mācību centra ēkas fasādes atjaunošana un ierindas laukuma izbūve. NBS Aviācijas bāzē “Lielvārde” – kazarmas jaunbūve, pretgaisa aizsardzības apmācību ēkas jaunbūve. NBS Rīgas militārajā bāzē - autoparka pārbūve, laukuma un stāvlaukuma izbūve. Citās NBS militārajās bāzēs pabeigtie būvniecības objekti – ēkas pārbūve Cēsīs, ēkas pārbūve Valmierā, teritorijas labiekārtošana Jēkabpilī.

2020. gadā pabeigtie ERAF energoefektivitātes paaugstināšanas projekti: veselības un sporta centra, viesnīcas fasādes atjaunošana Rīgā, kazarmas ēkas fasādes atjaunošana Rīgā.

Nozīmīgākie uzsāktie būvniecības objekti 2020. gadā: NBS Ādažu militārajā bāzē – autostāvvietu izbūve, NBS NP 3.Reģionālā nodrošinājuma centra divu ēku remontdarbi. NBS Aviācijas bāzē “Lielvārde” – remontdarbnīcas būvniecība. NBS Alūksnes militārajā bāzē – sporta kompleksa jaunbūve Alūksnē. NBS Liepājas militārajā bāzē – Liepājas Karostas Virsnieku saietu nama dienvidu fasādes un terases atjaunošana. NBS Rīgas militārajā bāzē – NBS Reģionālās ekipējuma noliktavas izbūve. Veikta arī kazarmu ēkas pārbūve Valmierā, administratīvās ēkas pārbūve, divu noliktavu un autotransporta zonas izbūve Litavniekos, Preiļu novadā. Ēku nojaukšana un pārbūve, kā arī mācību poligona izbūve Skrundas militārajā bāzē, antenu

lauka izveide Šķēdes poligonā, ēdnīcas ēku pārbūves Rīgā. Veikta arī Latvijas Kara muzeja ēkas un torņa fasāžu atjaunošana. Turpināta vidi degradējošo ēku un būvju nojaukšanas programma AM valdījumā esošajos īpašumos visā Latvijā, radiolokācijas centra ēkas pārbūve un remontdarbnīcas būvniecība NBS Aviācijas bāzē “Lielvārde”.

Izmantojot NATO līdzfinansējumu: pabeigti būvdarbi (gatavo objekta dokumentāciju nodošanai Būvniecības valsts kontroles birojā): “NBS peldbaseina 2. stāva siju pastiprināšana un telpu grupas vienkāršotā atjaunošana Krustabaznīcas ielā 9 k.6, Rīgā”; uzsākti būvdarbi: “V klases noliktavas izbūve”, “Poligons”, Embūtes pagasts, Vaiņodes novads, “Kravas platforma” Krustpils pagastā, Krustpils novadā, kā arī Gaisa kuģu apkalpošanas tehnikas uzglabāšanas vieta NBS Aviācijas bāzē “Lielvārde”.

Vide

VAMOIC veica vides aizsardzības pasākumus valsts aizsardzības militāros objektos, tostarp piesārņojuma izpēti un monitoringu (vēsturiskais piesārņojums, degvielas uzpildes stacijas, ūdens kvalitātes mērījumi), dabas vērtību izpēti un aizsardzību (virsāju atbrīvošana no atvasēm, invazīvo sugu ierobežošana), kā arī nodrošināja centralizētu aizsardzības nozarē radušos bīstamo atkritumu un specializēti utilizējamu atkritumu nodošanu tālākai apsaimniekošanai.

Izmantojot Luksemburgas Lielhercogistes piešķirtos finanšu līdzekļus, uzsākta grunts un gruntsūdeņu sanācija ar naftas produktiem piesārņotā vietā “Bataljons” Stopiņu novadā. Izpētē noteiktais vēsturiskais, bijušās padomju armijas atstātais, ar naftas produktiem piesārņotās grunts apjoms ir 7750 m³. Pērn decembrī tika pabeigta sanācijas darbu pirmā kārtā – demontētas bijušās naftas produktu glabātavas ēkas un pazemes cisternas, kā arī izrakta un izvesta stipri piesārņota grunts. Sanācijas darbi turpināsies vēl divus gadus.

Sadarbībā ar NBS un LĢIA aktualizēta un pārīzdota karavīru lauka karte Ādažu militārā poligona teritorijai (3000 eksemplāri angļu valodā), kas paredzēta militāro mācību plānotājiem un karavīriem, kas piedalās militārajās mācībās Ādažu poligonā.

VAMOIC veica AM valdījumā esošās meža zemes apsaimniekošanu, kā arī ārpus meža zemes augošu koku ciršanu (bīstamie koki) un kopšanu. Sastādīti 28 ha meža, koptas jaunaudzis 290 ha platībā un sagatavota augsne meža atjaunošanai 70 ha platībā, nodrošināta atmežošanas procesam nepieciešamo dokumentu sagatavošana un iesniegšana, kā arī veikta koku ciršana.

Ugunsdrošības paaugstināšanai militārajos poligonos atjaunotas un izveidotas mineralizētās joslas vairāk nekā 200 km kopgarumā, izveidotas 13 jaunas ūdens ņemšanas vietas - poligonos "Lāčusils" un "Meža Mackeviči".

Veikta NBS Aviācijas bāzes "Lielvārde" aizsargjoslas sakopšana, raujot un frēzējot celmus 95 ha platībā. Ādažu poligonā veikta šautuvju uzturēšana, pļaujot zāli un atvases 70 hektāru platībā.

Apsaimniekošana

VAMOIC veica visu valsts aizsardzības nozares nekustamā īpašuma apsaimniekošanu un uzturēšanu.

Apsaimniekošanas nodrošināšanai pērn tika uzsākti un līdz iepirkuma izsludināšanai sagatavoti divdesmit divi iepirkumi. Iepirkumu rezultātā noslēgti 20 preču un pakalpojumu līgumi. Pastiprināta uzmanība tika veltīta "Zaļā iepirkuma" prasību ieviešanai iepirkumos, aizvadītajā gadā šīs prasības tika ieviestas jau divos iepirkumos par elektropuldžu un elektromateriālu iegādēm. Tiek pētītas iespējas papildināt VAMOIC iepirkumos "Zaļā iepirkuma" prasības ar jauniem videi draudzīgākiem kritērijiem, kurus varētu iekļaut iepirkumos. VAMOIC ir uzsācis tirgus izpēti videi draudzīgas tehnikas iepirkumiem saimniecisko darbu veikšanai, piemēram, plānotajām elektromobiļu un elektropacēlāju iegādēm.

Vispārīgo vienošanos ietvarā tika noslēgti 61 pakalpojumu līgumi. Elektroniskajā iepirkumu sistēmā EIS VAMOIC veica 298 saimniecības preču pasūtījumus.

Uzturot objektu elektrosaimniecību un siltumapgādes infrastruktūru, tika veikti energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi. Vairākos objektos Rīgā un vienā objektā Dobelē uz jauniem, taupīgākiem ir nomainīti āra apgaismojuma gaismekļi, plānotais elektroenerģijas ietaupījums ir līdz 47,13 MWh gadā. Divos jaunubūvētos transformatora punktos Rīgā ir uzstādīta attālinātā elektroparametru monitoringa sistēma. Objektā Alūksnē vairākās ēkās ir uzstādīti 14 elektrības kontrolskaitītāji ar iespēju veidot attālināto elektroparametru monitoringa sistēmu. Objektos Kadagā, Ogrē, Liepājā, Rīgā ir veikti siltumapgādes infrastruktūras uzlabojumi, kas turpmāk ļaus ietaupīt 177,78 MWh siltumenerģijas.

Par VAMOIC bilanci esošiem nekustamajiem īpašumiem ir noteiktas 16 nekustamo īpašumu tirgus vērtības un īpašniekam kompensējamo zaudējumu apmērs nekustamā īpašuma atsavināšanas gadījumā. Septiņiem nekustamajiem īpašumiem ir izstrādāti zemes ierīcības projekti un veikta šo īpašumu kadastrālā uzmērīšana.

NBS apgāde

Lai stiprinātu NBS kaujas spējas, tika turpināta nodrošinājuma sistēmas pilnveide atbilstoši izvirzītajiem valsts drošības un aizsardzības mērķiem (tai skaitā pilna dzīves cikla pārvaldības pieeja, materiāltehnisko līdzekļu standartizācija, piegādes drošības prasību ieviešana un kvalitātes kontroles sistēmu pilnveide). Turpinājās miera laika apgādes sistēmas restrukturizācija, koncentrējot kompetenci vienuviet. Turpinot nodrošinājuma reformu, pērn VAMOIC pārņēma pilnu profesionālā dienesta karavīru individuālā ekipējuma apgādes cikla vadību, tai skaitā visu individuālā ekipējuma noliktavu pārvaldību, krājumu vadību un jaunu pārvaldības risinājumu ieviešanu.

Ar 2021. gada 1. janvāri izveidots Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centrs, kas turpmāk īstēnos pilnu materiāltehnisko līdzekļu loģistikas cikla pārvaldību no iegāžu plānošanas līdz materiāltehnisko līdzekļu utilizācijai, tai skaitā centralizēto iepirkumu veikšanu AM, tās padotībā esošo iestāžu, kā arī NBS vajadzībām.

Iepirkumu dokumentācijas sagatavošana, līgumu administrēšana, kodifikācija

VAMOIC īstenoja NBS apgādes funkcijas – centralizētās iegādes, līgumu administrēšanu, militāro materiāli tehnisko līdzekļu standartizāciju un kodēšanu. Pērn VAMOIC NBS apgādes funkcijas ietvaros veica materiāltehnisko līdzekļu iegādi (pasūtījumus esošo līgumu ietvaros) 13,996 miljonu eiro vērtībā.

Atbalsts Covid-19 izplatības ierobežošanai

Saskaņā ar MK 2020. gada 12. marta rīkojuma Nr.103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” 4.54.³ apakšpunktu VAMOIC sadarbībā ar NBS pārņēma ar krīzi saistīto valsts materiālo rezervju pārvaldīšanu, tai skaitā centralizēti, veicot iepirkumus atbilstoši institūciju prioritāro vajadzību sarakstā noteiktajam preču apjomam, nodrošināja iegādāto preču uzglabāšanu un norakstīšanu pēc izsniegšanas. Individuālos aizsarglīdzekļus un dezinfekcijas līdzekļus VAMOIC nodeva bez atlīdzības īpašumā citām juridiskām personām, pamatojoties uz Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta sarakstu.

Saskaņā ar MK 2020. gada 27. aprīļa rīkojumu “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”” tika apstiprināti finanšu resursi, kas nepārsniedz 45 734 760 eiro, lai saistībā ar ārkārtējo situāciju, kas tika izsludināta Covid-19 izplatības ierobežošanai, segtu institūciju prioritāro vajadzību sarakstā minēto individuālo aizsarglīdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu iegādes un segtu transportēšanas izdevumus.

VAMOIC pērn noslēdza 44 līgumus par dažādu

individuālo aizsardzības līdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu iegādi, kā arī sešus pakalpojuma līgumus medicīnisko masku un respiratoru testēšanai laboratorijās, kā arī transportēšanas un muitas brokeru pakalpojumiem, apgūstot finansējumu 35 740 114,78 eiro apmērā.

Latvijas Kara muzejs

Latvijas Kara muzejs (LKM) attīstīja un dokumentēja muzeja krājumu, veica pētniecības un izglītojošo darbu, veidoja izstādes un uzturēja sabiedrībai pieejamas muzeja ekspozīcijas. Muzeja rezultatīvos rādītājus atbilstoši publiskas iestādes darbības būtībai ietekmē mijiedarbība ar sabiedrību. Pārskata perioda gadā muzeja un tā filiāļu darbību ietekmēja Covid-19 pandēmija un valstī noteiktie ierobežojumi Covid-19 izplatības mazināšanai.

Pētniecības darbs

LKM ir viena no vadošajām institūcijām Latvijas militārās vēstures pētniecībā. Muzeja darbinieki ar priekšlasījumiem piedalījušies citu zinātnisko un akadēmisko institūciju rīkotajās konferencēs un semināros Latvijā un ārvalstīs (Polijā un Igaunijā), kā arī vairākās konferencēs tiešsaistē jeb attālināti, kopumā 2020. gadā nolasot sešus priekšlasījumus par Latvijas militāri politiskās vēstures tēmām.

Pērn muzeja vēsturnieki publicējuši 51 populārzinātnisko rakstu par vēsturi periodiskajos izdevumos un internetvietnēs. Pārskata periodā tika aktivizēta ilustrētu publikāciju par vēstures notikumiem, personībām un muzeja krājumu ievietošana muzeja mājas lapā un *Facebook* kontā. Pārskata periodā publicēti arī 22 pētnieciskie darbi, t.sk. 17 raksti sagatavoti Latvijas digitālajai enciklopēdijai.

Saskaņā ar muzeja darba plānu izdoti divi darbi: D.Poziņa grāmata “Latvijas aviācija. Latvian Aviation. 1919.-1940.” (paralēli teksti angļu un latviešu valodā) - uz muzeja krājuma materiāliem balstīts detalizēts apraksts par Latvijas militārās

aviācijas attīstību starpkaru posmā – un J.Ciganova pētījums “Latvijas armijas intendantūras dienesti 1919- 1940”.

Pērn divi muzeja darbinieki turpināja studijas Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes doktorantūrā.

Ekspozīcija un īslaicīgās izstādes

Muzeja ekspozīciju un izstāžu darbu pārskata periodā ietekmēja valstī noteiktie ierobežojumi Covid-19 pandēmijas mazināšanai: muzeja un tā filiāļu iekštelpas bija slēgtas apmeklētājiem no 2020. gada 13. marta līdz 27. maijam. Atkārtoti muzejs tika aizvērts apmeklētājiem no 2020. gada 21. decembra saskaņā ar valdības rīkojumiem par ierobežojumiem ar mērķi Covid-19 pandēmijas mazināšanai.

2020. gada 31. janvārī muzejā tika atklāta izstāde “Iekšējās drošības nostiprināšanās pēc Latvijas Neatkarības kara: policija miera laikā”. Šo izstādi muzejs izveidoja sadarbībā ar Valsts policijas Sabiedrisko attiecību nodaļu.

2020. gada 11. augustā Pulvertorņa zālēs tika atklāta muzeja veidotā izstāde “Brīvības čuksti: Latvijas neatkarības zaudēšana un atgūšana. 1940-1990”.

Turpinājās darbs pie izstāžu cikla “1417 vēstures mirkli valstiskuma veidošanās ceļā”. Sagatavotas trīs izstādes sadaļas par notikumiem Latvijā laikā no 1920. gada marta līdz 1920. gada novembrim.

2020. gada nogalē muzeja ārtelpā izvietota īslaicīga izstāde “Ziemassvētku un Jaunā gada apsveikumu atklātnes 1914.- 1990. gados”.

Tāpat muzeja nodaļā “O.Kalpaka muzejs un piemiņas vieta “Airītes”” tika izveidota, bet valstī noteiktās ārkārtējās situācijās dēļ vēl neatvērta izstāde par “Airīšu” kompleksa atjaunošanu 20. gadsimta 80.- 90. gados.

Krājuma darbs

Muzeja krājums, kuru veido kolekciju kopums, ir svarīgākais muzeja darbības resurss. Muzeja krājuma darbs ir reglamentētākā muzeja darba funkcija. Pērn muzeja krājums papildinājies ar 3 766 jauniem eksponātiem par Latvijas militāro un militāri politisko vēsturi.

Papildu rakstiskā formātā veiktajai krājuma uzskaitē muzeja darbinieki veic krājuma priekšmetu skenēšanu un ievadīšanu digitālajā Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā. Pārskata periodā katalogā ievietoti 12 968 priekšmeti. Veikti restaurācijas un konservācijas darbi 232 krājuma priekšmetiem.

Krājuma finansiālā novērtēšana tiek veikta ne tikai jauniegūtajiem muzeja priekšmetiem, bet arī pakāpeniski tiek novērtēts vairākos gadu desmitos veidotais krājums. Pērn ir novērtēti 19 780 eksponātu (44 310,48 eiro vērtībā), sagatavotā dokumentācija nodota grāmatvedībai krājuma uzņemšanai uzskaitē.

Muzeja pieejamība un izglītojošā darbība

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem kopumā muzeja apmeklētāju skaits ir piedzīvojis dramatisku kritumu, kas saistīts ar Covid-19 pandēmiju: muzeja ekspozīcijas un izstāžu slēgšanu uz ilgāku laiku apmeklētājiem sakarā ar valdības noteikto ārkārtas stāvokli un noteiktajiem ierobežojumiem Covid-19 pandēmijas ierobežošanai, nenotikušajiem lielajiem pasākumiem (piemēram, nenotika ikgadējā akcija Muzeju nakts, tradicionālie Patriotu nedēļas pasākumi Lāčplēša dienas un valsts proklamēšanas gadadienas atcerei, utt.). Pārskata periodā vispārizglītojošo skolu organizētās grupas muzeju varēja apmeklēt tikai dažus mēnešus dēļ mācību procesa organizēšanas attālinātā režīmā, tāpat izpalika tradicionālās tūrisma sezonas aktivitātes.

Kopumā pērn muzeja pakalpojumus izmantoja 52 609 apmeklētāji, t.sk. Ziemassvētku kauju muzejā - 13 789, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā „Airītes” - 4 394.

2020. gadā muzeja darbinieki apkalpoja 188 ekskursijas, sniedza pētniekiem, kultūras projektu autoriem un interesentiem 887 konsultācijas par militāro vēsturi, muzeja priekšmetiem un personālijām. Pēc sabiedrības pieprasījuma muzeja speciālisti nolasīja 10 lekcijas dažādās auditorijās. Muzeja darbinieki novadīja 66 tematiskās nodarbības skolēniem.

Pārskata gadā muzejs organizēja astoņus publiskus pasākumus.

Tradicionālajā Ziemassvētku kauju piemiņas pasākumā “Mangaļos” piedalījās 997 interesenti, pulkveža O. Kalpaka nāves gadskārtas piemiņas pasākumā “Airītēs” piedalījās 354 cilvēki.

Sadarbībā ar citām institūcijām Latvijas Kara muzejs nodrošināja 13 pasākumu norisi. Plašākie muzeja un sadarbībā ar citām institūcijām rīkoti pasākumi pārskata periodā bija sadarbībā ar Latvijas Muzeju biedrību rīkotais muzeju forums “Gada kopsavilkums. Neērtie jautājumi”, sadarbībā ar Valsts policiju rīkotais pasākums “Iekšējās drošības nostiprināšana Latvijā (1920-1934)”, Latvijas Vēstures skolotāju biedrības rīkotā vēstures pedagogu tikšanās Latvijas Kara muzejā, sadarbībā ar AM organizētā sarunu festivāla “Lampa” daļa “Kā vienā karā uzvarēt divas lielvaras”, sadarbībā ar Polijas Republikas vēstniecību Latvijā rīkots Varšavas kaujas 100. gadadienai veltītais pasākums “Varšavas kauja - Polijas uzvara Eiropas brīvībai 1920-2020”.

Muzeja infrastruktūra

Pērn tika uzturēta LKM un tā divu teritoriālo struktūrvienību (Ziemassvētku kauju muzeja Jelgavas rajona Valgundes novadā un O. Kalpaka muzeja un piemiņas vietas “Airītes” Saldus novada Zirņu pagastā) infrastruktūra.

2020. gada novembrī sākās vērienīgi remontdarbi muzeja galvenajā ēkā Smilšu ielā 20 un Pulvertornī: fasādes mazgāšana un atjaunošana, visu ēkas logu restaurācija un jumta nomaiņa. Tika uzsākta muzeja

nodaļas “O.Kalpaka muzejs un piemiņas vieta “Airītes”” saimniecības ēkas būvprojekta izstrāde un tālākās attīstības koncepcijas izstrāde: tika attīstīta vīzija par militārās tehnikas ekspozīcijas laukuma izveidi un militāro fortifikāciju būvju brīvdabas ekspozīcijas izveidošanu.

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra (LĢIA) īsteno valsts politiku ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, iegūst, apstrādā un uztur ģeodēziskos un kartogrāfiskos pamatdatus militārajām un civilajām vajadzībām, kā arī nodrošina Ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas (ĢPIS) darbību.

2020. gadā ģeodēzijas jomā turpinājās darbi, lai modernizētu ģeodēzisko atskaides sistēmu un pilnveidotu sasaisti ar Eiropas Zemes atskaides sistēmu ETRS89, kā arī nodrošinātu Latvijas 1992. gada ģeodēziskās sistēmas (LKS-92) starptautisku piesaisti Zemes rotācijas elipsoīdam GRS-80. Šo darbu ietvaros iegūti ģeodēziskie raksturlielumi no ģeodēziskām stacijām Vaiņodē, Alūksnē un Daugavpilī, veikta šo datu analīze un apstrāde. Ar Ģeotelpiskās informācijas koordinācijas padomes pilnvarojumu sākusi darbu starpinstitūciju ekspertu darba grupa Latvijas ģeodēzisko koordinātu modernizācijai.

Pastāvīgajā globālās pozicionēšanas bāzes staciju tīklā “Latvijas Pozicionēšanas sistēma” (LatPos) turpināja darboties 27 bāzes stacijas. Tika modernizēts vairāku bāzes staciju tehniskais aprīkojums, kā arī LatPos servera programmatūra, izveidota jauna sistēmas lietotāju reģistrēšanas sistēma. Neskatoties uz modernizācijas darbiem, nodrošināta nepārtraukta LatPos pakalpojuma darbība, kas visiem lietotājiem pieejama bez maksas.

2020. gadā veikta valsts ģeodēzisko punktu apsekošana un sakārtošana Latgales reģionā. Visi iegūtie dati pēc apstrādes uzkrāti Ģeodēziskā tīkla informācijas sistēmā, līdz ar to veiksmīgi uzsākot

valsts ģeodēziskā tīkla punktu apsekošanas nākamo četru gadu ciklu. LĢIA maksas pakalpojumu cenrādī iekļauta iespēja ātri un visiem ērti veikt valsts ģeodēziskā tīkla punkta pārceļšanu. Turpinājās valsts kombinētā ģeodēziskā tīkla izveidošana, šajā tīklā katram ģeodēziskajam punktam tiek noteikti visi iespējamie raksturlielumi – koordinātas, augstums un gravimetriskā vērtība. Šo darbu ietvaros uzmērīti 137 valsts ģeodēziskā tīkla punkti.

LĢIA piedalījās UNESCO Pasaules mantojuma objekta - Strūves ģeodēziskā loka popularizēšanā. UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā kopumā ir iekļauti 34 Strūves ģeodēziskā loka punkti no 10 pasaules valstīm, tostarp Latvijas. Pērn sadarbībā ar Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldi un Jaunjelgavas pašvaldību atjaunota lauka observatorija "Bristen".

Pērn tika sniegts ģeodēziskais atbalsts NBS Gaisa spēkiem Lielvārdes militārā lidlauka aeronavigācijas datu iegūšanai.

LĢIA turpina darboties dažādās starptautiskās ģeodēzijas jomas darba grupās, piemēram, Ziemeļvalstu Ģeodēzijas komisijas darba grupās par ģeoīdu un augstumu sistēmu, ģeodinamiku, globālo pozicionēšanu un ģeodēziskajām atskaides sistēmām.

2020. gadā noslēgusies Latvijas teritorijas vienlaidus aerolāzerskenēšanas laikā (2013.- 2019. gads) iegūto datu apstrāde, tā rezultātā visai Latvijas teritorijai ir pieejami augstas izšķirtspējas digitālā augstuma modeļa pamatdati ar vidējo punktu blīvumu no 4 līdz 12 p/m². Šie dati bez maksas ir pieejami no visām Latvijas atvērto datu vietnēm, tai skaitā LĢIA mājas lapā.

Turpināts 7. aerofotografēšanas cikls, kura laikā iegūtas aerofotoainas par Latvijas centrālo daļu 22 625 km² lielā platībā. Aerofotografēšana veikta ar 25 cm izšķirtspēju un 80 % ainu garenpārklājumu, kas dod iespēju no iegūtajām aerofoto ainām izgatavot digitālos augstuma modeļus. Uzsākta plānveida 3-dimensiju punktu mākoņa ģenerēšana no šīm

ainām, kā rezultātā jau aptuveni pusei Latvijas teritorijas ir pieejami aktuāli dati ar blīvumu 2 p/m².

LĢIA pērn uzsākta tā saucamo ātro ortofoto sagatavošana, kad mēneša laikā pēc 2020. gada plānoto lidojumu veikšanas bija pieejami ortofoto, kuri bija izmantojami aktuālu darbu plānošanai un kontrolei. Civilajām un militārām topogrāfiskajām kartēm sagatavots reljefa slānis teritorijām Kurzemē, Latgalē un Vidzemē, pamatā paredzēts mērogam 1:10 000.

Lai papildinātu militāro topogrāfisko karšu informāciju, iegūti dati par 57 ezeru dziļumiem, kas kopā sastāda 269 km² jeb aptuveni 27 % no visu Latvijas ezeru platības.

Nodrošināta ģeotelpisko pamatdatu sagatavošana un aktualizēšana militārajām un civilajām vajadzībām – sagatavotas topogrāfiskās kartes mērogos 1:10 000, 1:25 000, 1:50 000 un 1:100 000. Pabeigta topogrāfisko plānu mērogā 1:2 000 sagatavošana Liepājas, Krāslavas un Jelgavas pilsētām, kā arī Lielvārdes lidlaukam, Skrundas poligonam un Ādažu poligona apbūves teritorijai. Turpināta datu sagatavošana Zilupes, Kārsavas, Ventspils, Cēsu un Ogres pilsētām.

Turpinājās topogrāfiskās kartes mērogā 1:10 000 datu sagatavošana atbilstoši vienotajam kodējumam, kas nodrošinās to savietojamību ar citu mērogu (1:25 000 – 1:100 000) topogrāfiskajām kartēm. Atbilstoši šai tehnoloģijai sagatavoti dati 444 karšu lapām Latgalē un Vidzemē.

Turpinājās Vietvārdu datubāzes aktualizācija un papildināšana, tajā no jauna ievadīti 2 732 un koriģēti 6 535 vietvārdi. 2020. gada beigās datubāzē bija 178 637 vietvārdi, kas attiecas uz 131 063 ģeogrāfiskajiem objektiem.

Sadarbojoties ar Igaunijas un Lietuvas partneriem, sagatavots jauns izdevums Baltijas valstu zemo lidojumu kartei mērogā 1:500 000, kas tiek izmantota Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas un glābšanas

darbu vajadzībām.

Aizvadītajā gadā pabeigti divi nozīmīgi militārās kartēšanas projekti. Pabeigts topogrāfiskās kartes mērogā 1:50 000 3. izdevums. Visas valsts teritorijai (pavisam 537 karšu lapas) ir sagatavota tā sauktā “ātrā” karte mērogā 1:25 000, kas sagatavota pusautomātiski, ģeneralizējot citu mērogu karšu ģeotelpiskos datus. Pirmo reizi Latvijas brīvvalsts vēsturē visa valsts teritorija ir noklāta ar šāda mēroga kartēm.

Lai uzlabotu Ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēma (ĢPIS) darbību un veikspēju un ģeotelpisko datu sagatavošanas tehnoloģijas, veikta LĢIA informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūras modernizācijas 2. kārtas plāna sagatavošana un realizācija. Iegādātas visas prioritāri nepieciešamās vienības un komponentes serveru tehnikas un darba vides uzlabošanai. Liela daļa no iegādātās tehnikas ieslēgta esošajos risinājumos. Pēc valstī pirmo reizi izsludinātā ārkārtas stāvokļa no 2020. gada 13. marta nedēļas laikā nodrošināta iespēja LĢIA darbiniekiem strādāt attālināti, šī sistēma uzturēta visa gada garumā.

Uzsākts pilotprojekts jaunas Vietvārdu datubāzes un aplikācijas izstrādei, paredzot, ka datubāze darbosies ar atvērta koda programmatūru. Modernizētas darba vides topogrāfisko plānu mērogā 1:2 000 un reljefa horizontāļu sagatavošanai.

Nodrošināta ĢPIS darbība, t.sk. nodrošinātas ģeotelpisko datu tīmekļa pakalpojumi dažādu valsts informācijas sistēmu vajadzībām, tai skaitā INSPIRE direktīvas prasību izpildei. Pabeigta jaunās valsts ģeodēziskā tīkla datubāzes un aplikācijas izstrāde, izveidota jaunā LĢIA Karšu pārlūka versija V5. Nodrošināta LĢIA sagatavotās un uzturētās ģeotelpiskās informācijas izplatīšana un pakalpojumu sniegšana – pieprasījuma reģistrā fiksēti 166 pieteikumi ģeoinformācijas jomā, sagatavoti un noslēgti 72 pakalpojuma sniegšanas līgumi. 2020. gadā vispopulārākie LĢIA bezmaksas pakalpojumi bija LatPos un Karšu pārlūks (<https://kartes.lgia.gov.lv>),

[lv](https://kartes.lgia.gov.lv)), vispieprasītākie dati - no aerolāzerskenēšanas datiem sagatavotie digitālā augstuma modeļa pamatdati, ortofotokartes un topogrāfiskā karte mērogā 1:10 000.

2020. gadā LĢIA papildināja atvērto datu klāstu ar vairākām datu kopām: 3.cikla (2007.-2008. gads), 4.cikla (2010.-2011. gads) un 5.cikla (2013.- 2015. gads) ortofotokartēm dažādos krāsu spektros. Šie dati izvietoti Valsts vienotā loģiskā datu centra infrastruktūrā. Visi LĢIA atvērtie dati ir pieejami no LĢIA mājas lapas (www.lgia.gov.lv/lv/atvertie-dati), kā arī no valsts vienotā ģeotelpiskās informācijas portāla (<https://geolatvija.lv>) un no Latvijas Atvērto datu portālā (<https://data.gov.lv>).

Veikta LĢIA pārziņā esošo valsts informāciju sistēmu un to resursu publicēšana Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēmā (VIRIS). Pārnesta un aktualizēta informācija no agrākās LĢIA produktu un pakalpojumu mājaslapas uz LĢIA oficiālo mājaslapu, aktualizēta informācija par LĢIA produktiem un pakalpojumiem valsts pārvaldes pakalpojumu portālā “Latvija.lv” un valsts vienotā ģeotelpiskās informācijas portālā, kā arī Eiropas INSPIRE ģeoportālā.

LĢIA arhīvs un aprites materiālu fonds turpināja sniegt visiem interesantiem konsultācijas jautājumus, kas saistīti ar vēsturiskajiem un jaunākajiem ģeodēzijas un kartogrāfijas materiāliem.

Atbilstoši uzdevumam noteikt valsts robežas līniju un valsts robežzīmju ģeodēziskās koordinātas un sastādīt demarkācijas kartes turpinājās Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas valsts robežas uzturēšanas darbi.

Tipogrāfija “Latvijas karte” pērn izpildīja 216 dažādus aizsardzības nozares pasūtījumus un tiražēja 226 dažādas militārās un civilās kartes.

Militārās izlūkošanas un drošības dienests

Militārās izlūkošanas un drošības dienests (MIDD)

ir valsts drošības iestāde, kas veic militāro pretizlūkošanu, izlūkošanu un citus Valsts drošības iestāžu likumā, Operatīvās darbības likumā un citos normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

2020. gadā MIDD pildīja Valsts drošības iestāžu likumā un citos normatīvajos aktos tam noteiktos uzdevumus:

- nodrošināja AM, tās padotībā esošās iestādes un NBS ar to darbībai nepieciešamo pretizlūkošanas un izlūkošanas informāciju;
- veica ievērojamu darbu, lai atklātu un sadarbībā ar citām valsts drošības iestādēm novērstu ārvalstu speciālo dieenstu, kā arī organizāciju vai atsevišķu personu graujošo darbību (spiegošanu, sabotāžas, pretvalstisku darbību vai terorismu) AM, tās padotībā esošajās iestādēs un NBS;
- veica pasākumus, lai aizsargātu valsts noslēpumu AM, tās padotībā esošajās iestādēs un NBS, un kontrolēja to izpildi;
- pārbaudīja pretendentes, kuri vēlas saņemt speciālās atļaujas (licences), kuras izsniedz AM atsevišķu licencēšanai pakļautu komercdarbības veidu veikšanai, kā arī sniedza atzinumus par speciālo atļauju izsniegšanu;
- veica personu un telpu atbilstības drošības prasībām pārbaudes AM, tās padotībā esošajās iestādēs, NBS, militārajos objektos, kā arī iestādēs, organizācijās un komercsabiedrībās, kuru darbība ir saistīta ar valsts noslēpumu militārās aizsardzības jomā;
- kā Latvijas Republikas nacionālā signālu izlūkošanas iestāde veica un kontrolēja signālu izlūkošanu, kā arī nodrošināja iegūtās informācijas aizsardzību.

Vienlaikus MIDD pildīja arī citus normatīvajos aktos un starptautiskajos līgumos, kā arī MK un AM noteiktos uzdevumus, t.sk. nodrošināja efektīvu informācijas apmaiņu ar NATO un ES struktūrām un partnervalstīm, veica fiziskās drošības pasākumu pārbaudi MIDD kompetencē esošajos nacionālajai drošībai svarīgajos objektos (kritiskajā

infrastruktūrā) u.c.

Nacionālie bruņotie spēki

Nacionālie bruņotie spēki (NBS) ir triju militāro formējumu – regulāro spēku, Zemessardzes un rezerves – kopums, kuru veido militāri organizēta, apmācīta un apbruņota tautas daļa – karavīri.

NBS kopējais personāla skaits 2020. gadā bija 7251, tostarp 6418 profesionālā dienesta karavīri, 828 civilie darbinieki un pieci ierēdņi. NBS personāla skaita pieaugums bija 464 profesionālā dienesta karavīri un 64 civilie darbinieki. Pērn profesionālajam dienestam rekrutēti 746 pilsoņi, tostarp 554 nosūtīti uz militāro pamatapmācību, 104 nosūtīti uz virsnieka pamatapmācību vai virsnieka speciālista apmācību, 88 ir iestājušies profesionālajā dienestā no Zemessardzes vai atjaunojušies profesionālajā dienestā no rezerves karavīra statusa.

Gaisa atbalsta kontrolieri (*Joint terminal attack controller – JTAC*) ir vienas no augsta līmeņa spējām, ko Latvijas bruņotie spēki attīstījuši, pateicoties partnerībai ar ASV Mičiganas Nacionālo gvardi. 2020. gadā veikta sekmīga Latvijas JTAC programmas un AJTS simulatora kārtējā akreditācija. Programmas ietvaros organizēti vairāki pasākumi tuvā gaisa atbalsta (*CAS – Close Air Support*) jomā, sekmīgi pabeigti CAS speciālistu kursi. Tāpat tuvā gaisa atbalsta jomā uzsākta sadarbība ar Slovēniju un turpināta sadarbība ar Polijas JTAC skolu, ASV Mičiganas Nacionālo gvardi Ādažu poligona attīstībā, sniegts atbalsts Spānijas JTAC programmas izveidē un nostiprināšanā.

Inženieru jomā ASV militārā finansējuma programmas ietvaros ar finansējumu vairāk nekā 6 miljoni ASV dolāru Latvijai piegādāti inženiertehnikas transportlīdzekļi - universālie iekrāvēji, ekskavatori, buldozeri, greiders, frontālais iekrāvējs, ekipējuma treilers ar vilcēju, kā arī nodrošināta karavīru apmācība un sniegta tehniskais atbalsts. Transportlīdzekļi tiek izmantoti vienību pret-mobilitātes uzdevumu veikšanai un personāla

apmācībai.

Pretgaisa aizsardzības jomā uzsākta pretgaisa aizsardzības sistēmas raķešu iegāde, kā arī veikta pretgaisa aizsardzības raķešu sistēmas operatoru apmācība un turpinās sauszemes komponentes speciālistu sagatavošana.

Netiešās uguns atbalsta (NUA) jomā izveidota jauna NUA apakšvienība – Artilērijas baterija Valmierā, bet Daugavpilī aprīkota artilērijas platformu remontdarbnīca. Veiksmīgi turpinājusies NUA vienību komplektācija un apmācība, uzsākta Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes artilērijas divizona apakšvienības gatavošana dalībai Sevišķi ātras reaģēšanas vienībā (VJTF). Latvija sadarbībā ar Lielbritāniju ir iestājusies *Artillery System Cooperation Activities* (ASCA) sabiedrībā sponsorētās valsts statusā.

Prettanku jomā ir iegādātas pirmās jaunās paaudzes prettanku ieroču sistēmas un noslēgta prettanku raķešu sistēmu piegāde. Ir uzstādīts jaunais prettanku raķešu sistēmu simulators, kā arī izveidota jauna prettanku apakšvienība Vidzemē.

Bruņojuma kontroles jomā ir veikta Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Vīnes dokumenta 2011 (EDSO VD) novērtējuma vizīte Krievijā kopā ar Francijas un ASV novērotājiem. Ir veikts Atvērto debesu līguma novērošanas lidojums virs Krievijas kopā ar Kanādas un ASV novērotājiem. Notikušas bruņojuma kontroles ekspertu tikšanās Rīgā divpusējās Latvijas – Baltkrievijas sadarbības ietvaros.

Komunikācijas spējas, kas ir jauns elements NBS, ir uzsākta NBS Komunikācijas spējas attīstības doktrināro dokumentu izstrāde, definējot pamatuzdevumus un savstarpējo sadarbību starp stratēģisko, operacionālo un taktisko līmeni komunikācijas jomā. Ir uzsākta jaunās NBS Komunikācijas spējas elementu integrācija NBS kopējā struktūrā visu līmeņu štābos un vienībās, kā arī uzsākta individuālās un kolektīvās apmācības

sistēmas izveide un testēšana NBS Komunikācijas spējas speciālistiem un ekspertiem.

Apbruņojuma jomā pērn tika pabeigta NBS karavīru apbruņošana ar standarta 9 mm NATO kalibru pistolēm, turpināta NBS rīcībā esošo ieroču nomaiņa uz NATO standarta ieročiem, kā arī uzsākta atbalsta ieroču optisko ierīču iegāde, kas uzlabos kaujas spējas diennakts tumšajā laikā.

Transporta jomā tika noslēgts 2018. gadā uzsāktais iepirkums par kravas automašīnu UNIMOG iegādi. Turpinās viens no lielākajiem iepirkumiem NBS “Kravas transportlīdzekļu ar kravnesību no 5t līdz 15t un speciālo loģistikas transportlīdzekļu virs 15t iegāde”. Turklāt pērn NBS ir iegādājušies 57 6x6 mototehnikas vienības.

Ekipējuma jomā izstrādāta jauna formas tērpa sastāvdaļa – pusmētelis, kurš būs valkājams pie ikdienas, svētku un parādes formas tērpa. Tiek izstrādāts sieviešu apakšveļas modelis, kurš būs valkājams pie kaujas formas tērpa. Ir veikta karavīru un zemessargu nodrošināšana ar *WoodLatPat* (WLTP) kaujas formas tērpu, kā arī ar individuālā ekipējuma MTL sastāvdaļām. Veikta arī NBS vienību nodrošināšana ar nodaļas un vada teltīm, kā arī dažāda veida konteineriem.

Nodrošinājuma un uzņemšanās valsts atbalsta (UVA) plānošanas jomā nodrošināts nacionālās un NATO aizsardzības plānošanas pasākumu atbalsts nodrošinājuma jomā, nodrošinājuma komandvadības elementa aktivizācija un funkcionālā pārbaude. Veikta RSM 20/1 Nacionālā kontingenta izvēršanas, starptautiskas operācijas dalības samazināšanas plānošana un koordinācija. Veikta arī NATO paplašinātās klātbūtnes mācību nodrošinājuma atbalsta plānošana un koordinācija visā Latvijas teritorijā.

Mācību vadības pavēlniecības (MVP)

MVP personāla kolektīvā un individuālā apmācība – iesaistītas visas MVP skolas. 2020. gadā MVP

skolās un mācību centros tika realizēti 334 kursi, kuros kvalifikāciju paaugstināja 3863 NBS karavīri un civilie darbinieki.

Pērn Nacionālajā Aizsardzības akadēmijā (NAA) uzsākts jauns kurss – “Zemessardzes vada komandiera kurss”.

2020. gadā NAA absolvēja un ieguva pirmo virsnieka pakāpi “leitnants” 50 kadeti, no tiem profesionālo bakalaura studiju programmu “Sauszemes spēku militārā vadība” pabeidza - 14 kadeti, profesionālo bakalaura studiju programmu “Gaisa spēku militārā vadība” – septiņi kadeti, profesionālo bakalaura studiju programmu “Jūras spēku militārā vadība” – astoņi kadeti, Komandējošā sastāva virsnieka programmu apguva 21 kadets. Virsnieka speciālista pamatkursu absolvēja 17 klausītāji. Profesionālo kvalifikāciju paaugstināja 37 karavīri, no tiem Jaunākā štāba virsnieka kursā – 13, Vecākā virsnieka speciālista kursā – deviņi, Jūras spēku Vidējā līmeņa vadības štāba virsnieka kursā – 14 karavīri.

Pērn tika veicināta arī NAA studējošo un mācību spēku mobilitāte ERASMUS (+) programmas un partnervalstu sadarbības realizēšanai. Kā arī NAA piešķirta Eiropas Komisija Erasmus Augstākās Izglītības Harta 2021-2027.

2020. gadā tika organizēta Starptautiskā kadetu nedēļa, kurā piedalījās 24 pārstāvji no deviņu valstu militārajām augstākās izglītības iestādēm.

Savukārt Latvijas bruņoto spēku instruktori pērn apmācīja bruņoto spēku instruktorus Ukrainā, turpinot un pilnveidojot līdzšinējo sadarbību apmācības jomā.

Militārā policija (MP)

MP 2020. gadā tika ieviesta Administratīvās atbildības piemērošanas spēja.

MP uzsāka Bezpilota gaisa kuģu (BGK) kontroli noteiktajās gaisa telpās. Tāpat papildus MP

Koordinācijas centra darbībai 24/7 režīmā uzsāka fiziskās drošības pasākumus Ādažu militārajā bāzē.

Jūras spēki (JS)

JS Mīnu kuģu eskadras mīnu kuģis M-04 “Imanta” veica dežūru NATO 1. pastāvīgajā jūras pretmīnu grupā (SNMCMG1).

Aizvadītajā gadā uzsākta IMANTA klases kuģu modernizācija, kā arī turpinājās globālās jūras negadījumu un drošības sistēmas (GMDSS) un automātiskās identifikācijas sistēmas (AIS) sistēmas modernizācija.

Gaisa spēki (GS)

GS veica gaisa telpas novērošanu 24/7 režīmā.

GS turpinājās vidējās klases helikopteru nomaiņas procedūra, kā arī tika veikts otra gaisa kuģa An-2 kapitālais remonts, un tas ieviests operacionālo uzdevumu izpildē.

Veikta Zemessardzes personāla apmācība darbam ar pretgaisa aizsardzības sistēmām, kā arī realizēta rezerves karavīru apmācība un civilo darbinieku iesaiste uzdevumu izpildē.

Štāba bataljons (ŠB)

ŠB sniedza tehnisko atbalstu Latvijas teritorijā notiekošajās starptautiskajās mācībās, kā arī atbalstu militāro ceremoniju nodrošināšanā.

Sauszemes spēku Mehanizētā kājnieku brigāde (SzS Mkbde)

SzS Mkbde piedalījās vietējā līmeņa un starptautiskā līmeņa mācībās, kā arī starptautiskajās operācijās, uzsākot gatavot arī rotas lieluma vienību KFOR misijai.

SzS Mkbde veiksmīgi noslēdza Baltijas valstu sadarbības projektu BALTFOR.

Speciālo operāciju pavēlniecība (SOP)

SOP pērn piedalījās militārajās mācībās, kā arī sniedza atbalstu Ukrainas bruņoto spēku instruktoru apmācībā.

Zemessardze (ZS)

ZS pērn uzņēmti vairāk nekā 990 pilsoņi. Veikti grozījumi Darba likumā, paredzot darba devēju pienākumu palaist darbinieku uz zemessargu kolektīvām apmācībām ar saglabātu algu līdz pat piecām secīgām dienām gadā.

ZS pērn piedalījās starptautiskajās operācijās, NATO/ES dežūrās un kaujas grupās, nacionālā un starptautiskā līmeņa sporta sacensībās.

ZS veikta dažādu veidu transportlīdzekļu iegāde spēju palielināšanai, kā arī veikta infrastruktūras attīstība – izveidoti poligoni, uzstādīti metāla angāri, veikta ēku atjaunošana, dažādu funkciju konteineru iegāde.

Nodrošinājuma pavēlniecība (NP)

NP pērn nodeva Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkuma centram (VAMOIC) individuālās ekipējuma aprites funkcijas un noliktavas Liepājā, Lielvārdē un Ādažos.

NP sniedza atbalstu sabiedroto spēku uzņemšanai, kā arī Latvijā izvietotās NATO kaujas grupas (*eFP*) nodrošināšanai.

Pērn pilnveidota materiāltehnisko līdzekļu (MTL) aprīte un uzsākta individuālo medicīnas aizsardzības līdzekļu loģistikas pasākumu nodrošināšana visā Latvijas teritorijā.

Galvenās NBS nacionālās un starptautiskās mācības

2020. gads bija otrais gads NBS četru gadu militāro mācību ciklā, kad tika organizēts savstarpēji saistīto

lauka vingrinājumu kopums ar nosaukumu “Namejs”, kas ietvēra ZS brigāžu mācības “Zobens” un SzS Mkbde mācības “Sudraba bulta”. Regulāro spēku veidi (RSV) izmantoja centrālās mācību platformas “Sudraba bulta” un “Zobens” savu mācību mērķu realizēšanai. Vingrinājumu kopumā iesaistījās visi RSV, starptautiskās vienības un civilie partneri – Valsts drošības iestādes, Iekšlietu ministrijas struktūrvienības – Valsts policija, Valsts robežsardze, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Tieslietu ministrijas struktūrvienība – Ieslodzījuma vietu pārvalde, pašvaldības un pašvaldības policija.

Pērn NBS turpināja iesaistīties un atbalstīt NATO, ES un Latvijas stratēģisko partneru organizētās starptautiskās mācības. Tika plānota dalība ASV spēku Eiropā (*USAREUR*) organizētajās mācībās “*Defender*” un tām pakārtotajās/saistītajās mācībās (“*Saber Strike*”, “*Swift Response*”, “*Trojan Footprint North*”, “*Dynamic Front*”, “*Allied Spirit XP*”). Ņemot vērā Covid-19 vīrusa izraisīto pandēmiju, mācību apjoms tika samazināts, un NBS vienības apmācību veica patstāvīgi.

Ievērojot Latvijā noteiktos ierobežojumus Covid-19 vīrusa izplatības mazināšanai, tika īstenotas Pretgaisa aizsardzības (PGA) taktiskās lauka mācības “*Tobruq Arrows*”, kurās piedalījās pārstāvji no ASV spēkiem Eiropā, Lietuvas Gaisa spēku Pretgaisa aizsardzības bataljona, NBS GS, SzS Mkbde, SOP un ZS.

Tika īstenotas SZS Mkbde un *eFP* kaujas grupas kopējās mācības “Kristāla Bulta”, “Sudraba Bulta”, kad tika sertificētas abas *eFP* kaujas grupas rotācijas vienības, kā arī mācības “*Summer Shield*” un “*Winter Shield*”. Mācības “*Winter Shield*” kalpoja arī kā trīs Baltijas valstu sadarbības projekta BALTFOR noslēguma vingrinājums. SZS Mkbde Mehānizācijas projekta ietvaros turpināja CVRT vienību apmācību Brigādes līmeņa mācībās “*Saber Junction*”.

NATO komandstruktūras mācību ietvaros NBS personāls piedalījās Multinacionālās divīzijas Ziemeļi mācībās “*Knight Bolt*” un “*Knight Broasword*” un Multinacionālā korpusa Ziemeļaustrumi mācībās

“Griffin Force”.

Turpinot sadarbību ar ASV Mičiganas Nacionālo gvardi, SOP un SZS Mkbde JTAC speciālisti piedalījās Mičiganas Nacionālās gvardes ASV organizētajās mācībās “Northern Strike”.

Dalība starptautiskajās operācijās un spēku struktūrās

Starptautiskajā apmācību misijā Afganistānā *RESOLUTE SUPPORT* piedalījās 91 NBS karavīrs. Eiropas Savienības (ES) apmācību misijā Mali (EUTM) piedalījās deviņi NBS karavīri. Militārajā operācijā Irākā *INHERENT RESOLVE* piedalījās 12 NBS karavīri. ANO misijā Mali (*MINUSMA*) piedalījās divi NBS karavīri.

NATO reaģēšanas spēkos (*NATO Response Force - NRF*) Sevišķi ātras reaģēšanas vienības (VJTF) (L) sastāvā – 120 NBS karavīri, bet NATO reaģēšanas spēkos (*NATO Response Force - NRF*) Sevišķi ātras reaģēšanas vienības (VJTF) (M) sastāvā – 46 NBS karavīri. Savukārt NRF Tūlītējas reaģēšanas spēkos (*Initial Follow on Forces Group – IFFG*) piedalījās 683 NBS karavīri.

ES kaujas grupas EUBG2020/2 vienības sagatavošanas posmā piedalījās deviņi NBS karavīri, savukārt Lielbritānijas vadītajos Apvienotajos reaģēšanas spēkos (*Joint Expeditionary force – JEF*) – 60 NBS karavīri.

ES militārajā jūras spēku operācijā Vidusjūrā SOPHIA/IRINI piedalījās divi NBS karavīri. Savukārt pa vienam NBS karavīram piedalījās NATO Jūras uzbrukuma un atbalsta spēkos (*STRIKEFORNATO*) un Spānijas Jūras spēku vadītājā štābā SPMARFOR.

NBS atbalsts civilajai sabiedrībai

Krasta apsardzes dienesta Jūras meklēšanas un glābšanas koordinācijas centrs vadījis 42 meklēšanas un glābšanas operācijas.

JS deviņos kuģa avārijas gadījumos veica palīdzības sniegšanu jūrā, tai skaitā nogādājot krastā kuģošanas līdzekļus, kuriem radušās tehniskas problēmas, kā arī piedalījās 19 cilvēku meklēšanas un glābšanas darbos un nodrošināja vienu medicīnisko evakuāciju. Butiņģes naftas terminālī notikušās naftas noplūdes gadījumā veiktas visas nepieciešamās darbības noplūdušās naftas monitorēšanai un savākšanai, kā arī atdalījušā cauruļvada meklēšanai jūrā.

JS peldlīdzekļi 10 reizes tika iesaistīti VVD Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes vides inspektoru zvejas reidu nodrošināšanā. Reidu laikā jūrā tika veiktas 52 zvejas kuģu pārbaudes un 63 zvejas rīku pārbaudes.

JS Latvijas teritoriālajā jūrā mācību laikā iznīcinājuši 27 gab. jūras mīnas, savukārt ārpus militārajām mācībām iznīcinātas 40 gab. – granātas, artilērijas lādiņi un mīnas, 1 gab. – reaktīvais lādiņš un 1 gab. – augšējā daļa no enkurmīnas.

GS veikuši astoņu slimnieku transportēšanu, divu ugunsgrēku dzēšanas darbus ar GS helikopteri, kā arī 15 gadījumos iesaistījušies cilvēku meklēšanā no gaisa, izglābt divi cilvēki.

ZS 19 gadījumos iesaistījusies cilvēku meklēšanā, trīs gadījumos sniegusi atbalstu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam ugunsgrēku dzēšanā, bet vienā gadījumā sniegusi palīdzību plūdu seku likvidācijai.

ZS pērn saņēmusi 1346 izsaukumus, neitralizējot 6522 sprādzienbīstamus priekšmetus un 7733 vieglās strēlnieku munīcijas vienības.

NBS snieguši atbalstu Covid-19 izplatības ierobežošanā, sadarbojoties ar valsts un pašvaldību institūcijām un sniedzot atbalstu sabiedrībai. ZS aktīvi sniegusi atbalstu Covid-19 izplatības mazināšanā un ierobežošanā, tostarp atbalstu Valsts robežsardzei uz robežām un Valsts policijai, uzraugot komandantstundas ievērošanu. Tāpat NBS snieguši atbalstu pašvaldībām, sociālās aprūpes centriem un patversmēm, piemēram, nodrošinot MTL, lai vajadzības gadījumā tos varētu izmantot

2. nodaļa

sociāli mazaizsargāto iespējamo Covid-19 atbalstu Covid-19 izplatības mazināšanā, veicot pacientu izguldīšanai izolācijas laikā. Savukārt individuālo aizsardzības līdzekļu transportēšanu. NP Autotransporta nodrošinājuma centrs sniedzis

3. Aizsardzības ministrijas personāls

2020. gadā AM bija apstiprinātas 260 amata vietas. Strādājošo skaits 2020. gada 31. decembrī bija 241, no tiem 173 ierēdņi, 49 darbinieki un 19 karavīri.

AM administratīvo vadību 2020. gadā nodrošināja trīs valsts sekretāra vietnieki (politikas jautājumos, nodrošinājuma jautājumos un finanšu jautājumos), 11 departamentu direktori un četru patstāvīgo nodaļu vadītāji.

2020. gadā reorganizēta Drošības režīma nodaļa, izveidojot Fiziskās drošības nodaļu un Administratīvā un dokumentu pārvaldības departamentā Sevišķās lietvedības nodaļu. Administratīvā un dokumentu pārvaldības departamenta Administratīvā nodaļa pārveidota par Valsts sekretāra biroju. Aizsardzības spēju attīstības projektu nodaļa pārveidota par Aizsardzības spēju projektu vadības departamentu. Reorganizēts arī Aizsardzības politikas departaments, likvidējot Daudzpusējo attiecību un starptautisko organizāciju nodaļu.

Darbu starptautiskajās organizācijās, t.sk. NATO struktūrās, veica 84 AM darbinieki un karavīri, t.sk. astoņi aizsardzības atašeji, divi aizsardzības padomnieki, 10 pārstāvji starptautiskā organizācijā, viens vecākais referents, viens vecākais grāmatvedis, divi vecākie eksperti. Militāro pārstāvju grupas (MPG) ietvaros militāro dienestu ārvalstīs pildīja 60 NBS karavīri.

2020. gadā AM pieņemti darbā 28 jauni darbinieki, t.sk. ierēdņu amatos iecelti 15 darbinieki un ierotēti trīs karavīri.

2020. gadā AM no darba atbrīvoti – 38 darbinieki,

t.sk. 15 – pēc paša vēlēšanās, viens – sasniedzot valsts noteikto pensijas vecumu, 12 – pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, trīs – sakarā ar termiņa izbeigšanos, divi – pārcelti uz citām iestādēm, pieci karavīri rotēti uz NBS.

Aizvadītajā gadā AM strādāja 152 (63,1%) sievietes un 89 (36,9%) vīrieši. 17,8% darbinieku bija vecumā no 20 līdz 29 gadiem, 29,5% - vecumā no 30 līdz 39 gadiem, 37,3% - vecumā no 40 līdz 49 gadiem, 11,6% - vecumā no 50 līdz 59 gadiem un 3,8% - vecumā no 60 gadiem.

4,5% AM darbinieku ir vidējā profesionālā izglītība, bet 95,5% augstākā izglītība (t.sk. 39,1% – bakalaura un 52,7% – maģistra grāds).

Aizvadītajā gadā bērna kopšanas atvaļinājumā atradās deviņi darbinieki.

AM tika organizēts 21 konkurss uz 17 amata vietām, pieteikušies 279 pretendenti.

Gada nogalē tika organizēti 27 konkursi uz Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centra 56 amata vietām, pieteikušies 230 pretendenti.

AM darbinieki turpina uzlabot svešvalodu (angļu un franču) prasmes. AM organizētajos angļu valodas kursus pērn mācījās 22 AM darbinieki, franču valodas kursus – deviņi AM darbinieki. Viens AM darbinieks apguva angļu valodu NBS Valodu skolā. Devīni AM darbinieki franču valodu apguva Francijas institūta Latvijā organizētajos franču valodasursos Valsts administrācijas skolā.

Ārvalstīs mācību kursus apmeklējuši seši AM darbinieki, ārvalstu kursus tiešsaistes formātā mācījušies pieci AM darbinieki.

4. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

2020. gadā AM informēja sabiedrību par visaptverošās valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu, Latvijas armijas un Neatkarības kara 100. gadadienu, aizsardzības nozares aktualitātēm, nozīmīgākajiem spēju attīstības projektiem, nacionālajām un starptautiskajām militārajām mācībām, NATO veiktajiem pasākumiem reģionālās drošības stiprināšanā, kā arī Latvijas ieguldījumu starptautiskās drošības stiprināšanā, par rīcību krīzes gadījumos, kā arī aizsardzības nozares iesaisti Covid-19 izplatības ierobežošanā.

Ieviešot visaptverošo valsts aizsardzības sistēmu, AM piešķir būtisku lomu ne vien valsts atbildīgo dienestu un iestāžu darbībai, bet arī iedzīvotāju un visas sabiedrības aktīvai līdzdalībai krīžu pārvarēšanā.

Pērn AM ciešā sadarbībā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu, Valsts policiju un Valsts robežsardzi, kā arī citiem sadarbības partneriem un nevalstiskajām organizācijām izstrādāja bukletu “Kā rīkoties krīzes gadījumā”, kas ir elektroniski pieejams aizsardzības nozares ziņu portālā “Sargs.lv”: www.sargs.lv/lv/tema/72stundas. Buklets ir publicēts trīs valodās – latviešu, krievu un angļu, lai tajā atrodamais saturs būtu saprotams un pieejams ikvienam Latvijas iedzīvotājam. Buklets ir izdots Braila rakstā un palielinātā drukā, lai informācija par rīcību krīzes gadījumā būtu viegli pieejama arī vājredzīgajiem un neredzīgajiem Latvijas iedzīvotājiem.

Bukleta mērķis ir sniegt praktiskas zināšanas, kā uzlabot savu un savu tuvinieku gatavību krīzes situācijām un rīcību kara gadījumā. Bukletā atrodami ieteikumi, piemēram, par to, kā salikt ārkārtas gadījumu somu, kādiem pārtikas produktiem un medikamentiem jābūt mājās un kā atpazīt atbildīgos valsts dienestus, kuri krīzes gadījumā sniegtu palīdzību un atbildētu par sabiedrisko kārtību.

Bukleta simbols ir starptautiski atzītais standarts 72 stundas jeb trīs diennaktis, kas ir minimālais periods, kura laikā iedzīvotājiem pašiem būtu jāspēj nodrošināt sevi līdz brīdim, kad iesaistās atbildīgie dienesti.

Bukleta izstrādē AM ņēma vērā fokusa grupu analīzi dažādās mērķauditorijās, kas sniedza padziļinātu izpratni par Latvijas iedzīvotāju draudu izpratni, par nepieciešamo informāciju, par iedzīvotāju gatavību krīzēm, kā arī nepieciešamo komunikācijas veidu un valodu.

Lai arī iecere par šāda bukleta realizāciju sākotnēji bija plānota tikai 2020. gada rudenī un drukātā veidā, tomēr Covid-19 pandēmija izgaismoja nepieciešamību pēc strukturētas informācijas, ko iedzīvotāji varētu izmantot pēc iespējas ātrāk. Tādējādi AM izplatīja bukletu elektroniski 2020. gada jūnijā, lai tas pēc iespējas ātrāk sasniegtu plašāku iedzīvotāju skaitu, iepazīstinot ar informāciju, kā rīkoties krīzes situācijās.

Valsts aizsardzība, pirmkārt, sākas pašu mājās un ir atkarīga no ikviena valsts iedzīvotāja, tādēļ, apzinoties elektroniskā formāta iespējas, AM aicināja ikvienu Latvijas iedzīvotāju parūpēties arī par saviem tuviniekiem un iepazīstināt ar bukletu līdzcilvēkus, kuriem nav iespēju piekļūt elektroniskajiem pakalpojumiem. Tāpat AM aicināja arī ikvienu iestādi, nevalstisko organizāciju un uzņēmumu sniegt ieguldījumu valsts aizsardzībā un kļūt par 72 stundu vēstnesi – izplatīt šo bukletu elektroniski. Sabiedrības informēšanā par rīcības bukletu iesaistījās Valsts kanceleja, Iekšlietu ministrija, Valsts ieņēmumu dienests, skolvadības portāls “E-klase”, Rīgas dome un citas pašvaldības, Latvijas Radio, Latvijas Televīzija, TV3, SIA “Rīgas Satiksme”, A/S “Pasažieru vilciens”, VAS “Ceļu satiksmes drošības direkcija”, Latvijas Evanģēliski luteriskā baznīca, biedrība “Latvijas Pilsoniskā alianse”, mazumtirdzniecības uzņēmums “Maxima”, individuālais komersants “INGA DESIGN” un citi sadarbības partneri.

Lai vairotu sabiedrības zināšanas par rīcību jebkurā krīzes situācijā, AM no 2020. gada oktobra līdz decembrim arī īstenoja sabiedrības informēšanas kampaņu par rīcības bukletu “Kā rīkoties krīzes gadījumā”. Kampaņas mērķis bija aicināt Latvijas iedzīvotājus aizdomāties par nepieciešamību savlaicīgi sagatavoties krīzes situācijām, lai iegūtās zināšanas ļautu pārvarēt krīzes pirmās 72 stundas mierīgi.

Aizvadītajā gadā sabiedrība tika informēta arī par citiem nozīmīgiem soļiem visaptverošas valsts aizsardzības ieviešanā, tostarp par veiktajiem grozījumiem šo jomu regulējošos normatīvajos aktos.

Visu gadu AM informēja sabiedrību par aizsardzības nozares sniegto atbalstu Covid-19 izplatības ierobežošanā un krīzes pārvarēšanā visā Latvijā, sadarbojoties ar valsts un pašvaldību institūcijām un sniedzot atbalstu sabiedrībai. AM skaidroja VAMOIC veiktos individuālo aizsardzības un dezinfekcijas līdzekļu centralizētos iepirkumus un NBS iesaisti loģistikas atbalsta nodrošināšanā. Sabiedrībai tika skaidrots NBS, t.sk. Zemessardzes, sniegtais atbalsts Valsts robežsardzei ES kopējās ārējās un iekšējās robežas uzraudzībā, pašvaldību policijām sabiedriskās kārtības uzraudzībā, kā arī Valsts policijai mājāsdes nodrošināšanā. Sabiedrība tika informēta par aizsardzības nozares atbalstu pašvaldībām un sociālās aprūpes centriem, nodrošinot tos gan ar nepieciešamiem materiāli tehniskajiem līdzekļiem, gan apsardzi un pat medicīniskā personāla iesaisti.

2020. gadā sabiedrība tika informēta, ka, neskatoties uz pandēmijas radītajiem ierobežojumiem, ievērojot epidemiologu norādījumus, NBS spēj uzturēt kaujas spēju attīstību. Visa gada garumā notika profesionālā dienesta karavīru un zemessargu apmācības, nodrošinot jaunu dienesta biedru uzņemšanu un valsts aizsardzības spēju saglabāšanu. No 15. augusta līdz 4. oktobrim tika īstenots ikgadējais militāro mācību cikls “Namejs 2020”, kurā piedalījās aptuveni 7000 profesionālā dienesta karavīru, zemessargu un sabiedroto valstu karavīru. Sabiedrība tika informēta

arī par militāro mācību norisi pilsētvidē.

Regulāri tika nodrošināta informācija par militārās infrastruktūras projektu attīstību visā Latvijā, jo aizvadītajā gadā tika realizēti vairāki nozīmīgi militārās infrastruktūras projekti. Tāpat sabiedrība tika informēta par būtiskākajiem lēmumiem karavīru un zemessargu bruņojuma paplašināšanai.

Sabiedrība regulāri tika informēta par aizsardzības nozares sniegto atbalstu pašmāju militārās industrijas attīstībā. Gada sākumā sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti norisinājās Latvijā pirmais aizsardzības industrijas hakatons “*Garage48 Defence Makeathon 2020*”, kurā 48 stundu laikā tika radīti funkcionējoši drošības un aizsardzības risinājumu prototipi. Decembrī notika virtuālais pārtikas hakatons, kura mērķis bija izstrādāt modeli noturīgai pārtikas piegāžu ķēdei, lai nodrošinātu NBS pārtikas apgādi krīzes situācijā.

Gada nogalē sabiedrība tika informēta par pirmās 5G testa vides atklāšanu Eiropā, kas izveidota Ādažu bāzē, izvēršot 5G tīklu ar pārvietojamo 5G bāzes staciju. Projekta rezultātā ir radīta ekosistēma jaunās paaudzes bezvadu tehnoloģiju attīstīšanai un izmēģināšanai.

Pērn NATO skaidri demonstrēja spēju pielāgoties jauniem izaicinājumiem, tādējādi vēl vairāk stiprinot ticamu un efektīvu atturēšanu un aizsardzību. AM informēja sabiedrību par apstiprināto aizsardzības plānu Baltijas valstīm un Polijai, NATO spertajiem soļiem, atbildot uz Krievijas radītajiem raķešu draudiem. Sabiedrība tika arī informēta par NATO sniegto ieguldījumu Baltijas valstu gaisa telpas drošībā, 24 stundas diennaktī nodrošinot sabiedroto patruļlidmašīnu klātbūtni. Sabiedrība tika informēta arī par sabiedroto klātbūtni Latvijā – NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas un ASV vadītās operācijas “*Atlantic Resolve*” aktivitātēm un dalību kopīgās militārajās mācībās ar NBS, veicinot savstarpējo savietojamību un attīstītu spēju reaģēt uz mūsdienu drošības vides izaicinājumiem. Pārskata periodā AM sniedza informāciju arī par Latvijas

dalību starptautiskajās operācijās un par Saeimas pieņemto lēmumu par Latvijas karavīru dalību NATO vadītajā starptautiskajā operācijā Kosovā.

Pērn aizsardzības nozares portālā “*Sargs.lv*” tika publicētas vairāk nekā 2480 informācijas vienības – ziņas, intervijas, viedokļraksti, foto, video u.c. materiāli. Portālā aptverts plašs tēmu spektrs, piemēram, NBS aktualitātes, nozares politika, uzņēmējdarbība, izglītība, ārvalstu ziņas, NATO, tehnika un ekipējums, vēsture, dzīvesstils u.c., lasītājiem piedāvājot gan aktuālo informāciju, gan noderīgus ieteikumus, kā arī iekšpolitikas un ārpolitikas notikumu plašāku analīzi.

Portālu “*Sargs.lv*” gada laikā apmeklējuši 438 386 unikālie lietotāji, savukārt kopējais apmeklējumu skaits sasniedzis 851 107. Salīdzinot ar portāla iepriekšējās versijas apmeklētības datiem šādā periodā (12 mēneši), unikālo lietotāju skaits pieaudzis gandrīz sešas reizes, bet portāla kopējais apmeklējumu skaits 2020. gadā palielinājies piecas reizes. 2020. gadā portālam izveidota arī *Facebook* lapa @*Sargs.lv*, kuras sekotāju skaits gada beigās sasniedzis 1739.

Pārskata periodā palielinājies lietotāju skaits visos AM un NBS sociālo mediju kontos. Vislielākais lietotāju skaita pieaugums pārskata periodā bijis NBS *Facebook*, *Instagram* un *Youtube* kontiem, tādējādi apliecinot pieprasījumu pēc informācijas foto un video formātā. Papildu esošajiem kontiem 2020. gadā atklāts NBS konts sociālo mediju platformā *TikTok*, lai uzrunātu gados jaunāku auditoriju. NBS *TikTok* konta sekotāju skaits strauji audzis, gada beigās sasniedzot jau 7342 sekotājus.

2020. gadā @*Latvijas_armija Facebook* kontam bijuši 32 446 sekotāji, bet AM kontam –3350 sekotāji. Plašās auditorijas un daudzveidīgo satura formātu dēļ *Facebook* ir primārā sociālo mediju platforma komunikācijai gan ar iekšējo, gan ārējo auditoriju.

NBS *Instagram* konts @*latvijas_armija* pērn sasniedza 11 609 sekotāju, kas ir par 2283 lietotājiem

vairāk nekā 2019. gadā.

NBS *Twitter* kontam @*Latvijas_armija* 2020. gadā bijuši 12 777 sekotāji, bet AM kontam –5964 sekotāji. *Twitter* platforma galvenokārt tiek izmantota, lai ziņotu par nozares aktualitātēm, mācībām, dažādiem pasākumiem u.c. operatīvās informācijas vajadzībām.

2020. gadā Latvijas armijas *Youtube* konta abonentu skaits palielinājies līdz 10 989 lietotājiem, un kanālā augšupielādēti vairāk nekā 100 video, sabiedrību informējot par aktualitātēm un nozīmīgiem pasākumiem NBS ikdienā. Pārskata periodā videoklipi skatīti vairāk nekā miljons reižu (1 035 481 skatījums).

Pērn AM un NBS turpināja Latvijas armijas un Neatkarības kara 100. gadadienas svinības, ievērojot valstī noteiktos ar Covid-19 saistītos epidemioloģiskās drošības nosacījumus. Turpinot 2019. gadā sāktu svētku programmu, pasākumi norisinājās hronoloģiski atbilstoši vēstures notikumiem visā valstī, atspoguļojot to vēsturisko virzību Latvijas teritorijā un izšķirošās cīņas. Plaši tika atzīmēta Latgales atbrīvošanas simtgade, bet 11. augustā organizēts noslēdzošais pasākums, atzīmējot Latvijas un Padomju Krievijas miera līguma parakstīšanas simtgadi.

Latgales atbrīvošanas simtgade tika atzīmēta, sākot ar pasākumu Daugavpilī 3. janvārī, kurā piedalījās Polijas pārstāvji, pieminot Polijas spēku ieguldījumu pilsētas atbrīvošanā. Piemiņas pasākumi notika arī 16. janvārī Rušēņīcā, 18. janvārī Preiļos un 26. janvārī Ludzā. Vērienīgi - ar militārās tehnikas izstādi, lāpu gājienu un koncertu – 21. janvārī tika atzīmēta Rēzeknes, kas bija pēdējais lielinieku bastions Latgalē un visā Latvijā, atbrīvošana.

Turpmākos Latvijas Neatkarības kara simtgades pasākumus ietekmēja Covid-19 pandēmija, tāpēc AM skaidroja sabiedrībai šos nozīmīgākos notikumus, īpašu uzmanību pievēršot informatīvo materiālu sagatavošanai digitālajā formātā. Tika

atcelta 4. maija militārā parāde Daugavpilī, kuru bija paredzēts veidot kā Latgales atbrīvošanas simtgades kulmināciju.

Atzīmējot Latvijas Neatkarības kara noslēguma simtgadi, Rīgas Brāļu kapos norisinājās piemiņas pasākums par godu Neatkarības karā kritušajiem karavīriem. Piemiņas pasākums tika rīkots priekšvakarā, pirms apritēja 100 gadi, kopš Latvijā noslēdzās Neatkarības karš. Par katru Latvijas armijas kritušo karavīru Rīgas Brāļu kapos tika aizdegta svece, kopumā tika iedegtas 3488 sveces, lai pateiktos tiem varonīgajiem Latvijas sargiem, kuri krita Latvijas Neatkarības karā cīnās ar Padomju Krieviju un Vāciju. Simboliski ikviena ugunsliesma atgādināja par šo karavīru drosmi un pašizliedzību.

Latvijas Neatkarības kara simtgades noslēguma un Latvijas un Padomju Krievijas miera līguma parakstīšanas atzīmēšanai 11. augustā tika izvēlēts digitāls risinājums. Sadarbībā ar scenāristu un dramaturgu Matīsu Gricmani tika izveidots televīzijas iestudējums “Neatkarības stundas”. Scenārija līdzautors un vēstures konsultants bija vēsturnieks Kārlis Sils, bet iestudējuma režisore – Elizabete Mežule-Gricmane. Iestudējuma aktieru ansambli veidoja Latvijā pazīstami aktieri, kā arī Zemessardzes orķestra mūziķi. TV iestudējums “Neatkarības stundas” tika veidots kā stāsts par lēmumiem, pārliecību un personībām, kas radīja ideju par Latviju kā neatkarīgu un demokrātisku valsti, vienā no sarežģītākajiem tās vēstures posmiem - Latvijas Neatkarības karā. TV iestudējumam 11. augustā tika organizēta klātienē pirmizrāde kinoteātrī “Splendid Palace”, uz kuru tika uzaicināti vairāk nekā 100 Latvijas armijas simtgades pasākumu organizēšanā iesaistītie aizsardzības nozares, pašvaldību, nevalstisko organizāciju un citu institūciju pārstāvji. TV uzveduma pirmizrādi šajā pašā datumā Latvijas Televīzijā noskatījās ap 17 000 skatītāju.

Aizvadītajā gadā AM veica iepirkumu par galda spēles par Latvijas Neatkarības karu izstrādi un iegādi. Paredzēts, ka spēle tiks izdota 2021. gadā, un tā aizraujošā veidā informēs par Latvijas vēstures

notikumiem Neatkarības kara laikā.

Ņemot vērā, ka daudzi klātienē pasākumi pērn tika atcelti epidemioloģiskās situācijas dēļ, AM attīstīja komunikāciju digitālā formātā. Tika izveidotas 10 video sērijas “Esi stiprs kā karavīrs” ar mērķi aicināt jauniešus gatavoties fizisko normatīvu pārbaudījumiem NBS un Zemessardzē. Video savus vingrinājumus rādīja profesionāli sportisti, kuri vienlaikus ir arī karavīri, bet programmu pārraudzīja profesionāls fizioterapeits un sporta treneris.

Digitālais formāts 2020. gadā tika izmantots arī sarunu festivālā “Lampa”. AM rīkoja četrus tiešsaistes pasākumus gan par visaptverošu valsts aizsardzību krīzes gadījumos, par piemēru ņemot Covid-19 un ārkārtas situāciju, gan par ģeopolitiskajiem jautājumiem, kā arī par Latvijas Neatkarības kara veiksmes stāstu. Atsevišķa diskusija tika veltīta Krievijas un Kremļa īstenotajai politikai.

Ar klātienē lekciju “Kā mēs sargājam Latviju?” AM 2020. gada sākumā līdz ārkārtējās situācijas ieviešanai valstī viesojās 11 vidusskolās. Rudenī klātienē lekcijas vietā AM Latvijas vidusskolām uz 11. novembri sagatavoja izglītojošu video par Bermontiādi “Sargājot Rīgu: toreiz un tagad”, kuram Latvijas armijas *Youtube* kontā novembrī bija vairāk nekā 11 000 skatījumu. Video aizsardzības ministrs un Zemessardzes Rīgas 1. brigādes komandieris apmeklēja Bermontiādes galvenās norises vietas. Stāstā tika ietverta informācija gan par Bermontiādes vēstures faktiem, gan to, kā mūsdienās NBS un Zemessardze var aizstāvēt Rīgu.

Lai pateiktos par atbalstu un ieguldījumu Zemessardzes stiprināšanā, pēc zemessargu anketām un Zemessardzes bataljonu komandieru ieteikumiem tika izvirzīti atbalstošākie Latvijas darba devēji, t.i., uzņēmumi, biedrības, pašvaldības un izglītības iestādes, kas atbalsta savus darbiniekus, kuri no darba brīvā laikā iesaistās Zemessardzē un sniedz atbalstu Zemessardzei kopumā. Apkopojot un izvērtējot ieteikumus, tika izveidotas 10 nominācijas, taču kopumā tika godināts 91 nominants.

Lai reprezentētu aizsardzības nozari un veidotu vienotu komandas garu, liels ieguldījums tika veikts ikgadējās aizsardzības nozares komandas dalības RIMI Rīgas maratonā organizēšanā. 2020. gadā vienotajā aizsardzības komandā 30. Rīgas maratonā skrēja aptuveni 400 aizsardzības nozares pārstāvji – Latvijas karavīri un zemessargi, NATO paplašinātās klātbūtnes Latvijā kaujas grupas karavīri, AM un tās padotības iestāžu darbinieki. Covid-19 pandēmijas radīto apstākļu dēļ maratona skrējienam katrs dalībnieks veica individuāli, veidojot sevis izvēlētu skriešanas trasi.

Jau otro gadu AM darbinieki piedalījās Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas fonda rīkotajā labdarības akcijā “Drosmes kaste”, kurā bija sarūpējuši dāvanīgas mazajiem pacientiem. Akcijas mērķis ir radīt bērniem priecīgas emocijas brīdī, kad viņiem ir jāpārdzīvo kāda sāpīga vai nepatīkama procedūra.

Lai izskatītu dažādu sabiedrisko un nevalstisko organizāciju, fizisko un juridisko personu iesniegumus, kas attiecas uz sabiedrisko attiecību jautājumiem, ir izveidota Sabiedrisko attiecību padome (SAP). 2020. gadā notikušajās SAP sēdēs izskatīti aptuveni 70 jautājumi, kas ietver dažādus sadarbības piedāvājumus, tostarp par aizsardzības nozares pārstāvju un karavīru dalību ar atbalstu dažādos pašvaldību, sabiedrisko un nevalstisko organizāciju u.c. juridisku personu rīkotajos publiskajos pasākumos (piem., Zemessardzes orķestra muzikālais noformējums, NBS paraugdemonstrējumi un ekipējuma izstādes, atbalsts pasākumiem ar sportisku ievirzi), ar Latvijas vēsturi un aizsardzības nozari saistītu grāmatu un filmu projekti, projekti par vēstures liecību saglabāšanu visā Latvijas teritorijā u.c. jautājumi. Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas radīto ietekmi, no visiem SAP atbalstītajiem projektiem 12 tika pārcelti uz 2021. gadu vai atcelti pavisam.

AM un Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija (LIKTA) pērn turpināja sadarbību LIKTA organizētās Latvijas informācijas

komunikāciju tehnoloģiju (IKT) gada balvas “Platīna pele 2020” kategorijas “Labākā kibernetikas iniciatīva” ietvaros. Kategorijas mērķis ir veicināt kibernetikas nozīmes pieaugumu IKT jautājumos. LIKTA gadskārtējā konferencē 2020. gada 2. decembrī balvu šai kategorijā ieguva un ar AM Goda rakstu tika apbalvota SIA “Pricewaterhouse Coopers Information Technology Services” par projektu “PwC cybersecurity escape room”. Ar AM Goda rakstu tika apbalvota Banku augstskola par profesionālās maģistra studiju programmas “Kibernetikas pārvaldība” izveidi.

Savukārt aizvadītā gada oktobrī norisinājās Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijas (CERT.LV) rīkotā tehniskā tiešsaistes konference “Kiberšoks 2020”, kas divu dienu garumā pie ekrāniem pulcēja vairāk nekā 700 skatītājus no dažādām pasaules valstīm. Konferencē tika diskutēts par komunikāciju platformā Hyper-V, izvairīšanās paņēmieniem no izspiedējvīrusiem, metadatiem digitālajās fotogrāfijās u.c.

4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Sekmējot valsts aizsardzības stiprināšanu, atbalstu un izpratni par aizsardzības nozares jautājumiem sabiedrībā, AM ilggadējās sadarbības partneres ir vairākas ar nozari saistītas nevalstiskās organizācijas (NVO).

Sadarbībā ar NVO tika veicināta sabiedrības izpratne par valsts aizsardzības, drošības un ārpolitikas jautājumiem. Lai rosinātu aktīvāku nevalstiskā sektora iesaisti aizsardzības nozarē notiekošajos procesos un veicinātu izpratni par aizsardzības jautājumiem sabiedrībā, AM regulāri sadarbojas ar pastāvīgajiem sadarbības partneriem, informējot par aktualitātēm un prioritātēm, kā arī rosinot izvērtēt iespējamus sadarbības projektus.

Pērn AM ar NVO turpināja izvērst sadarbību par konkrētiem projektiem šādās sadarbības jomās, vienlaikus ievērojot valstī noteiktos ierobežojumus epidemioloģiskās situācijas dēļ:

- militārās vēstures liecību saglabāšana, apbedījumu un piemiņu vietu apsekošana, sakopšana;
- patriotiskā audzināšana (jaunsargu un skolēnu iesaiste atceres un piemiņas pasākumos);
- līdzdalība svētku un piemiņas dienās (11. novembris, Ziemassvētku kaujas, Kalpaka dienas, janvāra barikāžu dienas);
- vēsturiskā saikne/ liecība (NVO pārstāvju dalība svētku un piemiņas dienās).

Nozīmīgu ieguldījumu turpināja sniegt karavīru veterānu NVO, informējot sabiedrību par valsts militāro vēsturi, aicinot uz atceres pasākumiem, kas godina izcilākos latviešu karavīrus un partizānus un atklāj mūsu armijas vēstures varonīgās lappuses, kā arī apkopojot informāciju par kritušajiem karavīriem, atklājot arvien jaunas nezināmo kritušo atdusas vietas, uzstādot piemiņas zīmes un nododot šo nozīmīgo informāciju jauniešiem.

- atbalsts skolām, valstīm, diasporai (biedrības, informatīvie materiāli, informācijas sniegšana).

Ar NVO atbalstu tiek apzinātas un sakoptas karavīru apbedījuma un piemiņas vietas Latvijā, kā arī pasaules karos kritušo latviešu karavīru atdusas vietas Krievijas Federācijā.

- NBS popularizēšana un attīstības prioritāšu skaidrošana (sadarbība ar Latvijas Transatlantisko organizāciju un Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Drošības un stratēģiskās pētniecības centru);
- politikas veidošana un diskusiju veicināšana par Latvijas drošības un aizsardzības politikas jautājumiem (reģionālie pasākumi, informējot sabiedrību par aizsardzības nozares aktualitātēm, jauniešu eseju konkursi utt.).

Sadarbībā ar Latvijas Transatlantisko organizāciju un Ārlietu ministriju novembrī tika rīkota ikgadējā

Rīgas konference. Atbilstoši Latvijas valdības lēmumam par ārkārtas situāciju valstī, šajā gadā Rīgas konference notika tiešsaistes formātā, ierasto konferences norises vietu - Latvijas Nacionālo bibliotēku - izmantojot kā konferences tehniskā nodrošinājuma centru.

Rīgas konference ir viens no Baltijas jūras reģiona nozīmīgākajiem drošības un ārpolitikas forumiem, kas ik gadu pulcē augsta līmeņa ārvalstu drošības un ārpolitikas ekspertus, diplomātus, politiķus, akadēmiķus, uzņēmējus un mediju pārstāvjus. Pērn, izmantojot tiešsaistes formāta sniegtās iespējas, konferencē varēja piedalīties augsta līmeņa lektori – NATO ģenerālsekretārs Jens Stoltenbergs, Eiropas Komisijas prezidente Urzula fon der Leiena, Baltkrievijas opozīcijas līdere Svjatlana Cihanouska, Kanādas un Apvienotās Karalistes aizsardzības ministri un citi ievērojami ārvalstu pārstāvji.

Rīgas konferences pamata programmas sesijās tika diskutēts par Covid-19 pandēmijas radītajām sekām valstu aizsardzībai, starptautisko kārtību pēc pandēmijas, NATO nozīmību, ES noturību krīzes apstākļos, tehnoloģiju un infodēmijas ietekmi uz demokrātiskajiem procesiem, Krievijas vietu un lomu starptautiskajās attiecībās, kā arī citiem reģionāli un starptautiski aktuāliem tematiem. Paralēli konferencei notika publiskās diskusijas, kurās tika apspriesta sieviešu loma starptautiskajā drošībā, NATO nākotne, enerģētikas drošība Baltijā un *Quad* grupas atbalsts miera un demokrātijas nodrošināšanai.

Konferencē piedalījās vairāk nekā 750 reģistrēti dalībnieki. Tiešsaistē ar dažādu platformu starpniecību pieslēdzās vairāk nekā 143 000 unikālie skatītāji, bet kopējais skatījumu skaits nedaudz pārsniedza 500 000. Savukārt Rīgas konferences Nākotnes līderu forumā piedalījās 60 jaunieši no dažādām pasaules valstīm.

5. Aizsardzības ministrijas plāns 2021. gadam

5.1. 2020. gadā uzsāktie pasākumi, kuri tiks turpināti

2021. gadā jāturpina mērķtiecīgs darbs pie 2020. gadā apstiprinātās Valsts aizsardzības koncepcijas ieviešanas. Dokumentā ir noteikti valsts militārās aizsardzības stratēģiskie pamatprincipi, prioritātes un pasākumi miera, valsts apdraudējuma un kara laikā.

Turpināsies Valsts aizsardzības mācības tālāka ieviešana. Pakāpeniski (ar 10 skolām katru gadu katrā reģionā) tiks veikta skolu tīkla, kurās pasniedz valsts aizsardzības mācību, paplašināšana, tādējādi nodrošinot, ka 2024. gadā valsts aizsardzības mācība tiks ieviesta kā obligāts mācību priekšmets.

2020. gadā tika pārskatīta Jaunsardzes apmācību programma, un turpmākajos gados plānota tās tālāka pilnveidošana un pakāpeniska ieviešana visos Jaunsardzes apmācību līmeņos. Tas nepieciešams, lai līdz ar 2024. gadu, kad visās Latvijas vidējās izglītības iestādēs būs ieviesta Valsts aizsardzības mācība kā obligāts mācību priekšmets, Jaunsardze turpinātu darboties vecuma grupā no 5. līdz 9. klasei interešu izglītības formātā.

Lai stiprinātu valsts aizsardzību un radītu ilgtspējīgu izglītības sistēmu militārajā jomā, AM ir uzsākusi profesionālās vidusskolas ar militāru ievirzi izveidi. 2020. gada 2. jūnijā Ministru kabinets atbalstīja konceptuālo ziņojumu "Par profesionālās vidējās izglītības iestādes izveidi", kas paredz AM savā pakļautībā izveidot pulkveža O. Kalpaka profesionālo vidusskolu Skrundas novada Rudbāržos, nodrošinot iespēju jauniešiem iegūt jaunākā militārā instruktora kvalifikāciju. Pēc Ministru kabineta konceptuālā atbalsta saņemšanas turpinās darbs pie izglītības iestādes darbības uzsākšanai nepieciešamās dokumentācijas izstrādes. AM jāveic detalizēts plānošanas un dokumentu izstrādes process

vidusskolas dibināšanai, akreditācijai, mācību programmu un profesijas standartu apstiprināšanai, kā arī jāveic infrastruktūras pārņemšana no Skrundas pašvaldības. Pirmos 25 audzēkņus skolā plānots uzņemt 2021. gada septembrī.

Viena no aizsardzības nozares prioritātēm arī turpmāk būs NBS un ZS aizsardzības spēju attīstība un kaujas gatavības celšana. Ir jāveic NBS spēju projektu ieviešana saskaņā ar apstiprinātajiem attīstības plāniem. Ņemot vērā Zemessardzes lomu valsts aizsardzībā, jāveic tālāka Zemessardzes stiprināšana, un Vidzemē jāplāno vienas artilērijas baterijas, kā arī kaujas atbalsta rotas izveide, kura būs nokomplektēta ar profesionālā dienesta karavīriem. Jāturpina zemessargu rekrutēšanas pasākumi, 2022. gadā plānojot ZS skaitlisko sastāvu palielināt līdz 9500 zemessargiem, un paralēli jāturpina zemessargu nodrošināšana ar individuālo ekipējumu.

Tiks turpinātas Taktiskās mobilitātes spējas, kuras ietvaros, balstoties uz PATRIA 6x6 platformu, tiks veidota vienota kaujas transportlīdzekļu bāze SzS Mehanizētajai kājnieku brigādei un ZS.

Turpināsies NBS kaujas inženieru spēju ieviešana saskaņā ar apstiprināto Kaujas inženieru spēju attīstības projektu. NBS Pretmobilitātes spēju paaugstināšanai plānots uzsākt distances mīnēšanas spējas ieviešanu. Mobilitātes paaugstināšanai ir plānots uzsākt smagās inženieru tehnikas (inženieru tanku, uzbrukuma tiltu) iegādi. Sekmējot NATO partneru ātro reaģēšanas vienību gatavību, tiks pilnveidotas improvizēto spridzināšanas ierīču neitralizēšanas apakšvienību spējas, iegādājoties speciālo ekipējumu un MTL, lai nepieciešamības gadījumā Latvija varētu sniegt savu ieguldījumu NATO Gatavības iniciatīvas atbalstam.

Turpinās Vidējās klases helikopteru nomainas projekts, kura ietvaros tiks turpināta personāla apmācība Eiropā un ASV. NBS Aviācijas bāzē tiks uzsākta aviācijas angāra un inženiertehniskā dienesta infrastruktūras izbūve. Plānots turpināt Gaisa spēku transporta lidmašīnu flotes atjaunošanu,

veicot kapitālo remontu trešajai lidmašīnai AN-2. Turpinās AM un ASV valdības noslēgtā līguma par helikopteru UH-60M iegādi izpilde, turpināsies arī uzsāktā personāla apmācība.

Plānots noslēgt Latvijas un Lielbritānijas līguma par bruņutehnikas CVR(T) iegādi izpildi, kā arī, ievērojot noteiktos ceļošanas ierobežojumus, iespēju robežās tiks nodrošinātas turpmākās bruņutehnikas CVR(T) piegādes.

Veicinot un stiprinot visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu, turpinās kritiskās infrastruktūras un tai piesaistītā personāla identificēšana, kā arī kritisko pakalpojumu nepārtrauktības nodrošināšanas plānu pilnveidošana. Turpinās Uzņemošās valsts atbalsta nodrošināšana Sabiedroto spēkiem, civilās sabiedrības iesaistes veicināšana noturībā pret krīzēm, kā arī sadarbības stiprināšana starp publisko un privāto sektoru valsts aizsardzībā.

Tiks turpināts darbs, lai vidējā termiņa perspektīvā izveidotu visaptverošu Netiešās uguns atbalsta spējas ieroču platformu uzturēšanas un remontu sistēmu, kā arī pilnveidotu spējas vienību nodrošinājumu ar nepieciešamiem resursiem kaujas spēju pilnveidošanai. Turpinās operacionālās un taktiskās izlūkošanas spējas attīstība, iegādājoties nepieciešamos materiāltehniskos līdzekļus, nodrošinot speciālistu apmācības. Tiks turpinātas nepieciešamās iegādes vieglo kājnieku rotu, paaugstinātās gatavības vienību attīstībai katrā bataljonā (snaiperšautenes, ložmetēji, granātšāvēji, sakaru līdzekļi u.c.). Tiks turpināts darbs pie gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības sakaru un komandvadības spēju uzlabošanas, kā arī infrastruktūras attīstības.

Turpināsies valsts aizsardzības vajadzībām nepieciešamo nekustamo īpašumu pārņemšana, paplašinot esošās teritorijas un nodrošinot nepieciešamo militāro infrastruktūru NBS un sabiedrotajiem. Galvenās prioritātes infrastruktūras attīstībā vidējā termiņā ir noliktavu, šautuvju, apmācību infrastruktūras izbūve, jauno Zemessardzes

bāzu attīstība, kā arī ārvalstu un NATO finansēto objektu izbūve, par ko liecina 2020. gadā uzsāktās infrastruktūras iniciatīvas. Tāpat tiks uzsākta nepieciešamo normatīvo aktu izstrāde ALTUM programmas piesaistei karavīriem mājokļu iegādei.

Plānots izstrādāt Medicīniskā atbalsta spēju detalizētu ieviešanu, kurā tiks noteikta strukturēta, secīga militārās medicīnas spējas attīstība. Tiks turpināta sadarbība ar medicīnas augstskolām un koledžām par militārās medicīnas pamatu integrāciju mācību programmās, paredzēts turpināt darbu pie farmaceitiskās aprites jautājumu sakārtošanas atbilstoši NBS specifikai, kā arī pie paplašinātās pirmās palīdzības modeļa efektivizācijas. Plānots izvērtēt iespēju uzsākt militārā stacionāra veidošanu aizsardzības nozares vajadzībām atbilstoši pieejamajiem finanšu līdzekļiem.

Stiprinot pastāvīgu NATO sabiedroto ilgtermiņa klātbūtni Latvijā, tiks turpināta uzņemošās valsts atbalsta sniegšana NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupai. Sadarbībā ar sabiedrotajiem jāveicina turpmāka kaujas grupas Latvijā pilnveide un attīstība. Jāstiprina NATO gatavība reaģēt dažādos krīžu scenārijos.

Attīstot daudznacionālo divīzijas štābu “Ziemeļi”, 2021. gadā jāsasniedz štāba sākotnējā operacionālā gatavība, bet ne vēlāk kā līdz 2023. gada beigām – pilna kaujas gatavība.

Jāturpina Latvijas dalība starptautiskajās misijās, operācijās un ātrās reaģēšanas spēkos, ka arī aktīva iesaiste ES Kopējās drošības un aizsardzības politikas veidošanā, tāpat jāveicina stabilitāte, uzticēšanās starpvalstu attiecībās un militāro spēju caurskatāmība.

5.2. 2021. gada galvenie uzdevumi un pasākumi

2021. gadā jānodrošina uz attīstību vērsts aizsardzības budžeta izlietojums atbilstoši NATO vadlīnijām,

ne mazāk kā 20 % no aizsardzības budžeta atvēlot galvenā ekipējuma iegādēm un ne vairāk kā 50 % veltot ar personālu saistītiem izdevumiem.

Jāveic ilgtspējīga NBS spēju attīstība saskaņā ar aktuālo NBS attīstības plānu 2020.-2032. gadam. Jāuzsāk brigādes līmeņa nodrošinājuma, jāturpina pretgaisa aizsardzības, komandvadības un SzS MKBde attīstība, jāveic nepieciešamā personāla apmācība un infrastruktūras izbūve UH-60M helikopteru ieviešanai bruņojumā. Jāturpina Speciālo operāciju un izlūkošanas spēju konsekventa attīstība atbilstoši izstrādātajiem attīstības plāniem.

Stiprinot medicīnas atbalsta spējas, plānots iegādāties medicīnas ekipējumu, lai nodrošinātu medicīnas vienību izvēršamību. Plānots sagatavot detalizētu spējas ieviešanas plānu, definējot strukturētu un secīgu militārās medicīnas spējas attīstību.

Jāattīsta ZS kaujas spējas. Jāveicina zemessargu rekrutēšana, jāturpina zemessargu nodrošināšana ar nepieciešamo individuālo un kolektīvo ekipējumu. Vieglo kājnieku spējas projekta ietvaros zemessargi tiks nodrošināti ar nepieciešamajiem ieročiem tuvām un tālām distancēm (trieciensautenēm, ložmetējiem, snaiperu šautenēm, prettanku ieročiem u.c.), optiskajiem līdzekļiem uzdevumu veikšanai diennakts tumšajā un gaišajā laikā un nepieciešamajām transporta platformām. Citu NBS spēju attīstības projektu ietvaros zemessargi pakāpeniski tiks nodrošināti ar modernām sakaru iekārtām, netiešā uguns atbalsta sistēmām (mīnmetējiem), kaujas inženieru aprīkojumu un pretgaisa aizsardzības iekārtām. Jāturpina ZS infrastruktūras attīstība un investīcijas. Papildus ir jāturpina ne tikai bataljonu infrastruktūras attīstība un mācību poligonu izbūves, bet arī ZS bataljonu rotas atbalsta punktu izveide. Valsts paš aizsardzības spējas balstītas uz motivētu un apmācītu personālsastāvu, tāpēc jāturpina darbs pie apmācību sistēmas pilnveides un motivācijas elementu izstrādes profesionālajā dienestā, ZS un rezervē, kas ļaus palielināt kopējo karavīru skaitlisko sastāvu.

Tiek turpināta Nacionālā misijas tīkla attīstība, uzsākts NBS komandvadības sistēmas programmnodrošinājuma *SitaWare* ieviešanas 2. posms, turpinātas sakaru un informācijas sistēmu MTL iegādes izvēršamo komandpunktu nodrošināšanai, uzsākta izvēršamo komandpunktu konteineru un smago transportlīdzekļu iegāde, tādējādi uzlabojot komandpunktu mobilitāti.

Vidējā termiņā plānots ieviest pretgaisa aizsardzības ugunsvadības centrus. Ir uzsākts darbs pie nākamā gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības spējas attīstības plānošanas cikla 2023.-2030. gadam. 2021. gadā NBS bezpilota lidaparātu spējas ieviešanai plānots saņemt militārām vajadzībām pielāgotas Latvijā ražotas bezpilota lidaparātu sistēmas, kā arī veikt pielāgojumus 2019. gadā saņemtajām sistēmām, kā arī nodrošināt operatoru un tehniķu apmācības. 2021. gadā plānots iepirkums helikopteru izvietojšanai nepieciešamās infrastruktūras (angāra) izbūvei. Tāpat 2021. gadā plānota Gaisa komandvadības un kontroles sistēmas Balss sakaru sistēmas galējā pieņemšana, kā arī plānots pārņemt AM īpašumā nepieciešamās zemes Īsviļņu radio sakaru apraides sistēmas infrastruktūras izvietojšanai.

Stiprinot visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas izveidi, jāturpina ieviest Valsts aizsardzības mācību vidējās izglītības iestādēs, lai nodrošinātu, ka 2024. gadā valsts aizsardzības mācība tiek īstenota kā obligāts mācību priekšmets. Plānots, ka 2021./2022. mācību gadā VAM īstēnos jau vairāk nekā 100 izglītības iestādes. 2021. gadā tāpat kā līdz šim plānotas divas VAM nometnes (10. un 11. klasei). Tāpat tiks turpināts darbs pie militārās ievirzes profesionālās vidusskolas izveides, lai 2021. gada septembrī varētu uzņemt pirmos audzēkņus. Savukārt, lai pārrunātu visaptverošas valsts aizsardzības īstenošanu un sekmētu starpnozaru sadarbību, plānots organizēt vismaz divus valsts aizsardzības seminārus iestāžu, uzņēmumu un nevalstisko organizāciju vadītājiem, politiķiem, akadēmiskās vides pārstāvjiem un žurnālistiem.

Latvijai jānodrošina NATO sabiedroto pastāvīga klātbūtne reģionā, tai skaitā uzturot aktīvu dialogu ar ASV par to spēku izvietojumu Latvijā un Baltijas reģionā. Veiksmīgi un efektīvi jāapgūst ASV Kongresa piešķirtie līdzekļi Baltijas valstīm 2021. gadam.

Baltijas valstu aizsardzības sadarbības formātā jāuztur regulārs dialogs un informācijas apmaiņa gan politiskā, gan ekspertu līmenī. Jānodrošina kopīga Baltijas valstu pozīciju izstrāde reģionālās un starptautiskās drošības jautājumos, attīstot militāro spēju savietojamību. Raugoties uz Baltijas valstīm, Poliju, Vāciju un Ziemeļvalstīm, jāturpina savstarpējs dialogs un informācijas apmaiņa par reģionālās drošības situāciju un jāīsteno kopīgi aizsardzības sadarbības projekti.

Latvijai jāturpina atbalstīt divpusējās sadarbības politikas īstenošanu ar Ukrainu, Gruziju un Moldovu, nodrošinot finansiālus resursus un militāro apmācību, atbalstot Ukrainas un Gruzijas centienus integrēties eiroatlantiskajā telpā, kā arī Moldovas centienus tuvināties ES.

5.3. 2021. gadā plānotie sadarbības projekti un pētījumi

Lai veicinātu sabiedroto valstu amatpersonu, politiķu, drošības un aizsardzības politikas ekspertu, viedokļu līderu un plašākas sabiedrības izpratni par drošības izaicinājumiem Baltijas reģionā un Latvijai nepieciešamo politisko un militāro atbalstu, AM 2021. gadā turpinās sadarbību ar domnīcām ASV (*The German Marshall Fund of the United States*) un Kanādā (*Macdonald-Laurier Institute*). Sadarbības ietvaros tiks sagatavotas publikācijas un organizētas diskusijas par Latvijai aktuālām drošības un aizsardzības politikas tēmām, kā arī nodrošināta AM amatpersonu dalība starptautiskos augsta līmeņa semināros un konferencēs.

2021. gadā darbu sāks Valsts pētījumu programma aizsardzības nozarē, kas atbalstīs Latvijas pētniecības iestāžu veiktos pētījumus turpmāko trīs gadu garumā, ik gadu šim mērķim atvēlot 500 tūkstošus eiro no aizsardzības nozarei paredzētajiem valsts budžeta līdzekļiem.

Tiek plānots arī ikgadējais sabiedriskās domas pētījums "Latvijas iedzīvotāju viedoklis par valsts aizsardzības jautājumiem".

5.4. Aizsardzības ministrijas 2021. gada budžets

Programmas kods	Programmas nosaukums	Plānotais budžets (euro)
06.00.00.	Valsts drošības aizsardzība	15 691 135
12.00.00.	Kara muzejs	1 552 059
22.00.00.	Nacionālie bruņotie spēki	568 962 001
28.00.00.	Ģeodēzija un kartogrāfija	7 279 414
30.00.00.	Valsts aizsardzības politikas realizācija	13 168 115
31.00.00.	Militārpersonu pensiju fonds	16 269 120
33.00.00.	Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana	72 299 670
34.00.00.	Jaunsardzes centrs	7 016 805
70.00.00.	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	4 996
73.00.00.	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti	596 853
97.00.00.	Nozaru vadība un politikas plānošana	4 977 954
	KOPĀ AM	707 818 122

Aizsardzības ministrijas publiskajā pārskatā izmantotie saīsinājumi

AM	Aizsardzības ministrija
ASBE	Gaisa vadības un kontroles sistēmas programmatūras bāzētais elements
BALTDEFCOL	<i>Baltic Defence College</i> – Baltijas aizsardzības koledža
CVR(T)	<i>Combat Vehicles Reconnaissance (Tracked)</i> – kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnika
EAA (EDA)	Eiropas Aizsardzības aģentūra (<i>European Defence Agency</i>)
EDSO	Eiropas Drošības un sadarbības organizācija
eFP	Enhanced Forward Presence – Paplašinātās klātbūtnes
ES	Eiropas Savienība
EUNAVFOR Med	<i>EU military navy operation in the Mediterranean Sea</i> – ES Jūras spēku operācija Vidusjūrā
EUTM Mali	<i>European Training Mission Mali</i> – ES apmācību misija Mali
IKP	iekšzemes kopprodukts
INSPIRE	<i>Infrastructure for Spatial Information in the European Community</i> – telpiskās informācijas infrastruktūra Eiropas Kopienā
JEF	<i>Joint Expeditionary Force</i> – Apvienotie reaģēšanas spēki
JC	Jaunsardzes centrs
JTAC	<i>Joint terminal attack controller</i> – tuvie gaisa atbalsta kontrolieri
LatPos	Latvijas Pozicionēšanas sistēma
LĢIA	Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra
LKM	Latvijas Kara muzejs
MIDD	Militārās izlūkošanas un drošības dienests
MK	Ministru kabinets
MP	Militārā policija
MPG	Militāro pārstāvju grupa
MVP	Mācību vadības pavēlniecība
NATO	North Atlantic Treaty Organization – Ziemeļatlantijas līguma organizācija
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NRF	<i>NATO Response Force</i> – NATO Reaģēšanas spēki
NSIP	<i>NATO Security Investment Programme</i> – NATO Drošības investīciju programma
NVO	nevalstiskās organizācijas
SNMCMG-1	Standing NATO Mine Countermeasures Group One – NATO 1. pretmīnu kuģu grupa
ŠB	Štāba bataljons
UVA	uzņemošās valsts atbalsts
VAK	Valsts aizsardzības koncepcija
VALIC	Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centrs
VAMOIC	Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs
VJTF	<i>Very High Readiness Joint Task Force</i> – Sevišķi ātras reaģēšanas spēki